የፌደራል ዋና ኦዲተር መስሪያ ቤት

በኢትዮጵያ ፕላንና ልማት ሚኒስቴር የመንግስት ፕሮጀክቶች ክትትልና ቁጥጥር ሥርዓት አፈጻጸም ላይ የተከናወነ የክዋኔ ኦዲት ሪፖርት

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

ሚያዚያ 2017

አዲስ አበባ

ማውጫ

ማውጫ I
ክፍል አንድ....... 1
መግቢያ....... 1
የፕላንና ልማት ኮሚሽን አመሰራረት 1
የፕላንና ልማት ሚኒስቴር አመሰራረት 2
የፕላንና ልማት ሚኒስቴር የተቋቋመበት ዓላማ፣ ራእይ እና ተልዕኮ 3
ራዕይ 3
ተልዕኮ 3
የፕላንና ልማት ሚኒስቴር ስልጣንና ተግባራት....... 4
የፕላንና ልማት ሚኒሰቴር ድርጅታዊ መዋቅር እና የሰው ኃይል 6
ድርጅታዊ መዋቅር 6
የሰው ኃይል 6
የፋይናንስ ምንጭ....... 7
የኦዲቱ አላማ....... 7
የኦዲቱ ወሰን....... 7
የኦዲቱ ዘዴ....... 7
ለክዋኔ ኦዲቱ የተመረጠው የኦዲት አካባቢ 8
የኦዲቱ የትኩረት አቅጣጫዎች (Audit Issues) 8
የኦዲት መመዘኛ መስፈርት (Evaluative criteria)....... 9
ክፍል ሁለት....... 10
የኦዲት ግኝቶች....... 10
የመንግስት ፕሮጅክቶች ወደ ትግበራ ከመግባታቸው በፊት የአዋጭነት ጥናት መደረጉን በተመለከተ 10
ፕሮጀክቶች ወደ ትግበራ ከመግባታቸው በፊት የአካባቢና የማህበራዊ ተጽዕኖ ግምገማ መደረጉን በተመለከተ፡ 14
እንዲተገበሩ ጥያቄ የሚቀርብላቸው ፕሮጀክቶች ዝርዝር የአዋጭነት ግምገማ መከናወኑን በተመለከተ፣ 17
ፕሮጀክቶች በበጀት ከመካተታቸው በፊት የፕሮጀክቶች አስፈጻሚ አካል የፊዚካልና የፋይናንሻል እቅድ መርሃ ግብር ማዘጋጀታቸውን በተመለከተ፡....... 19
የመንግስት ፕሮጀክቶች በታቀደላቸው ግዜ መጠናቀቃቸውን በተመለከተ 22
የመንግስት ፕሮጀክቶች በታቀደላቸው በጀት (ወጪ) መጠናቀቃቸውን በተመለከተ....... 25
የመንግስት ፕሮጀክቶችን በተመለከተ ክትትል እና ግምገማ ማድረጉን በተመለከተ 30

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

በአስፈጻሚ አካላት ዝቅተኛ አፈጻጸም ያላቸውን የመንግስት ፕሮጀክቶች በመገምገም ግብረመልስ መሰጠቱን በተመለከተ 38

ማንኛውም የፌዴራል መንግስት ፕሮጀክት ከፕሮጀክት ከጽንሰ ሀሳብ ጀምሮ እስከ ሚጠናቀቅበት ድረስ ያለው መረጃ የሚይዝበትና ልውውጥ የሚደረግበት ዘመናዊ የመረጃ አያያዝ ሥርዓትና ቋት መዘጋጀቱን በተመለከተ 40

የመንግስት ፕሮጀክቶችንና ፕሮግራሞችን የሚመለከታቸውን ባለድርሻ አካላትን በማቀናጀትና በማሳተፍ በጋራ ሊገመግምና ግብረመልስ መሰጠቱን በተመለከተ 41

ክፍል ሶስት 44

መደምደሚያ ሀሳብ 44

የማሻሻያ ሀሳብ 46

አባሪ አንድ፡ የመስሪያ ቤቱ ድርጅታዊ መዋቅር i

አባሪ ሁለት፡ የመመዘኛ መስፈርቶች (Evaluative Criteria) ii

አባሪ 3 ፡ የኤሌክትሪክ ኃይል ማመንጫ ፕሮጀክት ከእቅድ በላይ የተከለሰ v

አባሪ 4፡ ከመጀመሪያው ውል በላይ ተጨማሪ በጀት የተመደበላቸው መስኖ ፕሮጀክቶች vii

አባሪ 6፡ ከመጀመሪያው ውል በላይ ተጨማሪ በጀት የተመደበላቸው አዲስ አበባ ዩንቨርስቲ የግንባታ ፕሮጀክት xi

አባሪ 7፡ ሳይከናወኑ ነገር ግን በጀት የተያዘላቸው የአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ የግንባታ ፕሮጀክቶች ዝርዝር xii

አባሪ 8........ xiii

የድሬዳዋ ዩንቨርስቲ ከ2014-2016 ዓ.ም ያልተከናወኑ ነገር ግን በጀት የተመደበላቸው የግንባታ ፕሮጀክቶች ብዛት xiii

አባሪ 9........ xiv

ከ2013-2016 ዓ.ም ከተጠናቀቁ ከአንድ አመት እስከ ሶስት አመት ለሆናቸው በጀት በየአመቱ የሚያዝላቸው የዋቻሞ ዩንቨርስቲ የግንባታ ፕሮጀክቶች ዝርዝር xiv

አባሪ 10........ xvi

ከ2013-2016 ዓ.ም ከተጠናቀቁ ከአንድ አመት እስከ ሶስት አመት ለሆናቸው በጀት በየአመቱ የሚያዝላቸው የወላይታ ሶዶ ዩንቨርስቲ የግንባታ ፕሮጀክቶች ዝርዝር xvi

አባሪ 11፡ መጠናቀቅ ከሚገባቸው ግዜ በላይ ከ 1 እስከ 7 አመት የፈጁ የመንገድ ፕሮጀክቶች xvii

አባሪ 12፡ የመስኖ ፕሮጀክት መጠናቀቅ ከሚገባቸው ግዜ በላይ የፈጁ እና መረጃ ያልቀረበ ፕሮጀክቶች ዝርዝር መረጃ........ xxvii

አባሪ አስራ ሦስት የአሰራር ሥርዓት መግለጫ /Process Description/........ xxx

አባሪ 14፡ የተከለሱ ዶክመንቶች........ xxxii

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

የክዋኔ ኦዲቱ ዋና ዋና ግኝቶችና የማሻሻያ ሃሳቦች ማጠቃለያ (Executive Summery)

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት የመንግሰት ፕሮጀክቶች ክትትልና ቁጥጥር ሥርዓት አፈጻጸም ኢኮኖሚያዊና ቀልጣፋ በሆነ መልክ መከናወኑን እና ውጤታማ መሆኑን ማረጋገጥ እና የአሰራር ክፍተቶችን እና የችግሮቹን መንስኤ በመለየት የማሻሻያ ሀሳቦችን በማቅረብ ተጠያቂነት እንዲጠናከር ለማድረግ ይህን የክዋኔ ኦዲት አካሂዷል፡፡

የክዋኔ ኦዲቱ የተከናወነው በአለም አቀፉ የዋና ኦዲተሮች ማህበር የተዘጋጀውን አለምአቀፍ የክዋኔ ኦዲት ስታንዳርዶች (ISSAI 300 እና 3000) እና ለመ/ቤታችን በአዋጅ ቁጥር 982/2008 በተሰጠው ስልጣን መሰረት ሲሆን፤ ዝርዝር ኦዲቱ የሸፈነው ከ2014 እስከ 2017 የሁለተኛ ሩብ ዓመት ድረስ ያሉ የሚኒስቴር መ/ቤቱና የፕሮጀክቶች የሥራ ክንውኖችን ላይ ነው፡፡

በመሆኑም በክዋኔ ኦዲቱ የታዩ ዋና ዋና ግኝቶችና የማሻሻያ ሃሳቦች እንደሚከተለው ቀርበዋል፡፡

- የፕላንና ልማት ሚኒስቴር የፕሮክቶችን አፈጻጸም የሚመለከቱ ተግባራትን በአዋጅ ቁጥር 1210/2012 እና በአዋጅ ቁጥር 1263/2014 ወደ እርሱ ሲተላለፍ ከገንዘብ ሚኒስቴር ፕሮጀክትን የሚመለከቱ ሰነዶችን ርክክብ አላደረገም
- ለሚያከናውኗቸው የግንባታ ፕሮጀክቶች የአዋጭነት ጥናት ያላከናወኑ አስፈጻሚ ተቋማት መገኘታቸው፣
- የፕሮጄቶክቱ አዋጭነት ለፕላን ሚኒስቴር ቀርቦ ይሁንታ አግኝተው በጀት እንዲመደብላቸው ለገንዘብ ሚኒስቴር ስለመተላለፋቸው ማሰረጃ ያልቀረበላቸው ፕሮጀክቶች መኖራቸው፣
- ከፕላን ሚኒስቴር ይሁንታ ሳያገኝ እና ቅደም ተከተል ውስጥ ሳይገቡ ነገር ግን ከገንዘብ ሚኒስቴር በጀት ተመድቦላቸው ወደ ትግበራ የገቡ ፕሮጀክቶች በኦዲቱ ወቅት መገኘታቸው፡
- የአካባቢ ተጽዕኖ ግምገማ ሳይሰራላቸው ወደ ትግበራ የገቡ ፕሮጀክቶች መኖራቸው፣

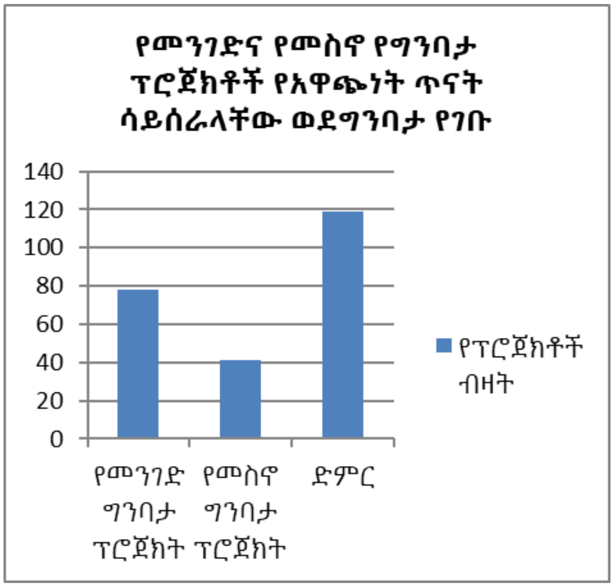

- 52 የመንገድ ፕሮጀክቶች፣ እና 42 የመስኖ ፕሮጀክቶች ለሚኒስቴር መ/ቤቱ ቀርበው የአዋጭነት ግምገማ ሳይደረግላቸው ይሁንታ ሳያገኙ ወደ ትግበራ የገቡ መኖራቸው፣ የኢትዮጵያ መንገድ አስተዳደር እና የመስኖ እና ቆላማ ሚኒስቴር ለሚመለከታቸው የስራ ሀላፊዎች ስለሁኔታው ተጠይቀው በሰጡት ምላሽ ከ2015 ዓ.ም በፊት የተሰሩ ስራዎች የአዋጭነት ግምገማ ያልተደረገላቸው መሆኑን መግለጻቸው፣
- በኦዲቱ ወቅት በናሙና ከታዩ ዩንቨርሲዎች በተገኘ መረጃ መሠረት 2013-2016 ዓ.ም. የተጀመሩ ሀሮማያ ዩንቨርስቲ 8 የግንባታ ፕሮጀክቶች፣ የወላይታ ሶዶ ዩንቨርስቲ 15 የግንባታ ፕሮጀክቶች፣ የዋቻሞ ዩንቨርሲቲ 12 የግንባታ ፕሮጀክቶች፣ ድሬዳዋ ዩንቨርሲቲ 10 የግንባታ ፕሮጀክቶች፣ በድምሩ 45 ፕሮጀክቶች የፊዚካልና የፋይናንሺያል እቅድ መርሀ ግብር ያልተዘጋጃላቸው መሆኑን መግለጻቸው፣

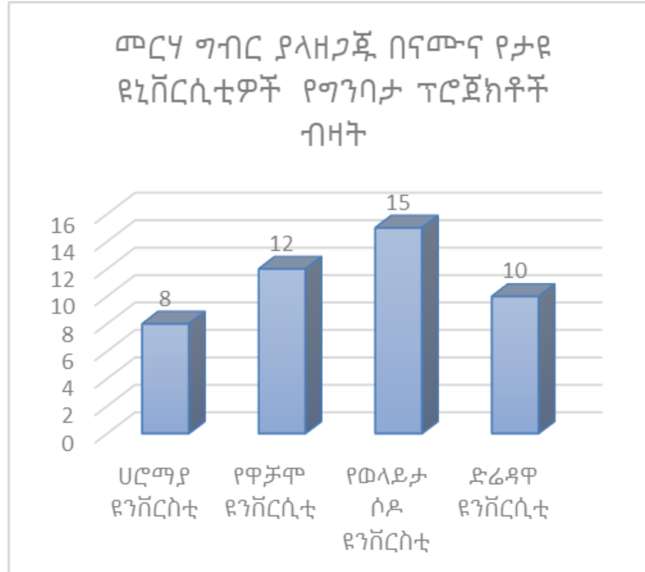

- ከተከለሱ በናሙና ከታዩ ሰነዶች መረዳት እንደተቻለው ከ4 ዩንቨርስቲዎችና የመስኖ ፕሮጀክቶች 147 የሚሆኑ ፕሮጀክቶች ከአንድ አመት እስከ 7 አመት የዘገዩ መሆናቸው፣

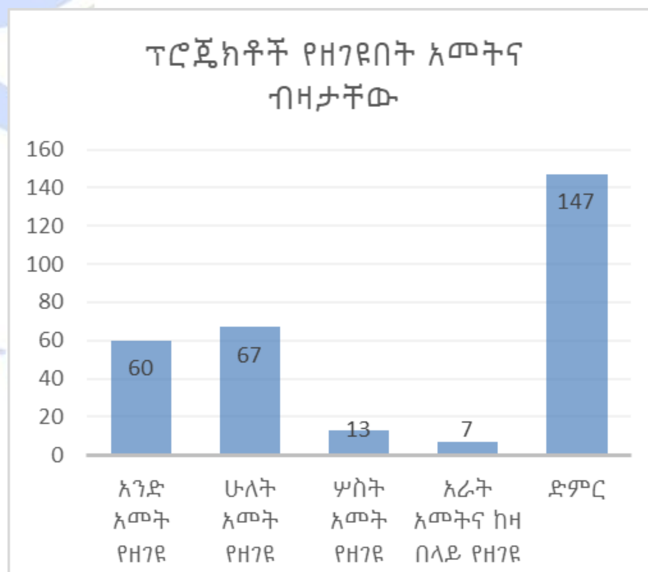

- በናሙና ከታዩ የመንገድ 296 ፕሮጀክቶች ውስጥ ውስጥ 58 ፕሮጀክቶች አንድ አመት፣ 62 ፕሮጀክቶች ሁለት አመት፣ 15 ፕሮጀክቶች ሶስት አመት፣ 17 ፕሮጀክቶች አራት አመትና ከዚያ በላይ የዘገዩ እና 127 ፕሮጀክቶቹ ያሉበትን ደረጃ የሚያሳይ መረጃ ያልተገኘላቸው በድምሩ 279 መገኘታቸው፣

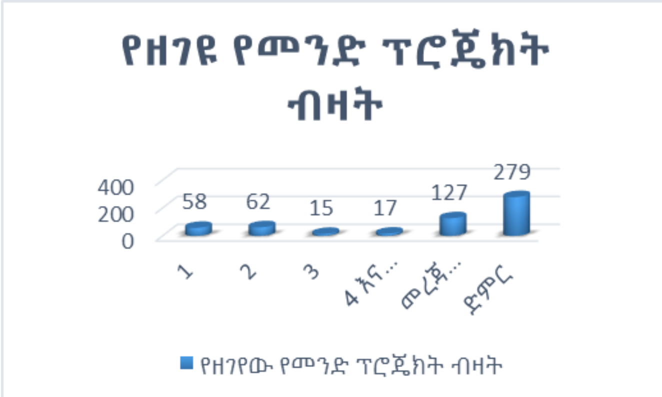

▪ ከ267 ቢሊዮን ብር በላይ ተጨማሪ በጀት የጠየቁ 20 የሚሆኑ የኤሌክትሪክ ኃይል ፕሮጀክቶች መኖራቸው እና ዘጠኙ ፕሮጀክቶች ከ 100% እስከ 200% ተጨማሪ በጀት መጠየቃቸው፣

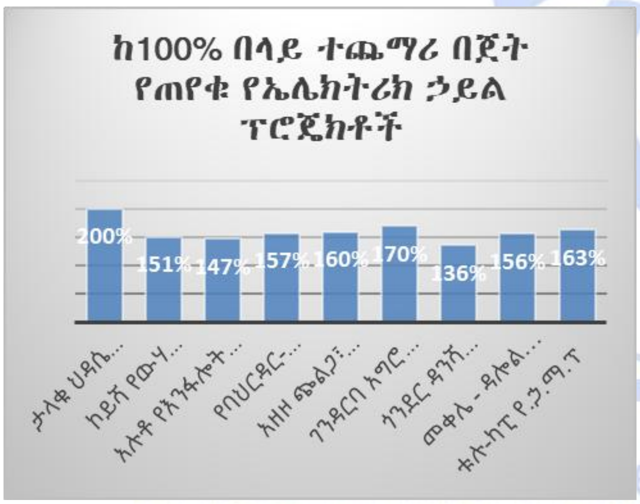

▪ መጀመሪያ ከተመደበላቸው በጀት ከ78% እስከ 760% ተጨማሪ ተደርጎ ብር 17,254,150,104 ተጨማሪ ገንዘብ የጠየቁ የመስኖና የዩኒቨርሲቲ ፕሮጀክቶች መኖራቸው፣

▪ በእቅድ ከተያዘ በጀት ብር 13,267.38 ቢሊዮን በላይ ተጨማሪ በጀት የወጣባቸው ከ180 በላይ የመንገድ ፕሮጀክቶች፣ መኖራቸው ከዚህ ውስጥ ከ75% በላይ ተጨማሪ ወጪ የወጣላቸው የመንገድ ፕሮጀክቶች መኖራቸው፣

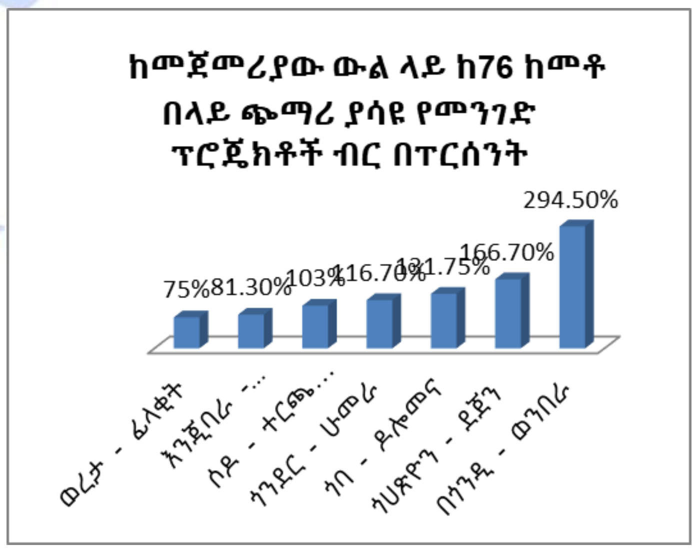

▪ በናሙና ከታዩ የመንግስት ዩኒቨርሲቲዎች ፕሮጀክቶቹ ውስጥ በሁለት ዩኒቨርሲቲዎች ፕሮጀክቶቹ ተጠናቀው ሥራ ከጀመሩ በኋላ ብር 2,964,476,085.00 በጀት

የተመደበላቸውና የተለቀቀላቸው ፕሮጀክቶች እንዲሁም በአምስት ዩኒቨርሲቲዎች በጀት ተለቆላቸው ግን ገንዘቡ ለፕሮጀክቶቹ ሥራ ያልዋለባቸው ብር 1,110,208,910.22 በድምሩ ብር 4,074,684,995.22 ተመድቦ የተለቀቀላቸው መሆኑ ታውቋል፡፡

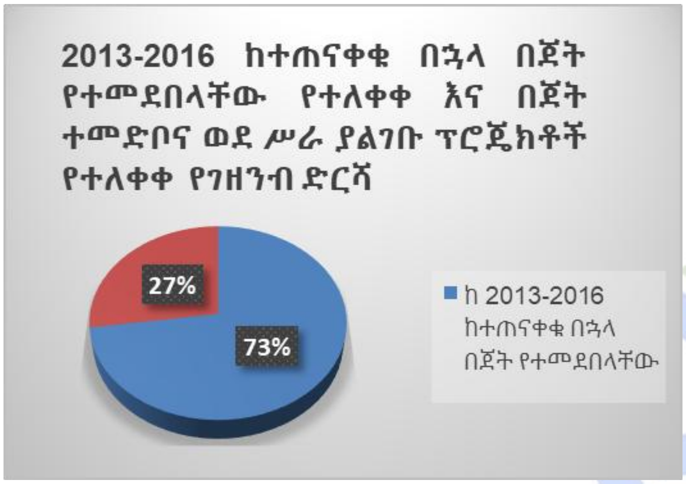

- የመንግስት ማንኛውንም ፕሮጀክቶች ከአስፈፃሚ አካላት የሚተላለፈውን ፕሮጀክት ከጽንሰ ሀሳብ ጀምሮ እስከ ትግበራ ድረስ የሚያሳይ ዝርዝር መረጃ የሚይዝበት፣ የመረጃ ልውውጥ የሚደረግበት ዘመናዊየመረጃ አያያዝ ሥርዓትና የመረጃ ቋት (database) በሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ አለመኖሩ ፣

ታውቋል፡፡ በመሆኑም

- የፕላንና ልማት ሚኒስቴር አዋጅ ቁጥር 1210/2012 እና አዋጅ ቁጥር 1263/2014 ከመውጣታቸው በፊት የተጀመሩ ፕሮጀክቶችን የሚመለከቱ መረጃዎችን ከገንዘብ ሚኒስቴር ሊረከብና አደራጅቶ በመያዝ ተገቢውን የክትትልና የቁጥጥር ተግባር ማከናወን ይጠበቅበታል፡፡ በተጨማሪም ወደፊት የታቀዱ የመንግስት ፕሮጀክቶች የአዋጭነት ጥናት እና የአካባቢ ተጽዕኖ ግምገማ በአስፈጻሚ ተቋማት መከናወናቸውን በማረጋገጥ የቀረበውን ጥናት በዝርዝር በመገምገም ውሳኔ ሊሰጥ ይገባል፡፡ እንዲተገበሩም የተመረጡ ፕሮጀክቶች የፊዚካል እና የፋይናንሻል የትግበራ መርሃ ግብር ማዘጋጀታቸውን ሊያረጋግጥ እና በመርሃ ግብሩ መሰረት እየተገበረ መሆኑን ሊከታተል ይገባል፡፡
- ሚኒስቴር መ/ቤቱ አሁን በመከናወን ላይ ያሉ የመንግስት ፕሮጀክቶች ሆኑ ወደፊት የሚጀመሩ ፕሮጀክቶች በታቀደላቸው ጊዜ እና በጀት መሰረት መከናወናቸውንና መጠናቀቃቸውን ክትትልና ቁጥጥር በመደረግ ጠንካራ ፊሲካል ዲሲፕሊን የሚሰፍንበትን አሠራር ተግባራዊ ሊያደርግ ይገባል፡፡ በተለያየ ምክንያት የዘገዩ እና ተጨማሪ ወጪ የጠየቁ ፕሮጀክቶችንም ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ጋር በመሆን ችግራቸው ተፈቶ የሚጠናቀቁበትንና ወደ ትግበራ የሚገቡበትን ስልት በመቀየስ ሊተገበር ይገባል፡፡
- ሚኒስቴር መ/ቤቱ ከገንዘብ ሚኒስቴር እና ከዘርፍ መ/ቤቶች ጋር በመሆን የፕሮጀክቶች ክትትልና ቁጥጥር ግምገማን በማጠናከር ፕሮጀክቶች ያሉበትን ወቅታዊ ደረጃ የሚታወቅበትን ሥርዓት ሊዘረጋ፣ በየዓመቱ በጀት የሚመደብላቸው ፕሮጀክቶች በእርግጥ በግንባታ ሥራ ላይ መኖራቸውን ሊያረጋግጥና የተመደበው ገንዘብ ለፕሮጀክቶቹ መዋላቸውን ለያረጋግጥ ይገባል፡፡

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

በተጨማሪም ለፕሮጀክቶች የተመደበ በጀትን ያለአግባብ ለሌላ ተግባር የሚያውሉት ላይ ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ጋር በመሆን የተጠያቂነት ሥርዓት በመዘርጋት ተግባራዊ ሊያደርግ ይገባል፡፡

- ሚኒስቴር መ/ቤቱ በአዋጅ ቁጥር 1210/2012 በኋላ ለሚኒስቴር መ/ቤቱ የቀረቡ ፕሮጀክቶችን እንዲሁም ከአዋጁ በፊት በገንዘብ ሚኒስቴር በኩል የተጀመሩ ማንኛውም ፕሮጀክት የሚመለከቱ ከጽንሰ ሀሳብ ጀምሮ እስከ ትግበራ ድረስ የሚያሳይ ዝርዝር መረጃ የሚይዝበት ዘመናዊ መረጃ አያያዝና ልውውጥ ሥርዓት በመዘርጋት ተግባረዊ ሊያደርግና መረጃዎቹ የሚያዝበት ቋት (database) ማቋቋም ይጠበቅበታል፡፡

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

ክፍል አንድ

መግቢያ

የፕላንና ልማት ኮሚሽን አመሰራረት

1. የልማት ዕቅድ የማዘጋጀት ልምድ በርካታ ዓመታትን ያስቆጠረ ቢሆንም በሀገራችን በተቀናጀ መልኩ ሥራ ላይ መዋል የጀመረው በ1940ዎቹ መጀመሪያ ላይ ነው። በሀገራችን በ1940ዎቹ መጀመሪያ ላይ እንደ እርሻና ደን፣ ኢንዱስትሪ ልማት፣ ትራንስፖርትና መገናኛ፣ ትምህርትና የውሀ ሀብት ልማት ለመሳሰሉት ቁልፍ የኢኮኖሚ ዘርፎች የተናጠል የልማት ዕቅዶች ተዘጋጅተው ሥራ ላይ ውለዋል። ሀገራችን ከ1949 እስከ 1965 በጀት ዓመት በነበረው ጊዜ የተለያዩ ዋና ዋና ዘርፎችን ያካተቱ ሶሦት ሀገራዊ የአምስት ዓመት የልማት ዕቅዶችን (የመጀመሪያው ከ1949-1954፣ ሁለተኛው ከ1955-1959፣ ሶስተኛው ከ1961-1965) በማዘጋጀት ሥራ ላይ አውላለች። አራተኛው የአምስት ዓመት የልማት ዕቅድ ከ1967-1971 በጀት ዓመት የነበሩትን ዓመታት እንዲሸፍን ሆኖ ቢዘጋጅም በሀገሪቱ የየካቲት 1966ቱን ሕዝባዊ ንቅናቄ ተከትሎ በተደረገው የኢኮኖሚና የፖለቲካ ሥርዓት ለውጥ ምክንያት ሳይተገበር ቀርቷል።
2. ከ1967 እስከ 1983 በነበሩት አሥራ ሰባት ዓመታት መንግስት ያራምድ በነበረው ከሀገሪቱ ነባራዊ ሁኔታ ጋር ያልተጣጣመ የማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ፖሊሲ እንዲሁም በሀገሪቱ በተደጋጋሚ ከደረሰው አስከፊ ድርቅ እና ከተካሄደው አውዳሚ ጦርነት ጋር ተዳምሮ ኢኮኖሚውን ወደ ባሰ ቀውስ ደረጃ ላይ አድርሶት እንደነበር ይታወሳል።
3. በወቅቱ የነበረው የተማከለ የኢኮኖሚ አስተዳደር የመንግስትን ድርሻ ከጊዜ ወደ ጊዜ እንዲጠናከር በማድረግ ብቻ ሳይሆን የግሉን ክፍለ ኢኮኖሚ ሚና በሚያጠብ መልኩ የፖሊሲ እርምጃዎችን በመውሰድ ይመራ ነበር። በዚህ ረገድ በወቅቱ ከተወሰዱ የፖሊሲ እርምጃዎች ውስጥ መሬትን ጨምሮ ዋና ዋና የማምረቻ፣ የማከፋፈያና የፋይናንስ ተቋማትን በመንግስት ቁጥጥር ስር ማዋል፣ የግሉን ክፍለ ኢኮኖሚ የሚገድቡ አዋጆችንና መመሪያዎችን ማውጣትና የመሳሰሉት ይገኙበታል። ይሁን እንጅ ሀገሪቱ በዕዝ ኢኮኖሚ አመራርና አስተዳደር ሥርዓት ጥላ ሥር ሆናም ከ1966 ወዲህ የተለያዩ የረዥም ጊዜ ጠቋሚ እና የመካከለኛ ዘመን የልማት ዕቅዶችን በማዘጋጀት ለመተግበር ሙከራ አድርጋለች። በዚህም ሂደት ስድስት ዓመታዊ የልማት

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

ዕቅዶች (1971-1976) ተዘጋጅተው በሥራ ላይ ከመዋላቸውም በላይ አንድ የአሥር ዓመት የልማት ዕቅድም (1977-1986) ተዘጋጅቶ ነበር።

የፕላንና ልማት ሚኒስቴር አመሰራረት

4. በኢትዮጵያ ከሁለተኛው የአለም ጦርነት በኋላ ወጥ የሆነና የተቀናጀ ሳይሆን የተለያዩ የመንግስት ተቋማት የየራሳቸውን ፕሮግራሞችንና ዕቅዶች በተናጠል ያዘጋጁ ነበር፡፡ በመቀጠልም ወጥ የሆነ አገራዊ ዕቅድ ለማዘጋጀት ብሔራዊ ምክር ቤት በ1947/1948 ዓ.ም ተቋቋመ፡፡ ምክር ቤቱም የፕላን ቦርድ እና የቦርዱ ሴክሪቴሪያት ሲኖሩት ሴክሪቴሪያቱም ዋነኛው ሥራው ዕቅድ ማዘጋጀት ነበር፡፡

5. በዚህም መሰረት ከ1950 ዓ.ም ጀምሮ የመጀመሪያውን እና ሁለተኛን የአምስት አመት የልማት ዕቅዶች አዘጋጅቷል፡፡ በመቀጠልም በትዕዛዝ ቁጥር 46 1958 የፕላንና ሚኒስቴር መ/ቤት ተብሎ በሚኒስቴር መ/ቤት ደረጃ ተቋቋመ፡፡ ሚኒስቴር መ/ቤቱ ከተሰጡት ተግባራት መካከል በሁለትዮሽ ሆነ በአለም አቀፍ ተቋማት ጋር የሚመጡ ፕሮጀክቶችን መደራደር እና ከሚመለከታቸው የሚኒስቴር መ/ቤቶች ጋር በመሆን አፈጻጸማቸውን ማስተባበር ነበር፡፡

6. በ1967 ደርግ ወደ ሥልጣን ሲመጣ በፕላን ዘርፍ አዲስ አደረጃጀት ተጠንቶ ስራ ላይ እንዲውል አድርጓል፡፡ በዚህም መሰረት ከአራት አመት በኋላ በአዋጅ ቁጥር 156/1971 የፕላንና ኮሚሽን ፅ/ቤት በመባል ተቋቁሟል፡፡ በሚቀጥሉት አራት አመታት በአዋጅ ቁጥር 262/1976 እና በአዋጅ ቁጥር 7/1980 ዓ.ም የስም ለውጥ ሳያደርግ በአዲስ አደረጃጀት የማዕከላዊ ፕላን ብሔራዊ ኮሚቴ ፅ/ቤት በመባል እየሰራ ቆየ፡፡

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

7. የተነደፉት የልማት ዕቅዶች አገዛዙ ከሚከተለው ርእዮተ ዓለምና ፖሊሲ የተነሳ ለአገሪቱ ሁለንተናዊ የኢኮኖሚ እድገት ያበረከቱት አስተዋፅኦ እዚህ ግባ የሚባል ባይሆንም የፕላን ተቋማቱ ስለ ሀገራዊ ልማት ዕቅድ አስፈላጊነትና አሰራር መዳበር ያበረከቱት አስተዋፅኦ ቀላል አልነበረም፡፡

8. የኢ.ፌ.ዴ.ሪ መንግስት ሁለንተናዊ ዘላቂ እድገትን ለማምጣትና ድህንነትንም ለማጥፋት በዕቅድ መመራት መሰረታዊ መሆኑን በመገንዘብ የልማት ዕቅድ የሚነድፉና የሚያስተባብሩ ተቋማትን በተለያየ አወቃቀርና ስያሜ እንዲሁም ኃላፊነትና ተግባራት ሲያቋቁም ሲያሻሽልና ሲያጠናክር ቆይቷል፡፡ ያለፉት ሦስት አስር ዓመታትን ታሪክ እንኳን ብናይ ስያሚያቸው የተለያየና ኃላፊነታቸው በዋነኛነት

የአገሪቱን የልማት እቅድ መንደፍና አፈፃፀማቸውን መከታተል የሆነ የተለያዩ ብሔራዊ የፕላን የሚመለከቱ መንግስታዊ ተቋማት አደራጅታለች፡፡ እነዚህም በሽግግሩ መንግስት ወቅት ከ1983-1987 ዓ.ም የፕላንና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር እንዲሁም ከ1988-1993 ዓ.ም የኢኮኖሚ ልማትና ትብብር ሚኒስቴር እንዲሁም ከ1994-2005 ዓ.ም በገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር ነበሩ፡፡ የብሔራዊ የፕላን ኮሚሽንን በየካቲት 2005 ዓ.ም የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 281/2005 እንዲቋቋም አድርጓል፡፡

9. የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የፌደራል መንግስት አስፈፃሚ አካላትን ስልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 1097/2010 አንቀጽ 32/19 የፕላንና ልማት ኮሚሽን ተባለ፡፡

10. በመጨረሻም በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የፌደራል መንግስት አስፈጻሚ አካላትን ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 1263/2014 መሰረት የፕላንና ልማት ሚኒስቴር በድጋሚ ተቋቋመ፡፡

የፕላንና ልማት ሚኒስቴር የተቋቋመበት ዓላማ፣ ራእይ እና ተልዕኮ

ራዕይ

11. በ2022 ዓ.ም ኢትዮጵያን የአፍሪካ የብልጽግና ተምሳሌት ሆና ማየት ፣ የህዝቦቿ ምኞትና ህልም እውን የሆነባት፣ እያንዳንዱ ዜጋ የተሻለ ኑሮ የሚኖርባት እንድትሆን ማድረግ ነው።

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት

ተልዕኮ

Office of the Federal Auditor General

12. **ሚኒስተር መ/ቤቱ የሚከተሉት ተልእኮዎች አሉት**

- በሀገሪቱ ሁለገብ ልማት ላይ አስፈላጊውን የፖሊሲ ትንተና፣ መመሪያ እና ድጋፍ መስጠት።
- የዘርፍ ሚኒስቴሮችን እና የሚመለከታቸውን የመንግስት አካላት በማስተባበር የመካከለኛና የረዥም ጊዜ ሀገራዊ የልማት እቅድ ማዘጋጀት።
- የመንግስት ኢንቨስትመንት አስተዳደር እና አስተዳደር ብቃትን ለማዳበር ፖሊሲዎችን፣ ፕሮግራሞችን እና የልማት ፕሮጀክቶችን ቀልጣፋ ግምገማ ማድረግ ፣ መምረጥ እና ቅድሚያ መስጠት።
- የልማት ዕቅዶች፣ ፖሊሲዎችና ፕሮግራሞች፣ እና የልማት ፕሮጀክቶች ወቅታዊ ክትትልና ግምገማ (monetring and evaluation) ማካሄድ።

የፕላንና ልማት ሚኒስቴር ስልጣንና ተግባራት

13. የአስፈጻሚ አካላትን ስልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁ.1263/2014 መሰረት የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ለፕላንና ልማት ሚኒስቴር ተሰጥተዋል፡

- የልማት፣ የሀገራዊ የስታስቲክስ፣ የሥነ-ሕዝብ፣ የአየር ንብረት ለውጥንና አካባቢን የሚመለከቱ ፖሊሲዎች፣ ስትራቴጂዎችና ሕጎችን ያመነጫል፣ ለአፈጻጸሙ ከሀገራዊ የልማት አቅጣጫ ጋር የተጣጣመ ዝርዝር መርሀ-ግብር ያዘጋጃል፤ በሚመለከተው አካል ሲጸድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤
- ሀገራዊ የረጅም ዘመን አመላካች የልማት ፕላን ያዘጋጃል፣ በዚህም ላይ ተመስርቶ የሀገሪቱን የአጭርና የመካከለኛ ዘመን የልማት ፕላንና ፕሮግራም ያዘጋጃል፣ ሥራ ላይ እንዲውል ይመራል፤
- ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር የልማት ፕላን አካል የሆነውን ሀገራዊ የኢኮኖሚ እድገት ትንበያና የማክሮ ኢኮኖሚ ማዕቀፍ ያዘጋጃል፤ ከማክሮ ኢኮኖሚ ማዕቀፉ የተጣጣሙ የቁጠባ፣ የኢንቨስትመንት እና የወጪና የገቢ ንግድ የማክሮ ኢኮኖሚ ግቦችን ያዘጋጃል፤
- ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር በመላ ሀገሪቱ የተመጣጠነ ልማት እና ውጤታማ የመሬት አጠቃቀምን ለማሳካት ሀገራዊ የስፓሻል ፕላን ያዘጋጃል፤ ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤
- ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር የክልሎችንና የዜጎችን ፍትሐዊ የመልማትና የልማት ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ የሚያግዝ ሥርዓት ይዘረጋል፣ ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤
- የኢኮኖሚና የልማት ፖሊሲ ትንተናና ጥናቶች ያካሂዳል፣ ስትራቴጂካዊ የሶሺዮ-ኢኮኖሚ ጉዳዮችን ይለያል፤ በትንተናና ጥናቶች በሚገኙ ውጤቶች መሠረት የፖሊሲ ምክረ ሀሳቦችን ለሚመለከተው የመንግሥት አካል ያቀርባል፤ በተለያዩ አካላት የሚመነጩ የልማት ፖሊሲዎችን የተጣጣሙ መሆናቸውን ያረጋግጣል፤
- የፖሊሲ ጥናትና ምርምር ሥራዎችን ያስተባብራል፤
- የልማት ፕላንን ለማሳካት እንዲሁም የመንግስት የማስፈጸም አቅም ለማጠናከርና ቀጣይነት ያለው ተቋማዊ አቅም እንዲፈጠር የአስፈጻሚ ተቋማት ሪፎርም እና የሥርዓት ማሻሻያ ጥናት ያካሂዳል፣ በጥናቱ ላይ ተመስርቶ

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

የፌደራል መንግስት ተቋማትን ዓላማ፣ ተልዕኮ፣ ሥልጣንና ኃላፊነትን፣ በተመለከተ የውሳኔ ሀሳብ ለመንግስት ያቀርባል፤

- **በመንግሥት በጀት፣ በመንግስት ዋስትና ብድር እንዲሁም በሌሎች ተመሳሳይ የበጀት ምንጮች እንዲከናወኑ የታቀዱ የፌደራል መንግስት የልማት ፕሮጀክቶች ላይ የአዋጭነትና አስፈላጊነት ግምገማ ያካሂዳል፣ የልማት ፕሮጀክቶችን ቅደም ተከተል ያስይዛል፣ የልማት ፕሮጀክቶችን የሱፐርቪዥን ሥራ ይመራል፣ አፈጻጸማቸውንም ይከታተላል፣ ይገመግማል፤**
- **የሀገሪቱን የልማት ፕላን ለማስፈጸም የሚያግዙ የልማት ፕሮጀክቶችን በመለየትና በመቅረጽ በሚመለከታቸው አስፈጻሚ አካላት ተጨማሪ ዝግጅቶች ተደርጎባቸው ተግባራዊ እንዲደረጉ ድጋፍና ክትትል ያደርጋል፤**
- **የልማት ፕላን፣ ፕሮግራም እና ፕሮጀክቶች አዘገጃጀት ሥርዓት ይዘረጋል፣ ሥራ ላይ እንዲውል ያደርጋል፣ የቴክኒካል ምክር አገልግሎትና የአቅም ግንባታ ድጋፍ ይሰጣል፤**
- **ሀገራዊ የልማት ፕላን፣ ፕሮግራም እና ፕሮጀክቶች አፈጻጸም በየጊዜው ይከታተላል፣ ይገመግማል፣ የሀገራዊ የልማት ሥራዎች አፈጻጸም ሪፖርት በማዘጋጀት ለመንግሥት ያቀርባል፤**
- **የልማት ፕላን፣ ፕሮግራም እና ፕሮጀክቶች የአፈጻጸም ክትትል እና ግምገማ ሥርዓት እና አጋዥ መሠረተ ልማት ይዘረጋል፣ ሥራ ላይ እንዲውል ያደርጋል፣ የቴክኒካል ምክር አገልግሎትና የአቅም ግንባታ ድጋፍ ይሰጣል፤**
- የሌሎች ተቋማት መረጃ የመሰብሰብ ተግባራት ይቆጣጠራል፣ የአሠራር ስታንዳርድ እና የናሙና ዘዴያቸውን ያጸድቃል፤ የትክክለኛነት ማረጋገጫ ይሰጣል፤ የሚሉት ናቸው፡፡

በአዋጅ ቁጥር 2010/2012 አንቀጽ 18 መሰረት ደግሞ ሚኒስቴር መ/ቤቱ

- 18/2 በመካከለኛ እና ከፍተኛ ፕሮጀክቶች ላይ ገለልተኛ የአዋጭነት ግምገማ ያደርጋል
- 18/4 የአዋጭነት ግምገማተደርጎባቸው አዋጭነታቸው የተረጋገጡ አዳዲስ ፕሮጀክቶች ወደ ካፒታል በጀት እንዲገቡ በሀገሪቱ የልማት ዕቅድ እና በገንዘብ ሚኒስቴር ሙያዊ ምክር መሰረት ይመርጣል፤ ቅደም ተከተል በማስያዝ ምክረ ሃሳብ ለገንዘብ ሚኒስቴር ያቀርባል

- 18/5 በመካከለኛ እና የረጅም ዘመን የልማት ዕቅድ ክትትልና ግምገማ ማዕቀፍ በተመረጡ ስትራቴጂክ ፕሮጀክቶች ላይ ክትትልና ግምገማ ያደርጋል፣ በፕሮጀክት አፈጻጸም ላይ የታዩ ተሞክሮዎችን በመቀመር የልምድ ልውውጥ ያደርጋል፤ ተግባራዊ መደረጋቸውን ያረጋግጣል፤
- 18/6 መካከለኛና ከፍተኛ ፕሮጀክቶች ሲከለሱ በህግ ከተደነገገው በላይ በፕሮጀክቱ በጀት ላይ ለውጥ የሚያስከትሉ ሲሆን የአዋጭነት ግምገማ በማድረግ ለገንዘብ ሚኒስቴር ያቀርባል
- 18/8 የፕሮጀክት ፅንሰሱሳብ፣ አዋጭነት ጥናት፣ አዋጭነት ግምገማ፣ የትግበራ ዕቅድ፣ አፈጻጸም፣ ክትትልና ግምገማ፣ ክለሳና ድህረ ትግበራ ግምገማን በሚመለከት መመሪያዎች ያወጣል፣ በፕሮጀክት ዑደት ውስጥ መመሪያዎቹ በአግባቡ ተፈፃሚ መሆናቸውን ያረጋግጣል
- 18/9 ፕሮጀክቶችን የሚመለከቱ ማዕከላዊ የመረጃ ቋት የሚደራጁበትን፤ የሚጠናቀሩበትና የሚሰራጩበት ሥርዓትና ይዘት ከገንዘብ ሚኒስቴር ጋር ያዘጋጃል፣ ይወስናል፣ ተግባራዊነታቸውን ይከታተላል፤
- 18/10 ዋና ዋና የፕሮጀክት መረጃዎች ተደራሽ በሆኑ የመገናኛ አግባቦች ድህረ ገጾችን ጨምሮ ወቅታዊነታቸውን ጠብቀው ለህዝብ ይፋ እንዲሆን ያደርጋል፣

የፕላንና ልማት ሚኒሰቴር ድርጅታዊ መዋቅር እና የሰው ኃይል

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት

ድርጅታዊ መዋቅር

Office of the Federal Auditor General

14. ፕላንና ልማት ሚኒስቴር አንድ ሚኒስቴር፣ ሁለት ሚኒስቴር ደኤታዎች፣ የሚኒስትር ጽ/ቤት ኃላፊ፣ የሥራ አመራር ዋና ሥራ አስፈጻሚ፣ አስር ሥራ አስፈጻሚዎች እና በ6 ዋና ሥራ አስፈጻሚዎች ተደራጅቷል፡፡ **ድርጅታዊ መዋቅር በአባሪ አንድ ተያይዟል**

የሰው ኃይል

የፕላንና ልማት ሚኒስቴር የሰው ሀይል 280 የተፈቀደለት የሰው ኃይል ሲኖረው 2016 ዓ.ም. 96 ወንድ እና 52 ሴት በድምሩ 148 ሠራተኞች ያሉት ሲሆኑ 132 ያልተቀጠሩ መሆኑ፡

የፋይናንስ ምንጭ

15. የፕላንና ልማት ሚኒስቴር ከመንግስት ከሚመደብ በጀት የሚጠቀም ሲሆን የበጀት አጠቃቀም ከ2013-2017 ዓ.ም ጥር ወር

	የመደበኛ በጀት				
ተ.ቁ	የበጀት አመት	የተመደበ	ስራ ላይ የዋለ	ስራ ላይ ያልዋለ	ስራ ላይ ያልዋለ በመቶኛ
1	2013	114,125,284.35	107,130,006.32	6,995,278.03	6
2	2014	102,459,132.82	96,332,257.24	6,126,875.58	5.9
3	2015	94,459,527.01	93,723,558.24	735,968.77	.07
4	2016	62,608,121.43	36,720,903.39	25,887,218.04	41.3
5	2017 የስድስት ወር	103,281,597.77	47,095,118.11	56,192,479.66	54.4%

የኦዲቱ አላማ

16. የክዋኔ ኦዲቱ አላማ የመንግሰት ፕሮግራሞችና ፕሮጀክቶች ክትትልና ቁጥጥር ሥርዓት አፈጻጸም ኢኮኖሚያዊ ቀልጣፋና ውጤታማ ስለመሆኑ ለማረጋገጥ የሚያስችል የአሰራር ሥርዓት መዘርጋቱን እና የተዘረጋው የአሰራር ሥርዓት ተፈፃሚ መደረጉን በመገምገም በዚህ ጉዳይ ላይ የአሠራር ግድፈቶች ካሉ መንስኤያቸውን በመለየት የማሻሻያ ሀሣብ ማቅረብና ተጠያቂነትን ማጠናከር ነው፡፡

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

የኦዲቱ ወሰን

17. ኦዲቱ የተከናወነው የመንግሰት ፕሮግራሞችና ፕሮጀክቶች ክትትልና ቁጥጥር ሥርዓት አፈጻጸም በተመለከተ ሲሆን ኦዲቱ የሚሸፍነው በዋነኝነት ከ2013 ዓ/ም እስከ 2016 ዓ/ም ጊዜ የተከናወኑ ሥራዎችን ሲሆን፡፡ እንደ አስፈላጊነቱ ወደ ኋላ እና ወደ ፊት ያሉ ዓመታትን የሥራ አፈጻጸም ለመገምገም ተሞክሯል፡፡

የኦዲቱ ዘዴ

18. በኦዲቱ ወቅት ከኦዲት አካባቢው ጋር ተያያዥነት ያላቸው አዋጆች፣ ደንቦች፣ መመሪያዎች፣ በፕላንና ልማት ሚኒስቴር ክትትልና ቁጥጥር የሚደረግባቸው ፕሮጀክቶች ባለቤት የሚገኙ ሚኒስቴር መ/ቤቶች እና የሚመለከታቸው የፕላን እና ልማት ሚኒስቴር የስራ ክፍሎች ቃለ-ጉባኤዎች፤ የፕላንና የመንግሰት ኢንቨስትመንት

ዋና ሥራ አስፈፃሚ የአሰራር ስርዓት መግለጫ፣ ከተለያዩ ለጋሽ ድርጅቶች ጋር የተደረጉ ውሎች፣ ለመንግስት ፕሮጀክቶች የተመደቡ በጀቶች እና ስራ ላይ የዋለው የገንዘብ መጠንን የሚያሳይ ሰነድ ከገንዘብ ሚኒስቴር፣ የመንግስት ፕሮጀክቶች አሁን የሚገኙበትን የአፈጻጸም ደረጃ የሚያሳይ ሰነድ በሚኒስቴር መስሪያ ቤቶች፣ በፕሮጀክቶች ክትትልና ቁጥጥር ሂደቱ አፈጻጸም ያጋጠሙ ችግሮችን የሚያሳዩ የተለያዩ የሰነድ ማስረጃዎች፣ እና የፕላንና ልማት ምኒሰቴር የተለያዩ ክፍሎች በናሙና በተመረጡ በሆሳዕና፣በወላይታ ሶዶ፣በሀረር፣ድሬዳዋ እና በሃዋሳ ከተማዎች በመስክ ኦዲት ቃለ-መጠይቅ በማድረግ የተሰበሰቡ ማስረጃዎች በኦዲት ቡድኑ ተከልሰው ትንተና ተሰርቶ አስፈላጊ የሆኑ መረጃዎች እና ማስረጃዎች ተሰብስበዋል፡፡

ለክዋኔ ኦዲቱ የተመረጠው የኦዲት አካባቢ

19. ለክዋኔ ኦዲቱ የተመረጠው የኦዲት አካባቢ **የመንግሰት ፕሮጀክቶች** ክትትልና ቁጥጥር ሥርዓት አፈጻጸም ኢኮኖሚያዊና ቀልጣፋ በሆነ መልክ መከናወኑን እና ውጤታማ መሆኑን ማረጋገጥ የሚል ነው፡፡

የኦዲቱ የትኩረት አቅጣጫዎች (Audit Issues)

20. ከላይ ለተመረጠው የኦዲት አካባቢ (Audit area) ሶስት የኦዲት የትኩረት አቅጣጫዎች (Audit Issues) ተዘጋጅተዋል፡፡ እነርሱም:-

    1. ሚኒስቴር መ/ቤቱ የመንግስት ፕሮጀክትና ፕሮግራሞች ወደ ትግበራ ከመግባታቸው በፊት የቅድመ አዋጭነት ጥናት፣ አዋጭነት ጥናት፣ በገለልተኛ አካል አዋጭነት ጥናት እና ፕሮጀክቶች በቅደም ተከተል መሰረት በጀት የተተከለላቸው መሆኑን የሚያረጋግጥ የአሰራር ስርአት የዘረጋ እና ተግባራዊ ያደረገ መሆኑን መገምገም፣
    2. ሚኒስቴር መ/ቤቱ በፕጀሮጀክቶች የታቀዱ ተግባራት በታቀደው ግዜ ፣ወጭ፣ መጠን መከናወናቸውን ለማረጋገጥ ወቅታዊ ወይም ተከታታይ የትግበራ አፈፃፀም ክትትል የሚደረግበት የአሰራር ስርዓት መዘርጋቱን እና ተግባራዊ መደረጉን መግምገም፡፡
    3. ሚኒስቴር መ/ቤቱ የመንግስት ፕሮግራሞች እና ፕሮጀክቶች ቀልጣፋ እና ውጤታማ አፈጻጸም እንዲኖራቸው ከሚመለከታቸው ባለድርሻ ጋር ተቀንጅቶ ለመስራት የሚያስችል የአሰራር ስርዓት መዘረግታቱን እና መረጃዎችን በቴክኖሎጂ በመታገዝ አደራጅቶ መያዙንና ተደራሽ ማድረጉን መገምገም፣

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

የሚሉ ናቸው፡፡

የኦዲት መመዘኛ መስፈርት (Evaluative criteria)

21. በኦዲት ቡድኑ የተመረጡትን ሶስት የኦዲት ትኩረት አቅጣጫዎች ለመመዘን የሚረዱ 24 የኦዲት መመዘኛ መስፈርቶች (Evaluative criteria) ተዘጋጅተዋል፡፡ እነዚህን የኦዲት መመዘኛ መስፈርቶችን ለማዘጋጀት መሰረት የሆኑት የፌደራል መንግስት አስፈፃሚ አካላት ስልጣንና ተግባር መወሰኛ አዋጅ ቁጥር 1263/2014፤ ዓ›ም - የፌደራል መንግስት ፕሮጀክቶች አስተዳደር እና አመራር ስርአትን ለመደንገግ የወጣ አዋጅ ቁጥር 1210/2012 ዓ›ም የሚኒስቴር መ/ቤቱ የአስር አመት ስትራቴጂክ ዕቅድ ፣አገራዊ የእድገትና ትራንስፎርሜሽን እቅድ የሚኒስተሮች ምክር ቤት የአፈጻጸም ክትትልና ግምገማ መመሪያ ጥር 9/2018 ዓ›ም ሚኒስቴር መ/ቤቱ ከ2013-2016 ዓ›ም ካዘጋጀው አመታዊ እቅድና የእቅድ ክንውን ሪፖርት፣ የተለያዩ ሀገራት የፕሮጀክቶች ክትትልና ቁጥጥር መልካም ተሞክሮ እና በገንዘብ ሚኒስቴር በተዘጋጁ የፕሮጀክቶች አዘገጃጀት አተገባበር መመሪያ የ2002 ዓ.ም ተጠቅሟል፡፡ መመዘኛ መስፈርቱ ለሚኒስቴር መ/ቤቱ ተልኮ አስተያየት ተሰጥቶበታል፡፡ **ዝርዝሩ በአባሪ 2 ተያይዟል**

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

ክፍል ሁለት

የኦዲት ግኝቶች

የመንግስት ፕሮጀክቶች ወደ ትግበራ ከመግባታቸው በፊት የአዋጭነት ጥናት መደረጉን በተመለከተ

22. የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤት በጀት ተመድቦላቸው እንዲተገበሩ ጥያቄ የሚቀርብላቸው የመንግስት ፕሮጀክቶች የፍላጎት፣ ለአገር እና ለተጠቃሚዎች የሚያስገኘው ፋይዳን የሚያሳይ ዝርዝር የአዋጭነት ጥናት በአስፈጻሚ ተቋም መከናወኑን ሊያረጋግጥ እና ቅደም ተከተል በመስጠት በጀት እንዲመደብላቸው ለገንዘብ ሚኒስቴር ሊያሳውቅ ይገባል፡፡

23. ይሁን እንጂ በኦዲቱ ወቅት፣

በናሙና በታዩ የመንግስት ፕሮጀክቶች

- ለሚያከናውኗቸው የግንባታ ፕሮጀክቶች የአዋጭነት ጥናት ያላከናወኑ አስፈጻሚ ተቋማት መገኘታቸው፣
- የፕሮጄቶክቹ አዋጭነት ለፕላን ሚኒስቴር ቀርቦ ይሁንታ አግኝተው በጀት እንዲመደብላቸው ለገንዘብ ሚኒስቴር ስለመተላለፋቸው ማሰረጃ ያልቀረበላቸው ፕሮጄክቶች መኖራቸው፣
- ከፕላን ሚኒስቴር ይሁንታ ሳያገኝ እና ቅደም ተከተል ውስጥ ሳይገቡ ነገር ግን ከገንዘብ ሚኒስቴር በጀት ተመድቦላቸው ወደ ትግበራ የገቡ ፕሮጀክቶች በኦዲቱ ወቅት መገኘታቸው፡

ለአብነት፡

- በአራት ዩኒቨርሲቲዎች 56 የግንባታ ፕሮጀክቶች፣

የፌ ዴ ራ ል ዋ ና ኦ ዲ ተ ር መ/ቤ ት
Office of the Federal Auditor General

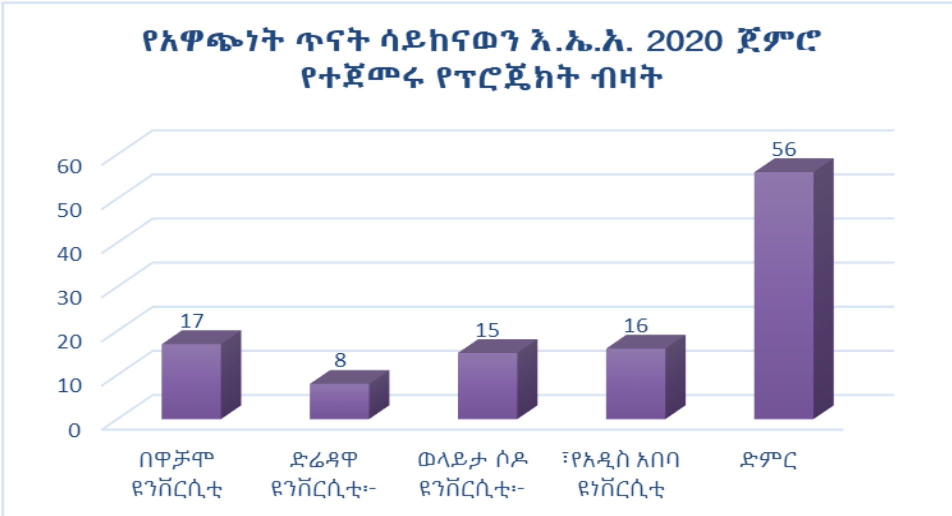

- አሁን በትግበራ ላይ ያሉ ከ42 በላይ የመስኖ ግንባታ ፕሮጀክቶች የአዋጭነት ጥናት ያልተሰራላቸው መሆኑ ከመስኖና ቆላማ ሚኒስቴር እና ከገንዘብ ሚኒስቴር የተገኘ ማስረጃ የሚያሳይ መሆኑ፤፡
- የፌደራል መንገዶች አስተዳደር የመንገድ ፕሮጀክቶችን በተመለከተ ከ2015 ዓ.ም በፊት ያሉ ፕሮጀክቶች በሙሉ አዋጭነት ጥናት ያልተሰራላቸው መሆኑን የኢትዮጵያ መንገዶች አስተዳደር መግለጹ፣

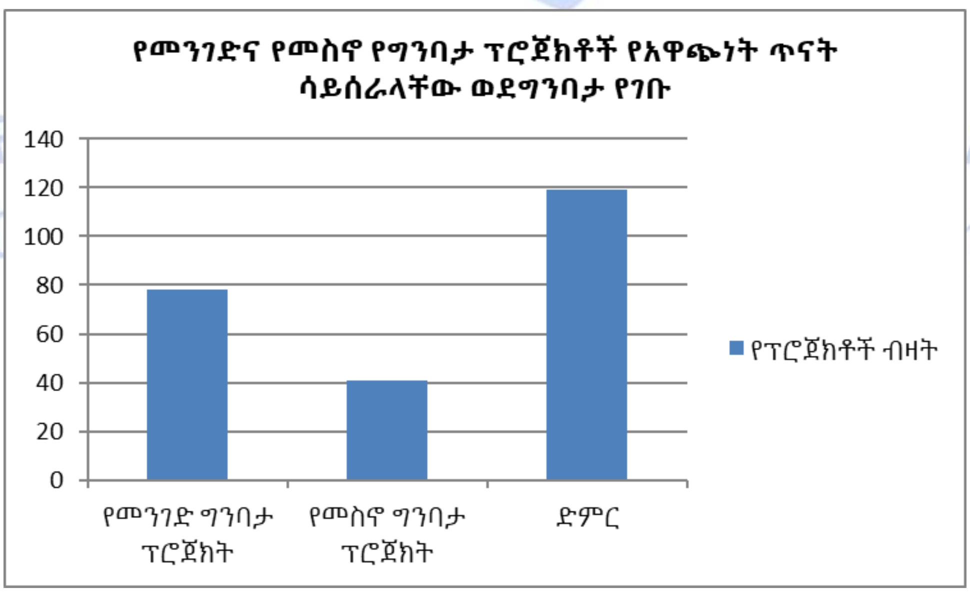

በኦዲቱ ወቅት ከተከለሱ ማስረጃዎች፣ የአካል ምልከታዎች እና ከቀረቡ ቃለ-መጠይቆች ታውቋል፡፡ የፕሮጀክቶቹ ዝርዝር መረጃ አባሪ 4 እና 5 ላይ ተያይዟል)

24. ስለሁኔታው የሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ የሚመለከታቸው የስራ ሃላፊዎች ለቀረበላቸው መጠይቅ እና ለተላከላቸው በነባራዊ መግለጫ፣ ለረቂቅ ሪፖርቱ በጽሁፍ እና በመውጫ ስብሰባ ወቅት በሰጡት ምላሽ

- አዋጅ 1210/2012 በሀምሌ 2012 የፀደቀ በመሆኑ እና የ2013 በጀት አመት ዝግጅት ቀድሞ የተጠናቀቀ በመሆኑ የአዋጁ ትግበራ በተጨባጭ የጀመረው በ2014 በጀት አመት ላይ መሆኑን፣
- ማንኛውም ፕሮጀክት አዋጅ 1021/2012 ከወጣ በኋላ በአንቀፅ 8 ንዑስ አንቀፅ 3 መሰረት ወደ ቅድመ አዋጭነት፣ ወይም አዋጭነት ጥናት፣ ቅደም ተከተል ማስያዝና ወደ መረጣ ዑደት ሊተላለፍ የሚችለው በፕላንና ልማት ሚኒስቴር በፕሮጀክቶች ገለልተኛ አዋጭነት ግምገማ መሰረት ተቀባይነት ካገኘ ብቻ መሆኑ፣
- የተገለፁት ፕሮጀክቶች ላይ የፕላንና ልማት ሚኒስቴር ተሳተፎ ያደረገ ባለመሆኑ ወደ በጀት የገቡበትን ምክንያት ለማብራራት የማይችሉ መሆኑን፣
- ይህ እንደተጠበቀ ሆነ የሚከተሉት ፕሮጀክቶች ላይ የፕላንና ልማት ሚነስቴር በሂደት በመገምገም የቅድመ ፕሮጀክቶች መረጣ እና ግምገማ እንዲሁም የአዋጭነት ግምገማ በማከናወን ስለ ፕሮጀክቶች ምክረ ሀሳብ ማቅረቡን፣ አዋጅ 1210/2012 ከወጣ ጀምሮ በዋናነት ተግባራዊ እየተደረገ ያለው የመስኖ ፕሮጀክቶች ላይ መሆኑን እና አዋጭነት ጥናት ሳያከናወንበት ወደትግበራ የገባ የመስኖ ፕሮጀክት አለመኖሩን፣
- አዋጅ 1210/2012 ከተተገበረ በኋላ በአግባቡ ሳይጠናኑ እና በፕላንና ልማት ሚነሲቴር ሳይገመገም እና ሁሉንም ሂደቶች ሳያልፉ ወደ ቀጣይ ትግበራ ሂደት ወደ ትግበራ ለማስገባት በጨረታ ሂደት የነበሩ ስድስት የመስኖ ፕሮጀክቶችን የፕላንና ልማት ሚነሲቴር ደርሶበት የግዢ ኤጀንሲ ጨረታውን እንዲቋርጥ የማድረግ ስራ መሰራቱን፣

- በሀገራችን ባለፉት አመታት ተግባራዊ እየተረጉ ያሉ የመንገድ ፕሮጀክቶች ከዚህ በፊት በበጀት ውስጥ ታቅፈው የቀጠሉ እና አንዳንዶቹ በበጀት ውስጥ ለረዥም ዘመናት የቀዩ ሆኖም ግን ያልተጀመሩ በመሆናቸው እንደ አዲስ ፕሮጀክት የሚታዩ ባለመሆናቸው በአዋጅ 1210/2012 ውስጥ የሚካተቱ አለመሆናቸው፣

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

- በአብዛኛው መንግስት አዋጅ ቁጥር 1210/2012 ስራ ላይ ከመዋሉ በፊት በበጀት ውስጥ ቃል ተገብቶላቸው ያልተጀመሩ እና ተጀምረው ያልተጠናቀቁ ፕሮጀክቶችን እንዲጠናቀቁ ማድረግ ላይ ትኩረት እድርጎ እየሰሩ መሆናቸውን፣
- እስካሁን ባለው ሁኔታ የመንገድ ፕሮጀክቶች ጥናት ሳይደረግባቸው ወደ ተግባር የገባ ፕሮጀክት አለመኖሩን፣ የፕላናንና ልማት ሚኒስቴር በቀጣይ የመንግድ ፕሮጀክቶች በአግባቡ እንዲመሩ የመንገድ ፕሮጀክቶች የራሱ የሆነ ልዩ ባህሪ ያለው በመሆኑ ዘርፉን መሰረት ያደረገ ዘርፍ ተኮር የአዋጭነት ጥናት መመሪያ የማውጣት ስራ በመስራት ወደተግባር ለመግባትም አስፈላጊው የተግባር ላይ ስልጠናዎች ይህም ለ15 ቀን የመንገድ ኤክስፐርቶች ብቻ ከአለም ባንክ ጋር በመሆን መሰጠቱን፣
- አሁንም ለሚኒስቴር መ/ቤቱ 60 የመንገድ ፕሮጀክቶች ዝርዝር የአዋጭነት ጥናታቸውን ለማስጠናት መጀመሪያ የፕሮጀክች ፅንሰ ሀሳብ ለፕላንና ልማት ሚነስቴር ቀርበው እየታዩ እንደሚገኙ፣
- በመስኖ ፕሮጀክት ምንም አይነት ፕሮጀክት የአዋጭነት ጥናት ሳይደረግ ወደ ስራ የገባ ፕሮጀክት ስለመኖሩ መረጃ የሌላቸው መሆኑን፣ የመንገድ ፕሮጀክቶችም ላይ የተጀመሩት ባለመጠናቀቃቸው እነርሱን ለማጠናቀቅ ነው የትኩረት አቅጣጫ የተቀመጠው ስለዚህ አዳዲስ ፕሮጀክቶች የገቡበት ሁኔታ አናሳ መሆኑን ግን ከፍህታዊነት ጋር በተያያዘ ከፍተኛ ስልጣን በተሰጠው አካል የተመጣጠነ እድገትን ከማረጋገጥ አንጻር የገቡበት ሁኔታ ሊኖር ይችላል በማለት

ገልጸዋል፡፡

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

25. የሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ የፕሮጀክቱ ኃላፊዎች ይህንን ቢሉም

- የፕሮጀክቶች ማስፈፀሚያ መመሪያ (የፕሮጀክት አዘገጃጀት መመሪያ (Project preparation) 2006 ፤ የፕሮጀክት ቅድመ ትግበራ መገምገሚያ መመሪያ ጥቅምት 1997 ዓ.ም. (Appraisal guideline for public sector projects) (October 2004) የፕሮጀክቶች መከታተያና መገምገሚያ መመሪያ ሰኔ 2000 ዓ.ም (Guidelines for monitoring and evaluation of public sector projects June 2008) በገንዘብ ሚኒስቴር በማዘጋጀቱ
- በጨረታ ሂደት የነበሩ ስድስት የመስኖ ፕሮጀክቶችን የፕላንና ልማት ሚኒስቴር ደርሶበት የግዥ ኤጀንሲ ጨረታውን እንዲቋርጥ የተደረገ ስለመሆኑ ማስረጃ ባለመቅረባቸው፣

- አዋጅ ቁጥር 1210/2012 ከወጣበት ከ2012 ዓ.ም በኋላ የተጀመሩ ፕሮጀክቶች መኖራቸውን ከገንዘብ ሚኒስቴርና ፕሮጀክቱን የሚያስፈጽሙ አካላት የተሰበሰቡ ማስረጃዎች ስለሚያሳዩ፣
- የፕላንና ልማት ሚኒስቴር የፕሮጀክቶችን አፈጻጸም የሚመለከቱ ተግባራትን በአዋጅ ቁጥር 1210/2012 እና በአዋጅ ቁጥር 1263/2014 ወደ እርሱ ሲተላለፍ ከገንዘብ ሚኒስቴር የተሟላ ፕሮጀክት ሰነዶችን ርክክብ ማድረግ ስለነበረበት፣

የተሰጠውን ምላሽ ለመቀበል ያስቸግራል፡፡

26. የኦዲት ቡድኑ እንደምክንያት ያያቸው ችግሮች የፕላንና ልማት ሚኒስቴር የፕሮጀክቶችን አፈጻጸም ከገንዘብ ሚኒስቴር ሲረከብ የተሟላ የፕሮጀክት ሰነዶችን ርክክብ አለማድረጉ፣ የገንዘብ ሚኒስቴርም ሆነ የፕላንና ልማት ሚኒስቴር ከ1997 ጀምሮ የፕሮጀክት መረጣን አስመልክቶ ከ1997 ጀምሮ የወጡ መመሪያዎችን ሥራ ላይ አለማዋላቸው፣ በየአመቱ የካፒታል ፕሮጀክቶች በጀት ለማወጅ ውይይት ሲደረግ በሚኒስቴር መ/ቤቱ በኩል ስለማለፉ አለመረጋገጡ፣ በየሩብ አመቱ ክትትልና ቁጥጥር በማድረግ የአዋጭነት ጥናት ሳያሰሩ ወደትግበራ የገቡ ተቋማት ላይ በቅርበት ክትትል አለማድረጉ፣ ዋና ዋናዎቹ ናቸው፡፡

27. በመሆኑም የታቀዱ የመንግስት ፕሮጀክቶች የአዋጭነት ጥናት ሳይከናወንላቸው በቀጥታ ወደ ሥራ በመግባታቸው ፕሮጀክቶች እንዲዘገዩ ያደረገ፣ በእርግጥ ምን ዓላማ ለማሳካት እንደተጀመሩ እና ለፕሮጀክቶቹ የሚያስፈልገው ትክክለኛው በበጀት በጥናት እንዳይታወቅ በማድረግ መንግስትን ለተጨማሪ ወጪ እንዲያወጣ ከማድረጉም በተጨማሪ ከፕሮጀክቶቹ አፈጻጸም እቅድ በፊት እንደ ገንዘብ፣ ጉልበት እና አስፈላጊ ሀብቶች እንዳይባክኑ ለመወሰን ችግር ፈጥሯል፡፡

ፕሮጀክቶች ወደ ትግበራ ከመግባታቸው በፊት የአካባቢና የማህበራዊ ተጽዕኖ ግምገማ መደረጉን በተመለከተ፡

28. ሚኒስቴር መ/ቤቱ ለእያንዳንዱ ፕሮጀክት ተግባራዊ ከመደረጉ በፊት በአስፈጻሚ ተቋማት የአካባቢና የማህበራዊ ተጽዕኖ ግምገማ መደረጉን ክትትል ሊያደርግ ይገባል፡

29. ይሁን እንጂ በኦዲቱ ወቅት፡- በናሙና ተመርጠው በታዩ በዋቻሞ፣ በወላይታ ሶዶ በድሬዳዋ፣ በሃዋሳ እና በሃሮማያ ዩንቨርሲቲ ከ2013-2016 ዓ.ም የተከናወኑ የግንባታ ፕሮጀክቶች የአካባቢና የማህበራዊ ተጽዕኖ ግምገማ ሳይደረግላቸው ወደ ትግበራ የገቡ መሆኑ፡ ለአብነት፡-

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

- የወላይታ ሶዶ ዩንቨርሲቲ፣ ዋቻሞ ዩንቨርስቲ፣ ሃሮማያ፣ ሀዋሳ እና ድሬዳዋ ዩንቨርሲቲዎች በሚደረጉ የግንባታ ስራዎች የአካባቢ ተፅኖ ግምገማ የማያሰሩ መሆኑን፣
- በተጨማሪም ከ2015 ዓ.ም በፊት/ ለዩንቨርስቲ፣ ለመንገድና የመስኖ ግንባታዎች/ የአካባቢ ተጽእኖ ግምገማ ስለመደረጉ መረጃ የለሌላቸው መሆኑን የፌደራል አካባቢ ጥበቃ ባለስልጣን መ/ቤት የሥራ ኃላፊዎች ለቀረበላቸው መጠይቅ መግለጻቸው፣ በኦዲቱ ወቅት ከተከለሱ ማስረጃዎች፣ የአካል ምልከታዎች እና ከቀረቡ ቃለ-መጠይቆች ለማወቅ ተችሏል፡፡

30. ስለሁኔታው የሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ ኃላፊዎች ለቀረበላቸው መጠይቅ፣ ለተላከላቸው የነባራዊ ሁኔታ መግለጫ፣ ለረቀቂ ሪፖርቱ በጽሁፍ እና በመውጫ ስብሰባ በሰጡት ምላሽ

- ከላይ በናሙናነት የተጠቀሱት ዩኒቨርሲቲዎች ምንም አይነት ፕሮጀክት ወደ ፕላንና ልማት ሚኒስቴር ያልተላከ መሆኑን፣
- የፕላንና ልማት ሚኒስቴር የአካባቢ ተፅኖን ብቻ ሳይሆን አጠቃላይ የመንግስት ኢንቨስትመንት በአየር ንብረት ለውጥ ሊመጣ የሚችለውን ተፅዕኖን በተገቢው መንገድ አስፈፃሚ ተቋማት ይዘውት እንዲሰሩ ለማድረግና የአየር ንብረት ተፅዕኖን ተግባራዊ እንዲያደርጉ እና የገለልተኛ አዋጭነት ጥናቱም በዚሁ መልኩ ለመቃኘት እና የአየር ንብረት ለውጥ ተፅዕኖን ለመቀነስ የሚያስችል የመንግሰት ፕሮጀክቶች የአየር ንብረት ለውጥ በፕሮጀክት ውስጥ የሚያካትቱበት መመሪያ በመዘጋጀት ላይ እንደሚገኝ፣

ገልጸዋል ፡፡

31. የሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ ይህንን ምላሽ ቢሰጡም በኦዲቱ ወቅት

- የፌደራል አካባቢ ጥበቃ ባለስልጣን የመስኖ እና የመንገድ የግንባታ ፕሮጀክቶች እስከ 2015 ዓ.ም የዩንቨርሲቲዎች የግንባታ ፕሮጀክቶች የአካባቢ ተጽኖ ግምገማ ለማስደረግ እኛ ጋ የመጣ መረጃ የለም በማለት በማረጋገጣቸው፣
- አዋጅ ቁጥር 22010/2012 ከወጣ በኋላ የተጀመሩ ፕሮጄክቶችም የአካባቢ ተጽዕኖ ግምገማ ሳያደርጉ እንዲተገበሩ የተፈቀደላቸው ፕሮጄክቶች በመኖራቸው፣
- አሁን ለሚኒስቴር መ/ቤቱ ተጠሪ የተደረገው የአካባቢ ጥበቃ ባለሥልጣን አዋጅ ቁጥር 299/1995 ተግባራዊ መደረጉን መከታተልና ማረጋገጥ ስለነበረበት፣

ፕሮጀክቶች እንዲጸድቁ ወደ ሚኒስቴር መ/ቤቱ ሲመጡ በሥራ ላይ ባሉ ህጎች መሰረት የአካባቢ ተጽዕኖ ግምገማ ስለመከናወኑ መረጃው ተያይዞ እንዲቀርብ ማድረግ ስለሚጠበቅበት፣

- ሚኒስቴር መ/ቤቱ ፕሮጀክቶችን ቅድመ ግምገማ ማድረግን፣ ማጽደቅን እና መከታተልን እንዲሁም መቆጣጠርን ሥልጣን ሲሰጠው ከዚህ በፊት ይህንን ተግባር ሲሰራ ከነበረው ከገንዘብ ሚኒስቴር ጋር የፕሮጀክት መረጃዎችን አስመልክቶ ርክክብ ያላደረገ በመሆኑ፣

የሰጡትን ምላሽ ለመቀበል ያስቸግራል፡፡

32. ከላይ ለታዩት ክፍተቶች ፕሮጀክት አስፈጻሚ መ/ቤቶች በአካባቢ ተጽዕኖ ግምገማ አዋጅ ቁጥር 299/1995 መሰረት ለሚያከናውኑት ፕሮጀክቶች የአካባቢ ተጽዕኖ ግምገማ አከናውነው ለሚመለከተው ባለሥልጣን መ/ቤት በመላክ አለማጸደቃቸው ፕሮጀክቶችን የሚያጸድቁና በጀት የሚፈቅዱ አካላት ግምገማ ስለመከናወኑ አለማረጋገጣቸው፣ የፕላንና ልማት ሚኒስቴር በአዋጅ ቁጥር 1263/2014 እና አዋጅ ቁጥር 2010/2012 መሠረት የፕሮጀክቶችን አፈጻጸም ከገንዘብ ሚኒስቴር ሲረከብ የተሟላ የፕሮጀክት ሰነዶችን ርክክብ አለማድረጉ፣ የገንዘብ ሚኒስቴርም ሆነ የፕላንና ልማት ሚኒስቴር ከ1997 ጀምሮ የፕሮጀክት መረጣን አስመልክቶ ከ1997 ጀምሮ የወጡ መመሪያዎችን ሥራ ላይ አለማዋላቸው፣ እንዲሁም የፕሮጀክት አስፈጻሚ አካላት ለመተግበር የፈለጉት ፕሮጀክቶችን በተቀመጠው የህግ አግባብና ሥርዓት መሠረት አዘጋጅተው ሳያቀርቡ ፕሮጀክቶች እንዲጸድቁላቸው የሚጠይቁና የሚፈቀድላቸው በመሆኑ፣ በ1995 ዓ.ም የወጣው የአካባቢ ተጽዕኖ ግምገማ አዋጅ ቁጥር 299/1995 ተግባራዊነቱን የአካባቢ ጥበቃ ባለሥልጣን አለመከታተሉ እንደ ዋነኛ ምክንያትነት ተወስደዋል፡፡

33. የአካባቢ ተጽዕኖ ግምገማ ጥናት ሳይከናወንላቸው በቀጥታ ወደ ሥራ በመግባታቸው ፕሮጀክቶች በአካበቢ ላይ የሚያደርሱት ይህ ሊሆን ባለመቻሉ በጥናቱ ወቅት በእጽዋት, በእንስሳት እና በተፈጥሮ መኖሪያዎች በባህላዊ ቅርስ ቦታዎች ላይ ማንኛቸውም የመሬት ገጽታ እና ምስላዊ ተፅእኖዎች ላይ ሊደርስ የሚችለውን ኪሳራ ወይም ጉዳት ለመለየት እና ለመለካት;የሚፈጠሩትን እድገቶች በሚገነቡበት እና በሚሰሩበት ወቅት የሚያስከትሉትን አሉታዊ ተፅእኖዎች በመለየት የመሠረተ ልማት አቅርቦትን ወይም የመቀነስ እርምጃዎችን ሀሳብ ማቅረብ እንዳይቻል አድርጓል፡፡

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

እንዲተገበሩ ጥያቄ የሚቀርብላቸው ፕሮጀክቶች ዝርዝር የአዋጭነት ግምገማ መከናወኑን በተመለከተ፣

34. የፕላንና ልማት ሚኒስቴር መ/ቤቱ በጀት ተመድቦላቸው እንዲተገበሩ ጥያቄ የሚቀርብላቸው የመንግስት ፕሮጀክቶች የፍላጎት፣ ለአገር እና ለተጠቃሚዎች የሚያስገኘው ዝርዝር ፋይዳን የሚያሳይ ዝርዝር የአዋጭነት ግምገማ ሊከናወን ይገባል፡፡

35. ይሁን እንጂ በኦዲቱ ወቅት፡-

- በጀት ተመድቦላቸው እንዲተገበሩ ጥያቄ የሚቀርብላቸው የመንግስት ፕሮጀክቶች የፍላጎት፣ ለአገር እና ለተጠቃሚዎች የሚያስገኘው ዝርዝር ፋይዳን የሚያሳይ ዝርዝር የአዋጭነት ግምገማ ጥናት የፌደራል መንግስት ፕሮጀክቶች አስተዳደር እና አመራር ስርአትን ለመደንገግ የወጣ አዋጁ ቁጥር 1210/2012 ዓ.ም አንቀፅ 10 ንኡስ አንቀጽ 1 የሚያዝ ቢሆንም ዝርዝር ፋይዳን የሚያሳይ ዝርዝር የአዋጭነት ግምገማ ሳይደረግላቸው ወደትግበራ የገቡ መሆኑ ፡ ለአብነት
- በኦዲቱ ወቅት በናሙና በታዩ በወላይታ ሶዶ፣ በዋቸሞ እና በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ብዛታቸው 33 የሆኑ ፕሮጀክቶች የአዋጭነት ግምገማ ሳይከናወንላቸው ወደ ትግበራ የገቡ መሆኑ፣

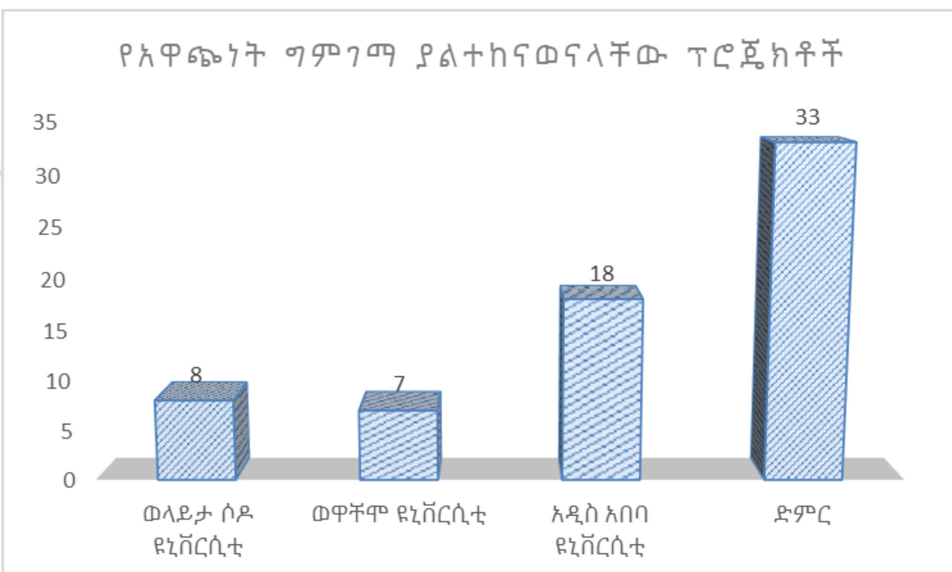

- 52 የመንገድ ፕሮጀክቶች፣ እና 42 የመስኖ ፕሮጀክቶች የአዋጭነት ግምገማ ሳይደረግላቸው ወደ ትግበራ የገቡ መኖራቸው፣ ፡ የኢትዮጵያ መንገድ አስተዳደር እና የመስኖ እና ቆላማ ሚኒስቴር ለሚመለከታቸው የስራ ሀላፊዎች ስለሁኔታው

ተጠይቀው በሰጡት ምላሽ ከ2015 ዓ.ም በፊት የተሰሩ ስራዎች የአዋጭነት ግምገማ ያልተደረገላቸው መሆኑን መግለጻቸው፣ (አባሪ ፣ 3፣ 4፣ 5፣ 6፣ 7፣ 8፣ 9፣ 10)

በኦዲቱ ወቅት ከተከለሱ ማስረጃዎች እና ከቀረቡ ቃለ-መጠይቆች ለማወቅ ተችሏል፡፡

36. ስለጉዳዩ የሚኒስቴር መ/ቤቱ በማጠቃለያ ቃለ መጠይቅ ወቅት የፕሮጀክቶች አስተባባሪው ተጠይቀው በሰጡት ምላሽ

- አዋጅ 1210/2012 በሀምሌ 2012 የፀደቀ በመሆኑ እና የ2013 በጀት አመት ዝግጅት ቀድሞ የተጠናቀቀ በመሆኑ የአዋጁ ትግበራ በተጨባጭ የጀመረው በ2014 በጀት አመት ላይ በመሆኑ፣
- ከየካቲት 2013 ዓ.ም ጀምሮ የፕላንና ልማት ሚኒስቴር ለ2014 በጀት አመት ዘርፎች ፕሮጀክቶችን በመለየት በፅንሰ ሀሳብ ደረጃ በተዘጋጀው ቅፅ እንዲያቀርቡ በተጠየቀው መሰረት ሴክተሮች የፕሮጀክት ፅንሰ ሀሳቦችን ለግምገማ መላካቸውን፣
- በተከታታይ ፕሮጀክቶችን በሚቀርቡበት አግባብ በመገምገም ግብረ መልስ እና የግምገማ ውሳኔ መሰጠቱን፣ ተሰጥቷል።
- አዋጁ ከወጣ በኃላ ትግበራ የገቡ ፕሮጀክቶችን በተመለከተ በሁለት መንገድ ምክንየቱን ማየት ተገቢ ይሆናል፡፤ የመጀመሪያው ዩኒቨርሲቲዎችን በተመለከተ የዩኒቨርሲቲ ፕሮጀክቶች ለመስሪያ ቤታችን ቀርበው የሚገመገሙበት ሁኔታ መኖሩን፣ ለዚህም ማሳያ የሚሆን አዋጁ ከወጣ ጀምሮ የተገመገሙ ፕሮጀክቶች ውስጥ የዩኒቨርሲቲ ፕሮጀክቶች እንደሚገኙበት መረጃ ማቅረብ የሚችሉ መሆኑን፤ ነገር ግን የመንግስት አሰራርን ተከትለው ዩኒቨርሲቲዎች ወደ ፕላንና ልማት ሚኒስቴር ሳይልኩ ቀጥታ ወደ በጀት ልከው ከሆነ ፕሮጀክቱን የሚተገብረው ዩኒቨርሲቲ፣ ትምህርት ሚኒስቴርና በጀት የመደበለት አካልን መጠየቅ ተገቢ መሆኑን፣

ገልጸዋል፡፡

37. የሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ የፕሮጀክቱ ኃላፊዎች ይህንን ቢሉም በኦዲቱ ወቅት በሆሳዕና፣ በወላይታ ሶዶ፣ በሃዋሳ፣ በሀረር፣ በድሬዳዋ ከተማዎች በሚገኙ የፌዴራል መንግስት የልማት ፕሮጀክቶችን በሚያስፈጽሙ ተቋማት ከተደረገ ሰነድ ክለሳ እና ጉዳዩ ለሚመለከታቸው ኃላፊዎች ከቀረበ ቃለ መጠይቅ በተገኙ መረጃዎች ሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ የአዋጭነት ጥናት ግምገማ የማያደርግ መሆኑን፣ የሚኒስቴር መስሪያ

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

ቤቱ ግምገማ ስለማከናወኑ የሚያሳይ ማስረጃዎቸው ተጠይቆ ለኦዲቱ ያልቀረበ በመሆኑ የተሰጠውን ምላሽ ለመቀበል ያስቸግራል፡፡

38. ከላይ ለተጠቀሱት ሁኔታዎች እንደምክንያት ያያቸው ችግሮች የፕላንና ልማት ሚኒስቴር መ/ቤቱ የመንግስት የልማት ፕሮጀክቶችን በሚያስፈጽሙ ተቋማት በዕቅድ ላይ የተመሰረተ ክትትልና ቁጥጥር አለማድረጉ፣ የአዋጭነት ጥናት ግምገማ ሳያሰሩ ወደትግበራ የገቡ ተቋማት ላይ ክትትል በማድረግ በአዋጁ እና በመመሪያው መሰረት የእርምት እርምጃ እንዲወስዱ አለማድረጉ፣ ሚኒስቴር መ/ቤቱ በአዋጅ ቁጥር 1210/2012 እንዲሁም በአዋጅ ቁጥር 1263/2014 ፕሮጀክቶችን ቅድመ ግምገማ ማድረግን፣ ማጽደቅን እና መከታተልን እንዲሁም መቆጣጠርን በአዋጅ ሥልጣን ሲሰጠው አዋጆቹ ከመውጣታቸው በፊት የተጀመሩ ፕሮጀክቶችን በተመለከተ ከዚህ በፊት ይህንን ተግባር ሲሰራ ከነበረው ከገንዘብ ሚኒስቴር ጋር ከፕሮጀክት ጋር የተያያዙ መረጃዎችን አስመልክቶ ርክክብ ያላደረገ በመሆኑና ለፕሮጀክቶች በጀት ሲጠየቅ ከገንዘብ ሚኒስቴር ጋር መረጃ ልውውጥ አለማደርጋቸው በዋነኛ ችግሩ እንዲፈጠር አድርገዋል፡

39. በመሆኑም የኢኮኖሚ አዋጭነት ጥናት ግምገማ ሳይከናወንላቸው ፕሮጀክቶች ወደ ሥራ መግባታቸው የበጀት ጫና እንዲፈጠር፣ ያስከተለ መሆኑ፣ የታቀደው የግንባታ ፕሮጀክት የቴክኒካል አዋጭነት ጥናት ያለምንም ቴክኒካዊ ጉዳዮች መጠናቀቅ ስለመቻሉ እንዳይወሰን፣ የአካባቢ ተጽዕኖና ማህበራዊ ሁኔታዎች በዚህ የአዋጭነት ጥናት ውስጥ መካተታቸውን ማረጋገጥ እንዳይቻልና ፕሮጀክቶች በታቀደላቸው ግዜ፣ እና በጀት እንዳይጠናቀቁ አድርጓል፡፡

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

ፕሮጀክቶች በበጀት ከመካተታቸው በፊት የፕሮጀክቶች አስፈጻሚ አካል የፊዚካልና የፋይናንሻል እቅድ መርሃ ግብር ማዘጋጀታቸውን በተመለከተ፡

40. የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ አዋጭነታቸው ተረጋግጦ፣ ተመርጠው እና ቅደም ተከተል ተይዞላቸው በበጀት ላይ እንዲካተቱ የተመረጡ ፕሮጀክቶች በበጀት ከመካተታቸው በፊት በፕሮጀክት አስፈጻሚ አካል የፊዚካልና የፋይናንሺያል እቅድ መርሀ ግብር የተዘጋጀላቸው ስለመሆኑ ሊያረጋግጥ ይገባል፡፡

41. ይሁን እንጂ በኦዲቱ ወቅት፡-

- አዋጭነታቸው ተረጋግጦ፣ ተመርጠው እና ቅደም ተከተል ተይዞላቸው በበጀት ላይ እንዲካተቱ የተመረጡ ፕሮጀክቶች በበጀት ከመካተታቸው በፊት የፊዚካልና

ፋይናንሺያል እቅድ በፕሮጀክት አስፈጻሚ አካል የተዘጋጀ መርሀ ግብር የሌላቸው መሆኑ፡ ለአብነት፦

- በኦዲቱ ወቅት በናሙና ከታዩ ዩንቨርሲዎች በተገኘ መረጃ መሠረት 2013-2016 ዓ.ም. የተጀመሩ ሀሮማያ ዩንቨርስቲ 8 የግንባታ ፕሮጀክቶች፣ የወላይታ ሶዶ ዩንቨርስቲ 15 የግንባታ ፕሮጀክቶች፣ የዋቻሞ ዩንቨርሲቲ 12 የግንባታ ፕሮጀክቶች፣ ድሬዳዋ ዩንቨርሲቲ 10 የግንባታ ፕሮጀክቶች፣ በድምሩ 45 ፕሮጀክቶች የፊዚካልና የፋይናንሺያል እቅድ መርሀ ግብር ያልተዘጋጀላቸው መሆኑን መግለጻቸው፣

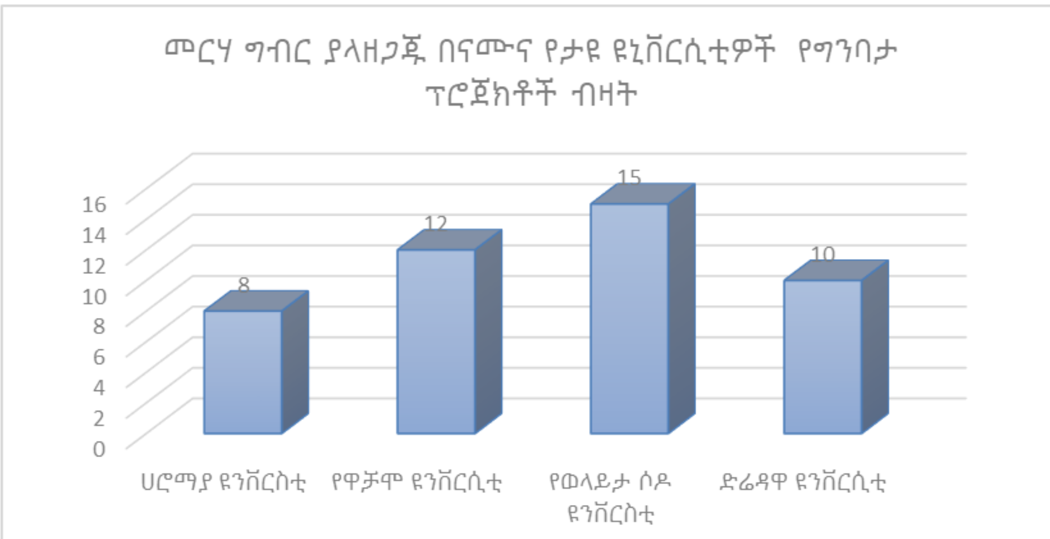

- ሚኒስቴር መ/ቤቱን የግንባታ ፕሮጀክቶች የፋይናሻልና ፊዚካል አፈጻጸም መረጃ እንዲያቀርብ በኦዲቱ ወቅት ተጠይቆ አለማቅረቡ፣

Office of the Federal Auditor General

42. ስለሁኔታው የሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ ኃላፊዎች በነባራዊ ሁኔታ መግለጫ ፣ በምክንያታዊ ሁኔታ ፣በረቂቅ ሪፖርት እና በመውጫ ስብሰባ ተጠይቀው በሰጡት ምላሽ

- እነዚህ የተጠቀሱ ፕሮጀክቶች በአዋጁ መሰረት ለፕላንና ልማት ሚኒስቴር ቀርበው የመጀመሪያ ደረጃ ግምገማና መረጣ በመቀጠልም የአዋጭነት ግምገማ ያልተከናወነባቸው መሆኑን፡ ፕሮጀክቶች በበጀት ውስጥ የታቀፉበትን ሁኔታ የማያወቁ መሆኑን፣

- አብዛኛዎቹ ዩነቨርስቲዎች የተመሰረቱት አስፈላጊው እቅድ ተዘጋጅቶላቸው እና የሚያስፈልጋቸው መሰረተ ልማት በግልፅ ተለይቶና የተሟላ ጥናት ተዘጋጅቶላቸው የተከናወኑ ባለመሆኑ አንዳንደ ፕሮጀክቶች አዋጅ 1210/2012 ከመጀመሩ በፊት

ተጀምረው እስካሁን የቀጠሉ በተለይ በአንዱ አካል ከተሰራ በኋላ ቀጣይ ክፍላቸው በበጀት ውስጥ እንደ አዲስ የሚታይበት ሁኔታ ሊታይ የሚችልበት ሁኔታ መኖሩና የተጠቀሱት ፕሮጀክቶች አዳዲስ ፕሮጅክቶች መሆናቸውን ማረጋገጥ እንደሚያስፈልግ፣ በአንዳንድ ሁኔታ አንድ የነበረን ፕሮጀክት ለበጀት አስተዳደር ተበትነው የሚቀርቡበት ሁኔታ በመኖሩ በጀት ላይ ሲታየ አዳዲስ ፕሮጀክቶች የሚመስልበት ሁኔታ መኖሩን፣ ገልጸዋል፡፡

43. የሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ ኃላፊዎች ይህንን ቢሉም በናሙና በታዩ የመስኖ ፕሮጀክቶች በዋቻሞ፣ በወላይታ ሶዶ፣ በድሬዳዋ እና በሀረር ዩንቨርስቲዎች በኦዲቱ ወቅት በተደረገ ዶክመንት ክለሳ እና ቃለ-መጠይቅ በተገኙ መረጃዎች የፊዚካልና ፋይናንሻል እቅድ መረጃ ለማግኘት አልተቻለም፡፡ ያለፈበትን ምክንያት ለማጣርት በተጨማሪ ገንዘብ ሚኒስቴር መረጃ ሊሰጥ ይገባል በማለት ለመለሱት ምላሽ አዋጅ ቁጥር 1210/2012 በፊት የተጀመሩ ፕሮጀክቶችን ሚኒስቴር መ/ቤቱ ፕሮጀክቶችን ቅድመ ግምገማ ማድረግን፣ ማጽደቅን እና መከታተልን እንዲሁም መቆጣጠርን በአዋጅ ሥልጣን ሲሰጠው ከዚህ በፊት ይህንን ተግባር ሲሰራ ከነበረው ከገንዘብ ሚኒስቴር ጋር ከፕሮጀክት ጋር የተያያዙ መረጃዎችን አስመልክቶ ርክክብ ማድረግ ስለነበረበት፣ በመሆኑ የሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ የሰጠውን ምላሽ ለመቀበል ያስቸግራል፡

44. የኦዲት ቡድኑ እንደምክንያት ያያቸው ችግሮች የፕላንና ልማት ሚኒስቴር መ/ቤቱ የመንግስት የልማት ፕሮጀክቶችን ለሚያከናውኗቸው ፕሮጀክቶች የሚሠራውን ሥራ የፊዚካልና የፋይናንሽል ዕቅድ መኖሩንና ሥራውም በመርሃ ግብሩ መሰረቱን አለማረጋገጡ፣ አዋጅ ቁጥር 1210/2012 በፊት የተጀመሩ ፕሮጀክቶችን በተመለከተ ሚኒስቴር መ/ቤቱ ፕሮጀክቶችን ቅድመ ግምገማ ማድረግን፣ ማጽደቅን እና መከታተልን እንዲሁም መቆጣጠርን በአዋጅ ሥልጣን ሲሰጠው ከዚህ በፊት ይህንን ተግባር ሲሰራ ከነበረው ከገንዘብ ሚኒስቴር ጋር ከፕሮጀክት ጋር የተያያዙ መረጃዎችን አስመልክቶ ርክክብ ያላደረገ በመሆኑና ለፕሮጀክቶች በጀት ሲጠየቅ ከገንዘብ ሚኒስቴር ጋር መረጃ ልውውጥ አለማደርጋቸው፣ ለችግሩ መንስኤነት በዋናነት ተወስደዋል፡፡

45. በመሆኑም የመንግስትን ፕሮጀክት የሚያስፈጽሙ ተቋማት ፕሮጀክቶቻቸው በጀት የተያዘላቸው በመሆኑ የተመደበላቸውን የበጀት አፈጻጸም ከፊዚካል አፈጻጸማቸው ጋር እንዳይጣጣም አድርጓል ይህ ማለት በየበጀት አመቱ የሚመደብላቸው በጀት ከ2-3 አመት ተጠናቆ የቆየ እና በጀት ተያዞለት ነገር ግን ተግባራዊ ያልሆኑ ፕሮጀክቶች

እንዲፈጠሩ አድርጓል፣ የፊዚካልና የፋይናንሻል አፈፃፀም መረጃ በበቂ ሁኔታ ተዘጋጅቶ በየአመቱ ትክክለኛ መረጃን የያዘ ሪፖርት ለሚመለከተው አካል እንዳይቀርብ አድርጓል፡፤

የመንግስት ፕሮጀክቶች በታቀደላቸው ግዜ መጠናቀቃቸውን በተመለከተ

46. የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ የመንግስት ፕሮጀክቶች በታቀደላቸው ግዜ መጠናቀቃቸውን ክትትልና ቁጥጥር ሊያደርግ ይገባል፡፡

47. ይሁን እንጂ በኦዲቱ ወቅት

- ከተከለሱ በናሙና ከታዩ ሰነዶች መረዳት እንደተቻለው ከ4 ዩንቨርስቲዎችና የመስኖ ፕሮጀክቶች 147 የሚሆኑ ፕሮጀክቶች ከአንድ አመት እስከ 7 አመት የዘገዩ መሆናቸው፣ (**አባሪ** 12)

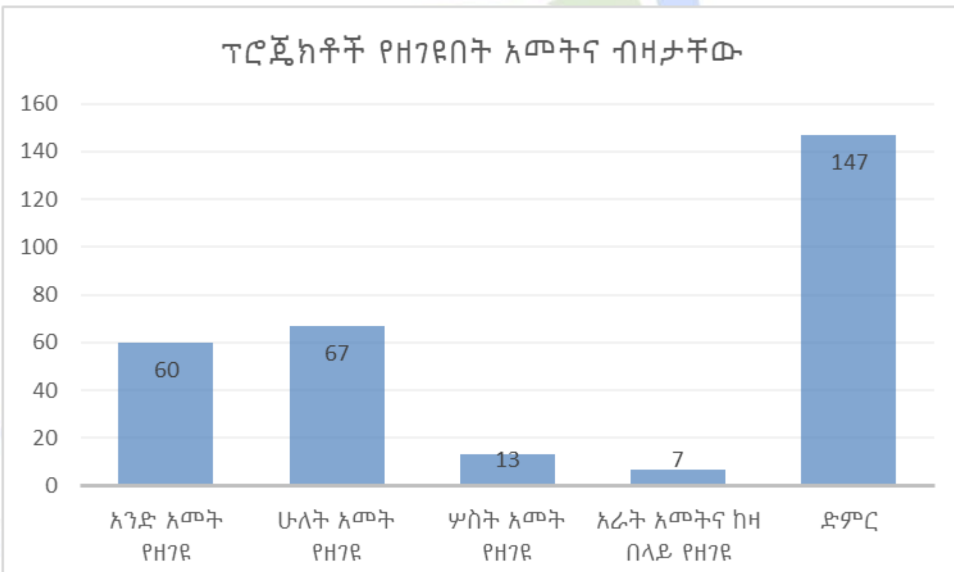

በናሙና ከታዩ የመንገድ 296 ፕሮጄክቶች ውስጥ ውስጥ 58 ፕሮጄክቶች አንድ አመት፣ 62 ፕሮጄክቶች ሁለት አመት፣ 15 ፕሮጄክቶች ሶስት አመት፣ 17 ፕሮጄክቶች አራት አመትና ከዚያ በላይ የዘገዩ እና 127 ፕሮጄክቶቹ ያሉበትን ደረጃ የሚያሳይ መረጃ ያልተገኘላቸው በድምሩ 279 ናቸው፤ (**ዝርዝር መረጃው በአባሪ** 11 **ይመልከቱ**)

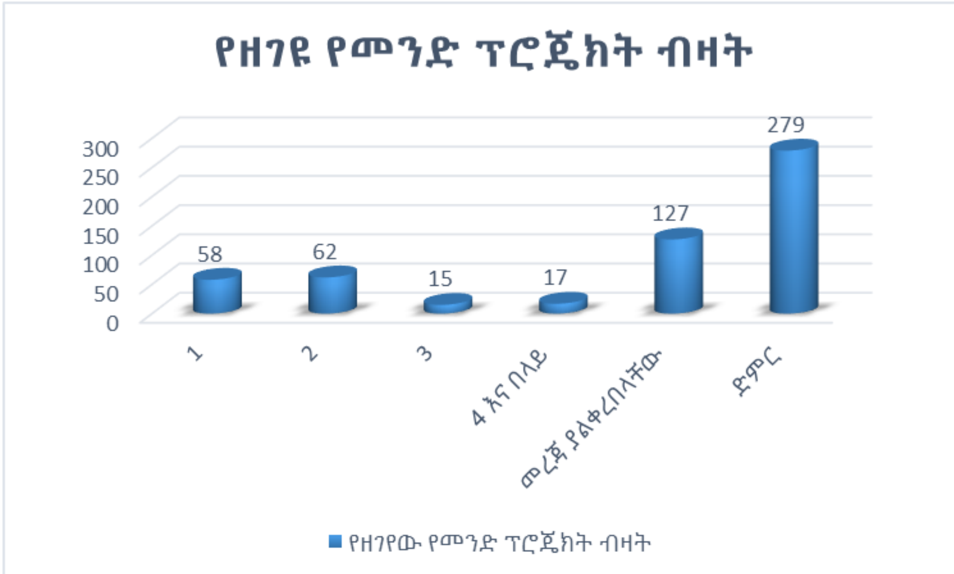

በኦዲቱ ወቅት ከተከለሱ ማስረጃዎች፣ የአካል ምልከታዎች እና ከቀረቡ ቃለ-መጠይቆች ለማወቅ ተችሏል፡፡

48. ስለሁኔታው የሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ ሀላፊዎች ለቀረበላቸው ቃለ መጠይቅ፣ ለነባራዊ ሁኔታ መግለጫ ፣ በረቂቅ ሪፖርት ወቅት እና በመውጫ ስብሰባ በሰጡት ምላሽ

- የተጠቀሱት ፕሮጀክቶች ሁሉም በአዋጅ 1210/2012 ወሰን ውስጥ የማይወድቁ ቢሆንም በተለያየ ጊዜያት የፕሮጀክቶችን መዘግየት ለማጥናት ባደረግናቸው ጥረቶች ፕሮጀክቶች በእቅድ መሰረት እንዳይጠናቀቁ የሚያደርጉ ዋና ዋና ምክንያቶችን፣
  - የካሳ ክፍያና የወሰን ማስከበር ፤
  - የተቋራጮች አቅም ማነስ በተለይም የመስኖ ተቋራጮች ይህም ወደ ስራ ከገቡ በሃላ የማሽነሪ አቅርቦት በወቅቱ አለማቅረብ፣
  - የፀጥታ ችግር በተለየም ከተወሰኑ አመታት ወዲህ በተለያዩ ቦታዎች በሚነሱ ግጭቶችና አለመግባባቶች የተነሳ ፕሮጀክቶች እንዲቋረጡ እና ጊዜ እንዲወሱድ ማድረጉ፤
  - የግንባታ ግብዓት በተፈለገው ደረጃ አለማግኘት፤
  - የገንዘብ ፍሰት በሚፈለገው ደረጃ አለመሆን፤
  - የውጭ ምንዛሬ እጥረት ከውጭ ለሚገቡ እቃዎች ላይ ችግር በመፍጠሩ የተነሳ ጊዜ መውሰድ መቻሉ፤
  - የፕሮጀክት አስፈፃሚ አካላት ተገቢውን ትኩረት ሰጥቶ በቅንጅት አለመስራት፤

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

- የዋጋ ከፍተኛ ጭማሬ መኖር ተቋራጮ ስራቸውን በአግባቡ እንዳይሰሩ ማድረጉ እና
- ፕሮጀክቶች በቀደመው አሰራር በአግባቡ ተጠንተው ወደ ስራ የገቡ ባለመሆኑ በትግበራ ወቅት ተጨማሪ ስራዎች የሚፈልጉ የፕሮጀክቱ አካል የሆኑ ወጭዎችፕሮጀክቶች በተያዘላቸው ጊዜ እንዳይጠናቀቁ

ዋና ዋና ምክንያቶች ናቸው፡፡

- በረቂቅ ሪፖርት እና በመውጫ ስብሰባ ወቅት የመንግስት የልማት ፕሮጀክቶችን በታቀደላቸው ግዜ መጠናቀቃቸውን በተመለከተ በአዋጅ 1210/2012 አንቀጽ 27 በሚለው መሰረት አዋጁ ከመውጣቱ በፊት የተጀመሩ ፕሮጀክቶች በመሆኑ በጀት መልቀቅ በዋነኛነት የገንዘብ ሚኒስቴር ስራ ነው፣የፕላንና ልማት ሚኒስቴር ባልገመገመው ፕሮጀክት ላይ በጀት እንዲመደብ የማድረግ ስልጣንና ሀላፊነት የለውም ፣በተግባርም ይህንን እንዲያደርግ አይጠበቅበትም በማለት ሚኒስቴር መ/ቤቱ

ምላሽ ሰጥዋል፡፡

ነገር ግን ኃላፊቹ ይኀን ምላሽ ቢሰጡም ሥራው በአዋጅ ቁጥር 1263/2014 ለሚኒስቴር መ/ቤት በመሰጠቱ ሥልጣንና ኃላፊነት የለብንም የሚለውን ምላሽ ለመቀበል ያስቸግራል፡፡

49. የኦዲት ቡድኑ እንደምክንያት ያያቸው ችግሮች የፕላንና ልማት ሚኒስቴር መ/ቤቱ የመንግስት የልማት ፕሮጀክቶችን በሚያስፈጽሙ ተቋማት ክትትልና ቁጥጥር በማድረግ በታቀደላቸው ግዜ እየተከናወኑ መሆኑን አፈጻጸማቸውን –አለመገምገሙ፣ ፕሮጀክቶች ከመፈቀዳቸው ዝርዝር ጥናትና ዲዛንይን አለመዘጋጀቱና አለመገምገማቸው እና አዋጅ ቁጥር 1210/2012 በፊት የተጀመሩ ፕሮጀክቶችን በተመለከተ ሚኒስቴር መ/ቤቱ በአዋጅ ቁጥር 1210/2012 እና አዋጅ ቁጥር 1263/2014 መሰረት ፕሮጀክቶችን ቅድመ ግምገማ ማድረግን፣ ማጽደቅን እና መከታተልን እንዲሁም መቆጣጠርን በአዋጅ ሥልጣን ሲሰጠው ከዚህ በፊት ይህንን ተግባር ሲሰራ ከነበረው ከገንዘብ ሚኒስቴር ጋር ከፕሮጀክት ጋር የተያያዙ መረጃዎችን አስመልክቶ ርክክብ ያላደረገ በመሆኑና ለፕሮጀክቶች በጀት ሲጠየቅ ከገንዘብ ሚኒስቴር ጋር መረጃ ልውውጥ አለማደርጋቸው በዋናነት ተወስደዋል፡፡

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

50. ፕሮጀክቶች በተያዘላቸው በጀት መጠን አለመከናወናቸው አገሪቱ ለሌላ የልማት ሥራ ታውለውን ገንዘብና ሀብት በመያዝ የሌሎች ልማት ሥራዎች ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ ፈጥሯል፡፡

የመንግስት ፕሮጀክቶች በታቀደላቸው በጀት (ወጪ) መጠናቀቃቸውን በተመለከተ

51. የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ የመንግስት ፕሮጀክቶች በታቀደላቸው ወጭ(በጀት) መጠናቀቃቸውን ክትትልና ቁጥጥር ሊያደረግ ይገባል ፡፡

52. ይሁን እንጂ በኦዲቱ ወቅት፦

- የመንግስት ፕሮጀክቶች በታቀደላቸው በጀት መጠናቀቅ ሲገባቸው በመጀመርያ ከታቀደላቸው እቅድ በላይ ወጪ የወጣባቸው መሆኑን በኦዲቱ ወቅት ለማወቅ ተችሏል ለአብነት ያህል፡- በታቀደላቸው በጀት መጠናቀቅ ሲገባቸው ያልተጠናቀቁ የኤሌክትሪክ ኃይል ማመንጫ ፕሮጀክቶች፣ የመስኖ ልማት ፕሮጀክቶች እና የዩኒቨርሲቲ ፕሮጀክቶች ተገኝተዋል፡፡
- ከ267 ቢሊዮን ብር በላይ ተጨማሪ በጀት የጠየቁ 20 የሚሆኑ የኤሌክትሪክ ኃይል ፕሮጀክቶች መኖራቸው እና ዘጠኙ ፕሮጀክቶች ከ 100% እስከ 200% ተጨማሪ በጀት መጠየቃቸው (አባሪ 3)

በድምሩ ብር መጀመሪያ ከተመደበላቸው በጀት ከ78% እስከ 760% ተጨማሪ ተደርጎ ብር 17,254,150,104 ተጨማሪ ገንዘብ የጠየቁ የመስኖና የዩኒቨርሲቲ ፕሮጀክቶች መኖራቸው፣

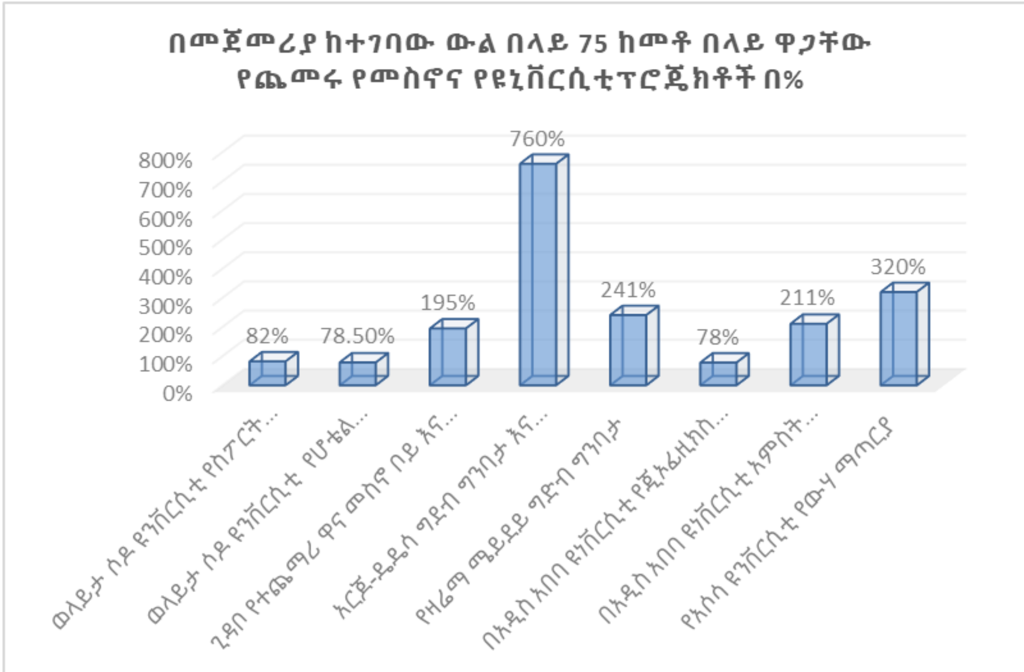

- በወላይታ ሶዶ ዩንቨርሲቲ
  - የስፖርት ማዘውተርያ ግንባታ በዋናው ውል 60,758,580.06 ብር ውል የተገባ ሲሆን ሁለት የተጨማሪ ስራ አንድ የለውጥ ስራ እና አንድ የዋጋ ማስተካከያ በመጨመር አጠቃላይ ውሉን ወደ 110,692,103.01 ብር በልዩነት 49933522.95 ብር እና በፐርሰንትም 82% ተጨማሪ ያሳየ መሆኑ ፣
  - የሆቴል ግንባታ በዋናው ውል 93,038,637.45 ብር ውል የተገባ ሲሆን ሁለት የተጨማሪ ስራ አንድ የለውጥ ስራ እና አንድ የዋጋ ማስተካከያ በመጨመር አጠቃላይ ውሉን ወደ ብር 165,739,886.56 በልዩነት 72701249.11 ብር እና በፐርሰንትም 78.5% ተጨማሪ ያሳየ መሆኑ፡፡

የመስኖ መሰረተ ልማት ግንባታ ፕሮጀክት

  - ጊዳቦ የተጨማሪ ዋና መስኖ ቦይ እና ማህበራዊ ተቋማት ግንባታ (ሎት-2፣ የመጀመርያ ውል 273,380,250 የተከለሰ ዋጋ ብር 807,601,282.13 በልዩነት 534,221,032.13ብር እና በፐርሰንትም 195% ተጨማሪ ያሳየ መሆኑ፡
  - የዛሬማ ሜይደይ ግድብ ግናባታ የመጀመርያው ውል 4,261,712,690 የተከለሰው ዋጋ ብር 14,532,594,103.68 በልዩነት ብር10,270,881,413.68 በፐርሰንትም 241% ተጨማሪ ያሳየ መሆኑ መሆኑ በመሆኑ በድጋሚ የአዋጭነት ጥናት ግምገማ ሳይዘጋጅላቸው ወደትግበራ የገቡ መሆኑ ።

- በአዲስ አበባ ዩነቨርሲቲ

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

- የጂኦፊዚክስ ቢሮ ግንባታ በመጀመርያ ውል የተገባበት የብር መጠን 217,068,248.14 ሲሆን ዋጋ ማስተካከያ በማለት በድጋሚ ከተስተካከለ በኋላ ጠቅላላ ውል ብር 325,698,152.86 ሲሆን ክለሳ የተሰራበት የብር መጠን 61,643,377.35 በጠቅላላ ውል 387,341,529 በልዩነት 170,273,281ብር እና በፐርሰንትም 78% ተጨማሪ ያሳየ መሆኑ፣
- አምስት ኪሎ ጂ+8 የቢሮ እና ላብራቶሪ ግንባታ በመጀመርያ ውል የተገባበት የብር መጠን 53,367,054.63 ሲሆን ዋጋ ማስተካከያ በማለት በድጋሚ ከተስተካከለ በኋላ ጠቅላላ ውል ብር 166,038,680.05 በልዩነት 112,671,626ብር እና

- በእቅድ ከተያዘ በጀት ብር 13,267.38 ቢሊዮን በላይ ተጨማሪ በጀት የወጣባቸው ከ180 በላይ የመንገድ ፕሮጀክቶች፣ መኖራቸው ከዚህ ውስጥ ከ75% በላይ ተጨማሪ ወጪ የወጣላቸው የመንገድ ፕሮጀክቶች መሆናቸው፣ (**ዝርዝር መረጃው በአባሪ 4 እና 5**)

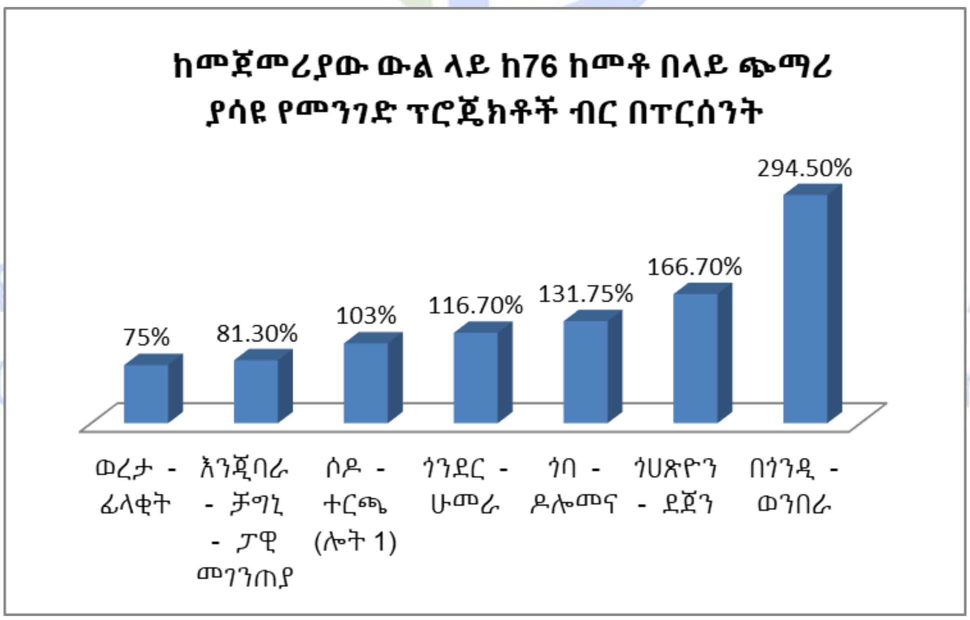

በኦዲቱ ወቅት ከተከለሱ ማስረጃዎች፣ እና ከቀረቡ ቃለ-መጠይቆች ለማወቅ ተችሏል፡፡

53. ስለሁኔታው የሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ ኃላፊዎች ለቀረበላቸው መጠይቅና ለነባራዊ ሁኔታ መግለጫ፣በረቂቅ ሪፖርት እና በመውጫ ስብሰባ በሰጡት ምላሽ

- የኃይል ፕሮጀክቶች በተመለከተ እነዚህ ፕሮጀክቶች ከፍተኛ የሆነ የመንግስት ክትትል የሚደረግባቸው ሲሆን በዋናነት የሚዘገዩበት ምክንያት የብድር ቶሎ

አለማግኘት፣ የፀጥታ ችግር፣ የውጭ ምንዛሬ ችግር፣ ከፍተኛ የሆኑ የሀገር ውስጥ የዋጋ ንረት መኖር፣ እና የፋይናንስ ፍሰት ዋና ዋናዎቹ መሆናቸውን፣

- ከላይ የቀረቡት የዩኒቨርሲቲ ፕሮጀክቶች በተመለከተ በመስሪያ ቤታችን ቀርበው የተገመገሙ ሳይሆኑ አዋጅ 2210/2012 ከመውጣቱ በፊት በመሆኑ በትክክል ባለመጠናታቸው የስራው ስፋት ስላማይታወቅ በጊዜ ሂደት ከፍተኛ የወጪ ጭማሬ እያስከተሉ የሚገኙ የሀገር ውስጥ የዋጋ ጭማሬም የራሱ የሆነ ተፅዕኖ ያለው መሆኑን፣
- የመስኖ ፕሮጀክቶች የተወሰኑት በፕላንና ልማት ሚኒስቴር አስተያየት የተሰጠበቻው ሲሆን የተደረገባቸው ማሻሻያም እስካሁን ድረስ ህግ በሚፈቅደው ወሰን ውስጥ ያለ መሆኑን። ለፕሮጀክቶች መዘግየት ቀደም ብሎ የተገለፁ ነበራዊ ሁኔታዎች አስተዋፅኦ ያደረጉ ሲሆን የእነዚህን ፕሮጀክቶች መዘግየት ከግምት በመስገባት በ2017 በጀት አመት ዝግጅት ወቅት ከገንዘብ ሚኒስቴር እንዲሁም ከመስኖና ቆላማ ልማት ሚኒስቴር ጋር በጋራ በመሆን ፕሮጀክቶችን እንደገና ቅደም ተከተል ማስያዝ እና በፕሮጀክት ትግበራ ላይ የሚታየ ትግዳሮቶችን ለመፍታት ተግባራዊ አንቅስቃሴ እያደረጉ የሚገኙ መሆናቸውን፣
- የመንገድ ፕሮጀክቶች በተመለከተ የካሳና ወሰን ማስከበር ስራዎች በትክክል አለመሰራታቸው ማለትም በወቅቱ ካሳ ተከፍሎ ወሰን ማስከበር አለመቻል፤የፀጥታ ችግር፣ የፋይናንስ ፍሎው/ፍሰት ችግር መኖር፤መንገዶች የሚያቋርጣቸው ከተሞች የዲዛይን ለውጥ እንዲደረግ መጠየቅ፤የሀገራዊ ዋጋ ንረት መኖር፤የውጭ ምንዛሬ እጥረት፤ተቋራጮች አቅም ማነስ፤ የአስፈፃሚው መስሪያ ቤት በቂ ክትትል አለማድረግ ዋና ዋናዎቹ ምክንያቶች መሆናቸውን፣
- ለረቂቅ ሪፖርት በጽሁፍ እና በመውጫ ስብሰባ በሰጡት ምላሽ ወቅት የመንግስት የልማት ፕሮጀክቶች በታቀደላቸው በጀት መጠናቀቅን በተመለከተ አዋጅ 1210/2012 ከመቋቋሙ በፊት የተጀመሩ ፕሮጀክቶች ናቸው፡፡ አዋጅ ቁጥር 1210/2012 ከወጣ በኃላ ህግ ከሚፈቅደው በላይ የዋጋ ማስተካከያ ለፕላንና ልማት ሚኒስቴር ቀርቦ ይሁንታ ሳያገኝ ተከናውኖ ከሆነ የሚመለከታቸው አካላት ተጠያቂ መሆን እንዳለባቸው፣

ገልጸዋል፡፡

54. የሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ የፕሮጀክቱ ኃላፊዎች ይህንን ቢሉም በኦዲቱ ቡድኑ በናሙና በታዩ ተቋማት ከ2013 ዓ.ም ጀምሮ (ከአዋጁ በኋላ የተጀመሩ) 18 የሀይል ማመንጫ

ፕሮጀክት፣ ከ20 በላይ የመስኖ ፕሮጀክቶች፣ 210 የሚሆኑ የመንገድ ፕሮጀክቶች መኖራቸውን ከመብራት ሀይል ፣ከመስኖና ቆላማ ሚኒስቴር እና ከኢትዮጵያ መንገዶች አስተዳደር መረጃ ያገኘን በመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 1210/2012 እና አዋጅ ቁጥር 1263/2014 ከመውጣታቸው በፊት የተጀመሩ ፕሮጄክቶችን ሚኒስቴር መ/ቤቱ ፕሮጀክቶችን ቅድመ ግምገማ ማድረግን፣ ማጽደቅን እና መከታተልን እንዲሁም መቆጣጠርን በአዋጅ ቁጥር 1263/2014 ሥልጣን ሲሰጠው ከዚህ በፊት ይህንን ተግባር ሲሰራ ከነበረው ከገንዘብ ሚኒስቴር ጋር ከፕሮጀክት ጋር የተያያዙ መረጃዎችን አስመልክቶ ርክክብ ማድረግ ስለነበረበት፣ በመሆኑ የሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ የሰጠውን ምላሽ ለመቀበል ያስቸግራል፡

55. የኦዲት ቡድኑ እንደምክንያት ያያቸው ችግሮች የፕላንና ልማት ሚኒስቴር መ/ቤቱ የመንግስት የልማት ፕሮጀክቶችን አዋጅ ቁጥር 1210/2012 በፊት የተጀመሩ ፕሮጀክቶችን በተመለከተ ሚኒስቴር መ/ቤቱ ፕሮጀክቶችን ቅድመ ግምገማ ማድረግን፣ ማጽደቅን እና መከታተልን እንዲሁም መቆጣጠርን በአዋጅ ቁጥር 1263/2014 ሥልጣን ሲሰጠው ከዚህ በፊት ይህንን ተግባር ሲሰራ ከነበረው ከገንዘብ ሚኒስቴር ጋር ከፕሮጀክት ጋር የተያያዙ መረጃዎችን አስመልክቶ ርክክብ ያላደረገ በመሆኑና ለፕሮጀክቶች በጀት ሲጠየቅ በጀት ጥያቄ ሲቀርብ የሚኒስቴር መ/ቤቱ ይሁንታ እና ከገንዘብ ሚኒስቴር ጋር መረጃ ልውውጥ አለማደርጋቸው፣ እና ሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ ችግሮችን ለመፍታት ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመወያየት ለችግሩ መፍትሄ ሊሆኑ ይችላሉ ያላቸውን የመፍትሄ ሀሳብ ያቀረበበት መረጃ ተጠይቆ ባለመቅረቡ ሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ የሰጠውን ምላሽ ለመቀበል ያስቸግራል፡፡

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

56. በኦዲት ለታዩ ችግሮች የፕላንና ልማት ሚኒስቴር ፕሮጀክቶችን ቅድመ ግምገማ ማድረግን፣ ማጽደቅን እና መከታተልን እንዲሁም መቆጣጠርን በአዋጅ ሥልጣን ሲሰጠው ከዚህ በፊት ይህንን ተግባር ሲሰራ ከነበረው ከገንዘብ ሚኒስቴር ጋር ከፕሮጀክት ጋር የተያያዙ መረጃዎችን አስመልክቶ ርክክብ አለማድረጉ፣ መ/ቤቱ የመንግስት የልማት ፕሮጀክቶችን በታቀደላቸው በጀት እየተከናወኑ መሆኑን አፈጻጸማቸውን አለመገምገሙ እንደዋነኛ መንስኤነት ተወስድዋል፡፡

57. የመንግስት የልማት ፕሮጀክቶች በታቀደላቸው በጀት አለመከናወናቸውና ከታቀደላቸው በጀት በላይ ወጪ በማስወጣት ሌላ ለሀገሪቱ እና ለህብረተሰቡ የሚጠቅሙ ፕሮጀክቶችን በማቀድ ተግባራዊ ከማድረግ ይልቅ የሀገሪቱ በጀት በነባር ፕሮጀክቶች ላይ እንዲውል አድርጓል፡፡

የመንግስት ፕሮጀክቶችን በተመለከተ ክትትል እና ግምገማ ማድረጉን በተመለከተ

58. የፕላንና ልማት ሚኒስቴር የመንግስት ፕሮጀክቶች እና ፕሮግራሞችን በጀት በየአመቱ በጀት ከመለቀቁ በፊት ያሉበትን ሁኔታ ማረጋገጥ ይጠበቅበታል፡፡ በተጨማሩም ፕሮጀክቶቹን በዕቅድ ላይ ተመሰረቶ በመከታተል እና በመገምገም ግብረ መልስ ሊሰጥ ይገባል፡፡

59. ይሁን እንጂ በኦዲቱ ወቅት በናሙና ከታዩ የመንግስት ፕሮጀክቶችን በመከታተል እና በመገምገም ቢያንስ በአመት እንድ ጊዜ የአፈጻጸም ሪፖርቶች በማዘጋጀት ለሚመለከተው አካል መቅረብ ያለበት መሆኑን የፌደራል መንግስት አስፈጻሚ አካላትን ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ 1263/2014 ዓ.ም አንቀጽ 18 ንኡስ አንቀጽ 1(ቸ) ላይ የተቀመጠ ሲሆን በኦዲት ወቅት በናሙና ባየናቸው አካባቢዎች ለአብነት ያህል፡- በዋቻሞ፣ በድሬዳዋ፣ በሃሮማያ፣ በወላይታ በሶዶ፣ በሃዋሳ፣ እና አዲስ አበባ ዩንቨርሲቲዎች የፕሮጀክቶችን አፈጻጸም በመገምገም ሪፖርት ያላደረገ መሆኑን ታውቋል፡፡

60. በተጨማሪም በናሙና ከታዩ የመንግስት ዩኒቨርሲቲዎች ፕሮጀክቶቹ ውስጥ

- በሁለት ዩኒቨርሲቲዎች ፕሮጀክቶቹ ተጠናቀው ሥራ ከጀመሩ በኋላ ብር 2,964,476,085.00 በጀት የተመደበላቸውና የተለቀቀላቸው ፕሮጀክቶች እንዲሁም
- በአምስት ዩኒቨርሲቲዎች በጀት ተለቆላቸው ግን ገንዘቡ ለፕሮጀክቶቹ ሥራ ያልዋለባቸው ብር 1,110,208,910.22

በድምሩ ብር 4,074,684,995.22 ተመድቦ የተለቀቀ መሆኑ ታውቋል፡፡ ዝርዝራቸው ከዚህ በታች ቀርቧል፡፡

የፌደራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

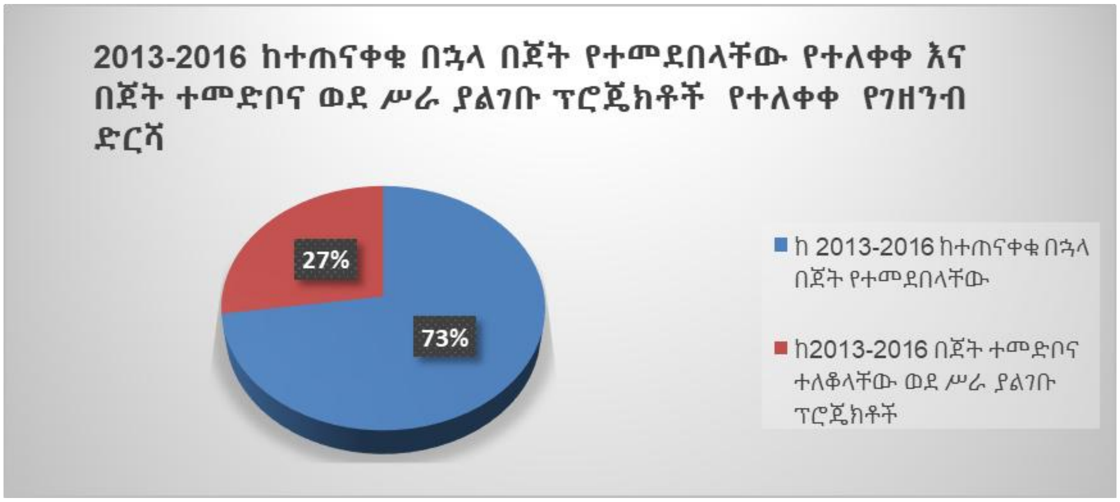

ከተጠናቀቁ በኋላ በጀት የተመደበላቸው

61. በዋቻሞ ዩንቨርሲቲ እና በወላይታ ሶዶ ዩኒቨርሲቲዎች ከ2013-2016 ዓ.ም ከተጠናቀቁ ከአንድ አመት እስከ ሶስት አመት ለሆናቸው ፕሮጀክቶች በድምሩ ብር 2,964,476,085.00 ተመድቦላቸው ለፕሮጀክቶቹ ሥራ ላይ ያልዋሉ እና ገንዘቡም ፈሰስ ያልተደረገ መሆኑ ከገንዘብ ሚኒስቴር እና ከዩንቨርስቲዎች በተገኘ በየአመቱ ከተመደበ በጀት የአይቤክስ መረጃ፣ የዶክመንት ክለሳ እና በአካል ምልከታ የተገኘ መሆኑ፣

1. በዋቻሞ ዩንቨርሲቲ ከ2013-2016 ዓ.ም ከተጠናቀቁ ከአንድ አመት እስከ ሶስት አመት ለሆናቸው ፕሮጀክቶች በ2013 በጀት ዓመት ለ4 ፕሮጀክቶች ብር 183, 080,000.00 በ2013 በጀት ዓመት ለ4 ፕሮጀክቶች ብር 183, 080,000.00 በ2014 በጀት ዓመት ለ30 ፕሮጀክቶች ብር 1,183, 565,714.00 በ2015 በጀት ዓመት ለ29 ፕሮጀክቶች ብር 405, 689,805.00 በ2016 በጀት ዓመት ለ10 ፕሮጀክቶች ብር 107,742,016.00 በድምሩ ብር 1,880, 077,535.00 በጀት የተየዘላቸውና የተለቀቀላቸው መሆኑ፣

   (ዝርዝሩ በአባሪ 9 ተያይዟል)

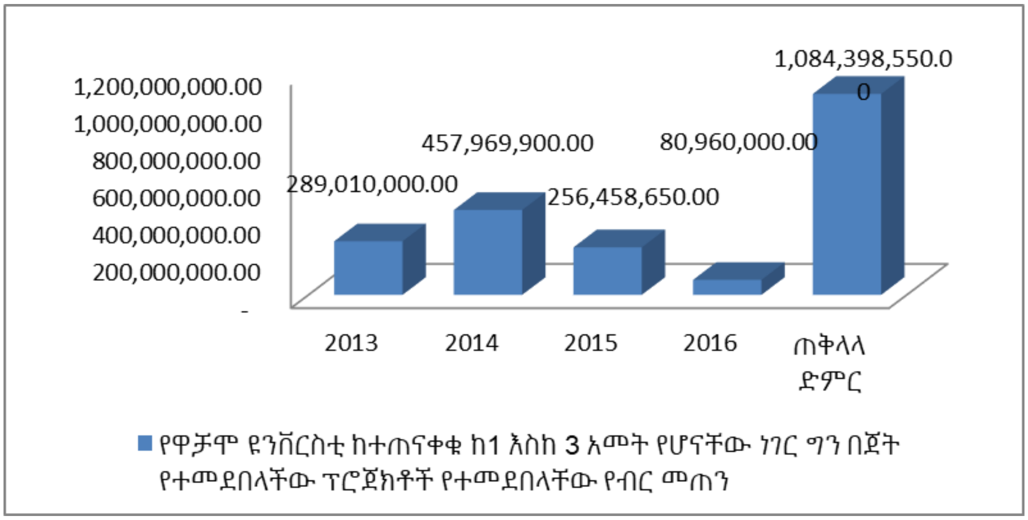

2. በወላይታ ሶዶ ዩንቨርሲቲ ከ2013-2016 ዓ.ም ከተጠናቀቁ ከአንድ አመት እስከ ሶስት አመት ለሆናቸው ፕሮጀክቶች በድምሩ ብር 1,418, 654,681.60 በጀት የተየዘላቸውና የተለቀቀላቸው መሆኑ፣ (ዝርዝሩ በአባሪ 10 ተያይዟል)

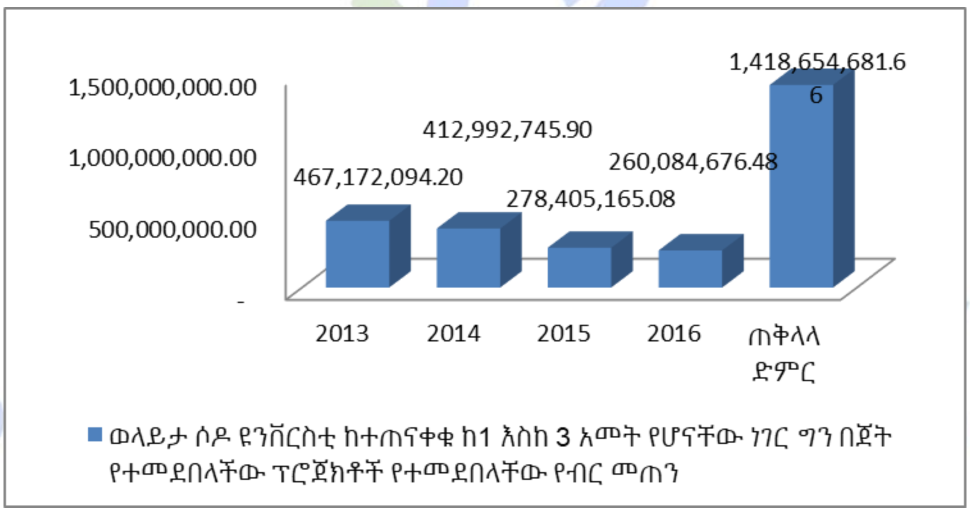

በጀት አስመድበውና ተለቆላቸው ወደ ሥራ ያልገቡ ፕሮጀክቶች

62. በኦዲቱ ወቅት በጀት ተመድቦላቸው ያልተከናወኑ የአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ የድሬዳዋ ዩንቨርስቲ፣ ሀሮማያ፣ ዋቸሞ እና የወላይታ ሶዶ ዩኒቨርሲቲዎች የሚገኙ 36 የግንባታ ፕሮጀክቶች በድምሩ ብር 1,110,208,910.22 ተመድቦላቸው ለፕሮጀክቶቹ ሥራ ላይ ያልዋሉ እና ገንዘቡም ፈሰስ ያልተደረገ መሆኑ ከገንዘብ ሚኒስቴር እና ከዩንቨርስቲዎች በተገኘ በየአመቱ ከተመደበ በጀት የአይቤክስ መረጃ፣ የዶክመንት ክለሳ እና በአካል ምልከታ የተገኘ መሆኑ፡፡

<u>አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ</u>

- ለ13 ፕሮጀክቶች በ2014 በጀት አመት ብር 227,750,000.00 እና በ 2015 በጀት አመት ብር 210,000,000.00 በድምሩ 437,750,000.00 በጀት ተለቆላቸው ፕሮጀክቱ ያልተሰራና በጀቱም ተመላሽ ያልተደረገ መሆኑ ከዩኒቨርቲው ያገኘነው መረጃ ያሚያሳይ መሆኑ፣ (ዝርዝር መረጃ በአባሪ 7 ተያይዟል)

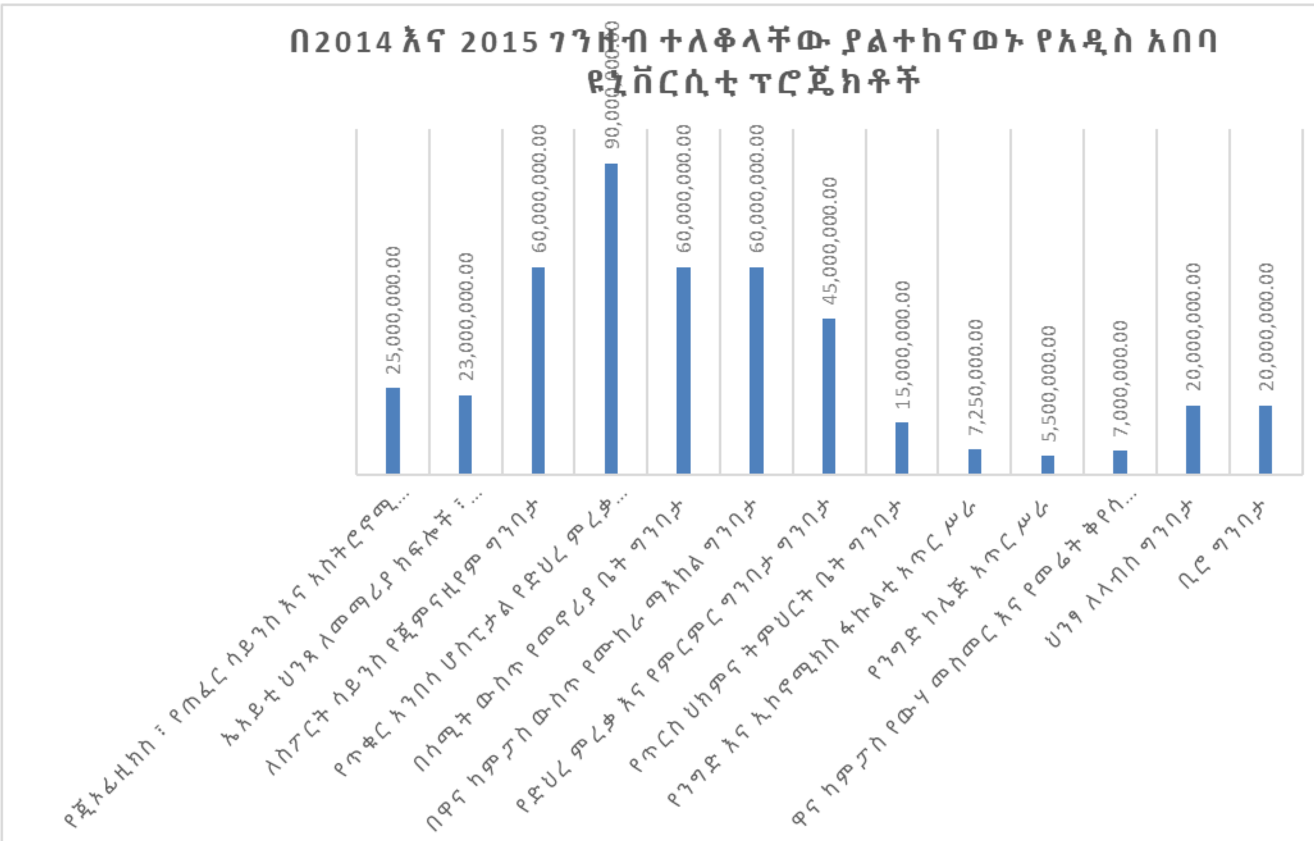

Office of the Federal Auditor General

<u>በድሬዳዋ ዩንቨርሲቲ</u>

- በዩኒቨርሲቲው በኩል ሊገነቡ ታቀዱ በጀት ተይዞላቸው ፕሮጀክቶች ውስጥ በ2014 ለ9 ፕሮጀክቶች ብር 182 365 000.00 በ2015 ለ10 ፕሮጀክቶች ብር 198,960,000.00 እና በ2016 ለ12 ፕሮጀክቶች ብር 221,585,829.00 በድምሩ ብር 602,920,829.00 ከተለቀቀላቸው በኃላ ፕሮጀክቶቹ ያልተከናወኑና የተለቀቀው በጀትም ተመላሽ አለመደረጉን ከየኒቨርሲቲው የተገኘ መረጃ የሚያሳይ መሆኑ፣ (ዝርዝሩ አባሪ 8 ላይ ተያይዟል)
  - ➢ አንዱ የእንግዳ ማረፊያ ግንባታ ፕሮጀክት ሲሆን የግንባታ ቦታውን ከከተማ አስተዳደሩ ሳይረከብ ውል መግባቱና ለዚህም ብር 11 ሚሊዮን ወይም የፕሮጀክቱን 20 በመቶ በቅድመ ክፍያ የተከፈለ እና

ከ2013 ዓ.ም ጀምሮ ኦዲቱ እስተከናወነበት ድረስ ግንባታው ያልተጀመረ እና የተለቀቀላቸውንም ገንዘብ ተመላሽ ያልሆነ መሆኑ

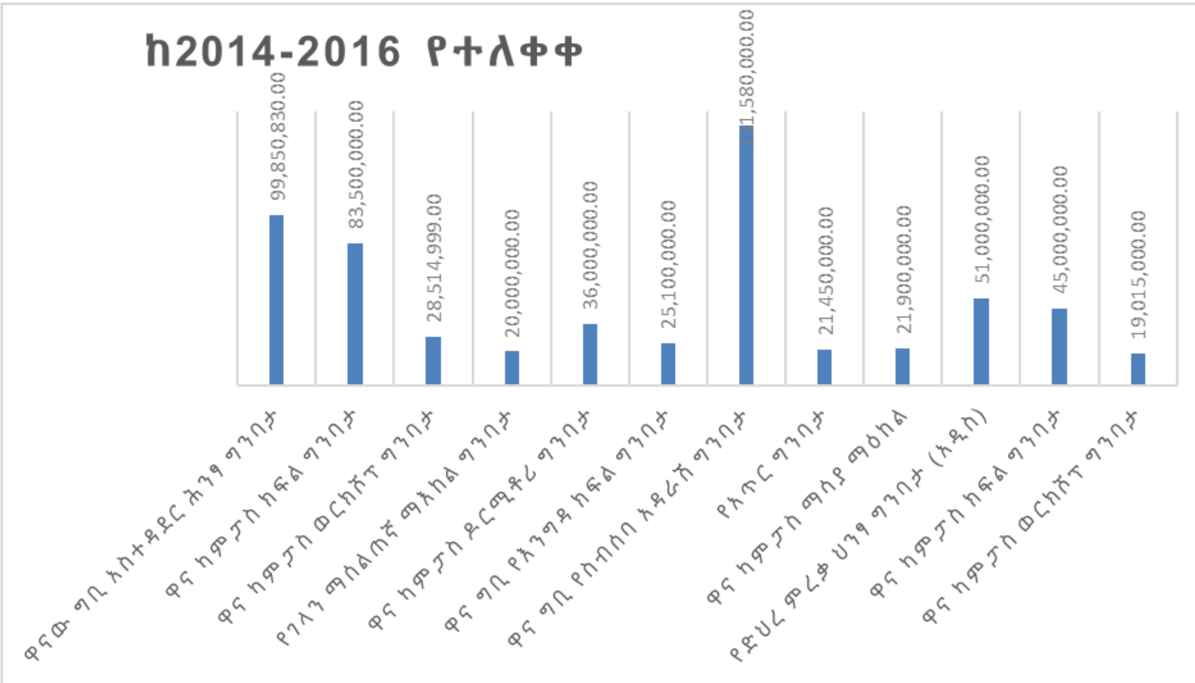

በሀሮማያ ዩንቨርስቲ

- በሀሮማያ ዩንቨርስቲ በጀት ከ2013-2016 በጀት አመት ተመድቦላቸው ያልተከናወኑ ፕሮጀክቶች መኖራቸው በጀት የተያዘላቸውና ገንዘቡ ተለቆላቸው ሥራዎቹ ያልተከናወኑና የተለቀቀውንም በጀት ፈሰስ ያላደረጉ መሆኑን፣
- በዋናው ግቢ የአጥርና የመንገድ ስራ ብር 72,793,000.00 በዋናው ግቢ የህጻናት ማቆያ፣ ብር 8,340,000.00 የላብራቶሪ ጥገናና የላይብረሪ የጣርያ ጥገና 1,634,610.00፣ ማዕከላዊ ቤተ-ሙከራ ህንጻ ጥገና ስራ፣ የዋናው ቤተ-መጽሀፍት ህንጻ ጥገና ስራ፣ የግብርና እና አካባቢ ጥበቃ ኮሌጅ ህንጻ ጥገና ስራ ብር 3,831,920.00፣ የኮዶሚኒየም ጥገና ብር 3,831,920.00 በድምሩ ብር 90,431,450.00 ከተለቀቀላቸው በኃላ ፕሮጀክቶቹ ያልተከናወኑና የተለቀቀው በጀትም ተመላሽ አለመደረጉን፣

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

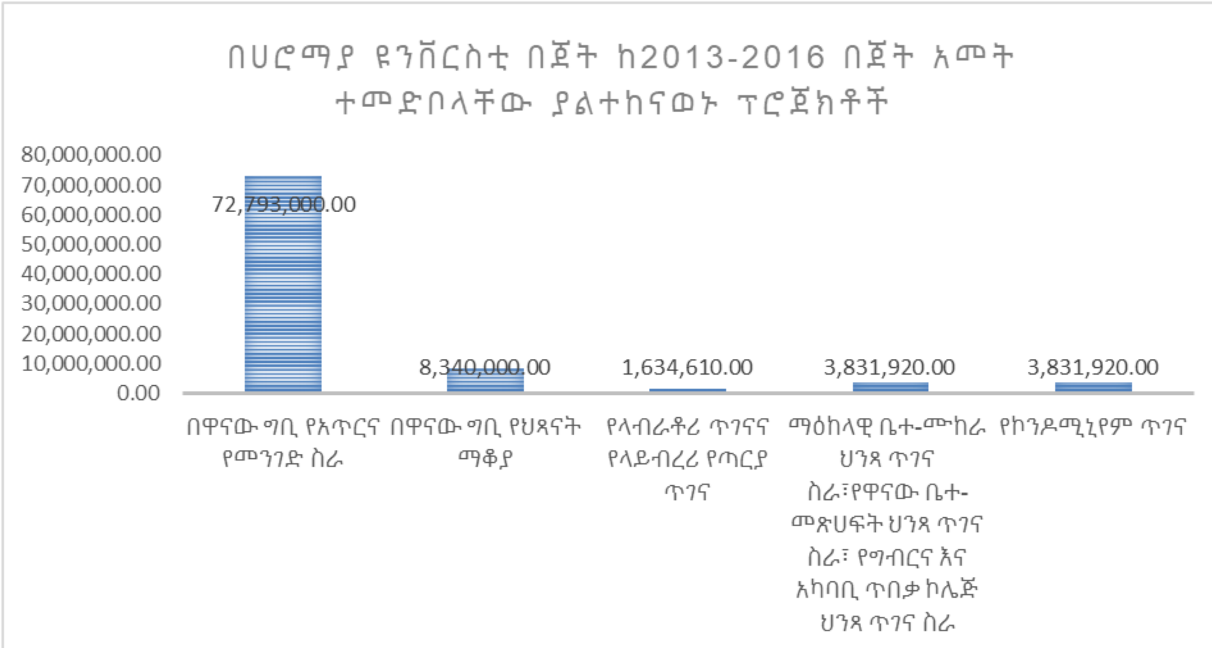

ዋቸሞ ዩኒቨርሲቲ

- በ2016 በጀት ተለቆላቸው ያልተከናወኑ ነገር ግን ገንዘቡን ፊሰስ ያላደረጉ ፕሮጀክቶች በድምሩ ብር 39,440,000.00 ከተለቀቀላቸው በኃላ ፕሮጀክቶቹ ያልተከናወኑና የተለቀቀው በጀትም ተመላሽ አለመደረጉን

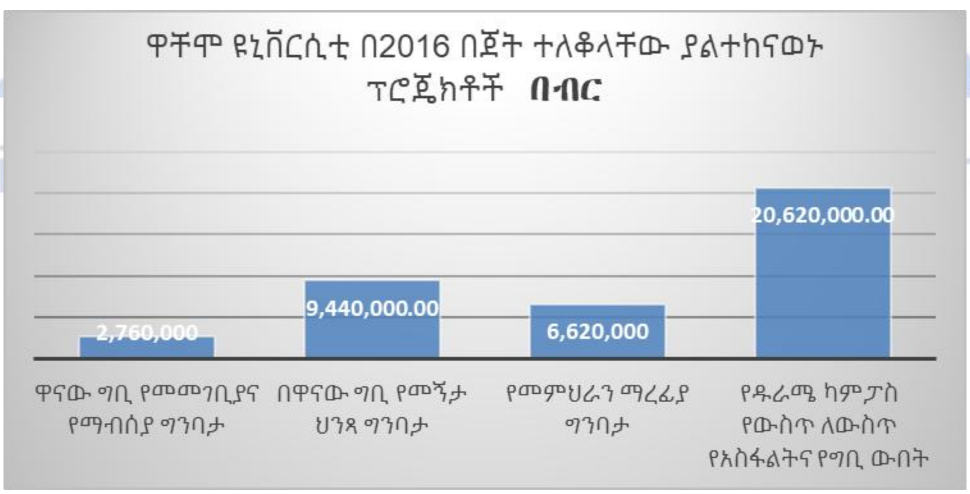

በወላይታ ሶዶ ዩኒቨርሲቲ

- በወላይታ ሶዶ ዩኒቨርሲቲ በጀት ተይዞላቸው እና ተለቆ ያልተገነቡ ሁለት ፕሮጀክቶች
  - በአበላ የምርምር ማእከል ብር 131,627,561.38፣

➢ በቦዲቲ የተማሪዎች ማደሪያ ብር 202,014,069.84

በድምሩ ብር 333,641,631.22 በጀት ተለቆ ሥራ ላይ ያልዋለ መሆኑና የተለቀቀው በጀትም ተመላሽ አለመደረጉን

በኦዲቱ ወቅት ከተከለሱ ማስረጃዎች፣ የአካል ምልከታዎች እና ከቀረቡ ቃለ-መጠይቆች ለማወቅ ተችሏል፡፡

63. ስለሁኔታው የሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ የፕሮጀክቶች አስተባባሪ ለቀረበላቸው መጠይቅና የበላይ ኃላፊዎች ለነባራዊ ሁኔታ መግለጫ ፣ ለረቂቅ ሪፖርቱ በጽሁፍ እና በመውጫ ስብሰባ በሰጡት ምላሽ

- ቀደም ብሎ የፕላንና ልማት ሚኒስቴር ካላቸው ፋይዳ አንፃር በአዋጅ 1210/2012 መሰረት የተጀመሩ ባይሆንም ጠቀሜታቸው የጎላ ፕሮጀክቶች ላይ ያደረጋቸውን የመስክ ግምገማ እና የክትትልና ግምገማ ሪፖርት መቅረቡን፤
- ቀደም ብሎ እንደተገለፀው አዋጁ ተግባራዊ የሚሆነው በዚህ ሂደት አልፈው ተግባራዊ የተደረጉ ፕሮጀክቶች ላይ በመሆኑ እና አዲስ ፕሮጀክቶች ወደ ስራ የገቡ ባለመሆኑ በዚህ ደረጃ በአዲስ ፕሮጀክቶች ላይ በተለይ በአዋጁ መሰረት አልፈው ተግባራዊ የተደረጉ ፕሮጀክቶች ባለመኖራቸው አለመከናወኑን፣

- ለረቂቅ ሪፖርቱ በጽሁፍ በሰጡት ምላሽ የፕላንና ልማት ሚኒስቴር የፕሮጀክት ማናጅመንትን ተክቶ ክትትልና ግምገማ የማድረግ ስልጣን የለውም ይህንን ለማድረግ የሚያስችል አደረጃጀት አለመኖር፣ በማለት ምላሽ ሰጥተዋል፡፡

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

64. የሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ ኃላፊዎች ይህንን ቢሉም ከአስፈጻሚ ተቋማት ጋር በጋራ በመሆኑ በበላይነት በመምራት በመከታተልና በመቆጣጠር በመገምገምና ለየፕሮጀክቶቹ አስፈጻሚ አካላት ግብረመልስ የመስጠት ተግባርና ኃላፊነት የሚኒስቴር መ/ቤቱ በመሆኑ፣ በናሙና በታዩ ፕሮጀክቶች ዙርያ ክትትል እና ግብረመልስ የተደረገበት መረጃ ከ2013 ተጠይቆ ያልቀረበ በመሆኑ፣ በኦዲቱ ወቅት በናሙና በታዩ በመስኖ፣ በመንገድ ግንባታ ፕሮጀክቶች፣ በአዋጅ ቁጥር 1210/2012 እና በአዋጅ ቁጥር 1263/2014 መሠረት ሚኒስቴር መ/ቤቱ ፕሮጀክቶችን ቅድመ ግምገማ ማድረግን፣ ማጽደቅን እና መከታተልን እንዲሁም መቆጣጠርን በአዋጅ ሥልጣን ሲሰጠው ከዚህ በፊት ይህንን ተግባር ሲሰራ ከነበረው ከገንዘብ ሚኒስቴር ጋር ከፕሮጀክት ጋር የተያያዙ መረጃዎችን አስመልክቶ ርክክብ ያላደረገ በመሆኑና ለፕሮጀክቶች በጀት ሲጠየቅ ከገንዘብ ሚኒስቴር ጋር መረጃ ልውውጥ አለማደርጋቸው፣ በጀት በሥራ ላይ ያሉና የተጠናቀቁ ፕሮጀክቶች ያሉበት ደረጃ ምን ላይ እንደሆነ ሥርዓት ዘርግቶ መከታተልና ማረጋገጥ ስለነበረበት፣ በሚኒስቴር መ/ቤቱ የተሰጠወን ምላሽ ለመቀበል ያስቸግራል፡፡

65. የፕላንና ልማት ሚኒስቴር መ/ቤቱ የመንግስት የልማት ፕሮጀክቶችን መቼ ተጀምረው መቼ እንደሚያልቁ እንዲሁም በየጊዜው ያሉበትን የፊዚካልና የፋይናንስ ሁኔታ ለማወቅ የሚያስችል ሥርዓት ዘርግቶ አለመከታተሉ፣ በአዋጅ ቁጥር 1263/2014 እናአዋጅ ቁጥር 1210/2012 በፊት የተጀመሩ ፕሮጀክቶችን በተመለከተ ሚኒስቴር መ/ቤቱ ፕሮጀክቶችን ቅድመ ግምገማ ማድረግን፣ ማጽደቅን እና መከታተልን እንዲሁም መቆጣጠርን በአዋጅ ሥልጣን ሲሰጠው ከዚህ በፊት ይህንን ተግባር ሲሰራ ከነበረው ከገንዘብ ሚኒስቴር ጋር ከፕሮጀክት ጋር የተያያዙ መረጃዎችን አስመልክቶ ርክክብ አለማድረጉ፣ ለፕሮጀክቶች በጀት ሲጠየቅ ከገንዘብ ሚኒስቴር ጋር መረጃ ልውውጥ አለማደርጋቸው እና ከመፈቀዱ በፊት የሚኒስቴር መቤቱን ይሁንታ አለማግኘቱ፣ እንዲሁም የፕሮጀክት በጀት የተለቀቀላቸውም ላይ እና የተጠናቀቁ ፕሮጀክቶች ላይ ድህረ ግምገማ አለማከናወኑ ለእነዚህ ክፍተቶች በመንስኤነት አስተዋጽኦ አድርገዋል፡፡

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

66. በመሆኑም የመንግስት የልማት ፕሮጀክቶች ያሉበትን ሁኔታ ለማወቅ የሚያስችል ሥርዓት ሚኒስቴር መ/ቤቱ ተግባራዊ አለማድረጉና አለመከታተሉ ለተጠናቀቁ ፕሮጀክቶች በጀት እንዲመደብና እንዲለቀቅ እንዲሁም አስፈጻሚ አካላት በጀት ተለቆላቸው አመቱን ሙሉ ምንም የፕሮጀክት ሥራ ሳያከናውኑ የተመደበውን ገንዘብ

ለሌላ ተግባር እንዲያውሉት ያደረገ፣ መንግስትም ያለውን ውስን ሀብት ለሌላ የልማት ሥራ እንዳይውል ያደረገ ከመሆኑም በላይ ለብልሹ አሰራር በር ከፍቷል፡፡

በአስፈጻሚ አካላት ዝቅተኛ አፈጻጸም ያላቸውን የመንግስት ፕሮጀክቶች በመገምገም ግብረመልስ መሰጠቱን በተመለከተ

67. የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ የመንግስት ፕሮጀክትና ፕሮግራሞችን በአስፈጻሚ አካላት ዝቅተኛ አፈጻጸም ያላቸውን በመገምገም ግብረመልስ ሊሰጣቸው ይገባል፡፡

68. ይሁን እንጂ በኦዲቱ ወቅት

- አዋጅ ቁጥር 1210/2012 ተግባራዊ ለማድረግ የሚያግዝ ረቂቅ ደንብ ተዘጋጅቶ ለሚኒስትሮች ምክር ቤት ያልቀረበ መሆኑ፣
- ፕሮጀክቶች በአዋጁ መሰረት ከፍተኛ፣ መካከለኛ እና ዝቅተኛ ተብለው የሚለዩበት መስፈርት አለመውጣቱ፣
- በአስፈጻሚ አካላት ዝቅተኛ አፈጻጸም ያላቸውን የመንግስት ፕሮጀክቶች ላይ ሚኒስቴር መ/ቤቱ ክትትል በማድረግ አፈጻጸማቸው እንዲሻሻል ግብረ መልስ አለመስጠቱ በኦዲቱ ወቅት በናሙና የታዩ በዋቻሞ፣ በወላይታ ሶዶ፣ በድሬዳዋ፣ በሃሮማያ ዩኒቨርስቲ እና በመስኖ እና በመንገድ ፕሮጀክቶች በመጠጥ ውሃ ፕሮጀክቶች ላይ ያልተሰጠ መሆኑን በኦዲቱ ወቅት በዩኒቨርሲቲዎቹ ከተከለሱ ማስረጃዎች፣ የአካል ምልከታዎች እና ከቀረቡ ቃለ-መጠይቆች ለማወቅ ተችሏል፡፡

69. ስለሁኔታው የሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ ኃላፊዎች ለቀረበላቸው መጠይቅና ለነባራዊ ሁኔታ እንዲሁም በመውጫ ስብሰባ ወቅት በሰጡት መግለጫ በሰጡት ምላሽ

- በአሁን ሰዓት በአንድ እቅድ ሪፖርት አሰራር መሰረት የተተካ ሲሆን ይበልጥ ሀገራዊ ለማድረግ የክትትልና ግምገማ ሀገራዊ ፖሊሲ በመዘጋጀት ላይ እንደሚገኝ፣
- ደንቡ ያዘገየንበት ምክንያት ከአዋጁ አፈጻጸም አንጻር የሚጻዩ ክፍተቶችን በመለየት ለማካተትና ምላሽ ለመስጠት በማሰብ ያዘገዩት መሆናቸውን
- ሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ ከአስፈፃሚ መስሪያ ቤቶች ጋር ባለው መደበኛ የእቅድ ዝግጅትና ክትትልና ግምገማ ስራዎች አማካኝነት የፕሮጀክቶችን አፈፃፀም በተመለከተ የተመረጡ ፕሮጀክቶችን ሁሉንም ፕሮጀክቶች በዴስክ እና በመስክ በመገምገም ግብረ መልስ ማለትም ምን ችግሮች አሉ ችግር በማን ይፈታል የሚሉ የመስክ ግምገማ ሪፖርቶች መቅረቡን፣

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

- በ2016 በጀት አመትም የኃይል ፕሮጀክቶች፣ የመስኖ ፕሮጀክቶች፣ የመንገድ ፕሮጀክቶች፣ ውሀ ፕሮጀክቶች ላይ ባለድርሻ አካላትን በማሳተፍ ከፍተኛ የመንግሰት ኃላፊዎች በተገኙበት በጠቅላይ ሚኒስቴር ጽ/ቤት ግምገማ በማድረግ ግብረ መልስ ሚኒስቴር መስሪያ ቤታችን ለሚመለከታቸው አካላት ማቅረባቸውን
- ለረቂቅ ሪፖርቱ በጽሑፍ እና በመውጫ ስብሰባ በሰጡት ምላሽ ፕሮጀክቶችን ክትትል ሊያደርግ የሚችለው የፕሮጀክቶቹ ባለቤት እን-ጂ የፕላንና ልማት ሚኒስቴር በሀገሪቱ የሚተገበሩ ፕሮጀክቶችን በሙሉ ተደራሽ ሊያደርግ የማይችሉ መሆኑን፣ ስለዚህ ስትራቴጂክ ጠቀሜታ ያላቸው እና ከፍተኛ የሆኑ ፕሮጀክቶችን ክትትል በማድረገ ለጠቅላይ ሚኒስቴሩ በየሩብ አመቱ ሪፖርት የሚደረግ መሆኑ፡፡ በተጨማሪም ዝቅተኛ አፈጻጸም ያለባቸውንም በመስክ ጭምር ግምገማ ተደርጎባቸዋል፡፡

በማለት ገልጸዋል፡፡

70. የሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ የፕሮጀክቱ ኃላፊዎች ይህንን ቢሉም

- በአዋጅ ቁጥር 1263/2014 አንቀጽ28/ቀ መሰረት አጠቃላይ የመንግስት ፕሮጀክቶችን ሱፐርቪዥን የመመራት አፈጻጻማቸውን የመከታተልና መገምገም፣ የሚኒስቴር መ/ቤቱ ድርሻ በመሆኑ፣
- ከፍተኛ የሚባሉት ፕሮጀክቶቸን ለመለየት ሚኒስቴር መ/ቤቱ መስፈርት ያላዘጋጀ በመሆኑ እና መካከለኛና ዝቅተኛ ፕሮጀክቶችን በአስፈጻሚ አካላት ብቻ ግምገማ እንዲደረግ ውክልና እና ኃላፊነት እንዲኖራቸው ለማድረግ የህግ ማዕቀፍ (በደንብም ይሁን በመመሪያ) ያላዘጋጀ በመሆኑ፣
- በኦዲቱ ወቅት በናሙና በታዩ በመስኖ፣ በመንገድ ግንባታ ፕሮጀክቶች፣ በዋቻሞ ዩኒቨርሲቲ፣ በድሬዳዋ ዩኒቨርሲቲ፣ በሀሮማያ ዩኒቨርሲቲ፣ እና በወላይታ ሶዶ ዩንቨርስቲ የግንባታ ፕሮጀክቶች በተደረገ ዶክመንት ክለሳ እና ቃለመጠይቅ በተገኙ መረጃዎች በየአመቱ የፕሮጀክቶችን አፈጻጸም በመከታተል ያሉበትን ደረጃ በመገምገም ግብረመልስ በመስጠት በተሰጠው ግብረመልስ ላይ ውይይት የማድረግ ስራ በተወሰኑ ፕሮጀክቶች ላይ የተከናወነ ቢሆንም ያልተከናወነባቸው ፕሮጀክቶች በመኖራቸው

የሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ የሰጠው ምላሽ ለመቀበል ያስቸግራል፡፡

71. የኦዲት ቡድኑ እንደምክንያት ያያቸው ችግሮች የፕላንና ልማት ሚኒስቴር መ/ቤቱ የመንግስት የልማት ፕሮጀክቶችን በሚያስፈጽሙ ተቋማት በጠቅላላ ለመቆጣጠር

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

የሰው ኃይል መዋቅሩን በሚሟልት ባለሞያዎችን በመመደብ በየእሩብ አመቱ ክትትልና ቁጥጥር በማድረግ ዝቅተኛ አፈጻጸም ያላቸውን በመገምገም ፕሮጀክቶችን በሚያስፈጽሙ ተቋማት ላይ በቅርበት ክትትል በማድረግ በተወካዮች ምክር ቤት በወጣው የክትትልና ቁጥጥር መመሪያ መሰረት የእርምት እርምጃ እንዲወስዱ ለሚመለከተው አካል የማሳወቅ ስራ ያልተሰራ በመሆኑ ሁሉንም የልማት ተቋማት ተደራሽ የሚያደርግ የሰው ሀይል እና የክትትልና ቁጥጥር ዕጥረት በመኖሩ ችግሩ እንዲፈጠር አድርጓል

72. ይህ ሊሆን ባለመቻሉ የመንግስት የልማት ፕሮጀክት አስፈጻሚ አካላት በተሰጣቸው ግብረመልስ ተግባራዊ በማደረግ ፕሮጀክቶችን በታለመላቸው አላማ፣ በጀት፣ ጥራት እና ጊዜ ተጠናቀው ለህብረተሰቡ ወይም ለሚመለከተው አካል በተቀላጠፈ ሁኔታ አግልግሎት እንዳይሰጡ አድርጓል

ማንኛውም የፌዴራል መንግስት ፕሮጀክት ከፕሮጀክት ከጽንሰ ሀሳብ ጀምሮ እስከ ሚጠናቀቅበት ድረስ ያለው መረጃ የሚይዝበትና ልውውጥ የሚደረግበት ዘመናዊ የመረጃ አያያዝ ሥርዓትና ቋት መዘጋጀቱን በተመለከተ

73. የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ ማንኛውም የፌዴራል መንግስት ከፕሮጀክት ጽንሰ ሃሳብ ጀምሮ እስከ ሚጠናቀቅበት ድረስ ያለው መረጃ የሚያዝበት እንዲሁም የፕሮጀክቱን አፈጻጸም በተመለከተ የመረጃ የሚለዋወጥበት ሥርዓት ዘርግቶ ተግባረዊ ሊያደርግ ይገባል፡፡ በተጨማሪም መረጃዎቹም በተደራጀ መልክ የሚያዝበት ዘመናዊ መረጃ ቋት (database) ሊያቋቋም ይገባል፡፡

74. ይሁን እንጂ በኦዲቱ ወቅት የመንግስት ማንኛውንም ፕሮጀክቶች ከአስፈፃሚ አካለላት የሚተላለፈውን ፕሮጀክት ከጽንሰ ሀሳብ ጀምሮ እስከ ትግበራ ድረስ የሚያሳይ ዝርዝር መረጃ የሚይዝበት፣ የመረጃ ልውውጥ የሚደረግበት ዘመናዊየመረጃ አያያዝ ሥርዓትና የመረጃ ቋት (database) በሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ አለመኖሩ በኦዲቱ ወቅት ከተከለሱ ማስረጃዎች፣ የአካል ምልከታዎች እና ከቀረቡ ቃለ-መጠይቆች ታውቋል፡፡

75. ስለሁኔታው ሁኔታ የሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ የፕሮጀክት አስተባባሪ እና የበላይ ኃላፊዎች ለቀረበላቸው መጠይቅ እና ለነባራዊ ሁኔታ መግለጫ በረቂቅ ሪፖርት በጽሁፍ እና በመውጫ ስብሰባ በሰጡት ምላሽ ከአለም ባንክ ጋር በመተባበር ስርዓቱ ምን መያዝ እንዳለበት እና ስራውን ፍስት የሚያሳይ ዝርዝር ጥናት መከናወኑን፣

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት Office of the Federal Auditor General

- ስራው ከሚያስፈልገው ሀብት አንፃር በቀጣይ መንግስት በሚመድበው መሰረት ማዕከላዊ የመረጃ ቋቱ ተግባራዊ የሚደረግ መሆኑን።
- ለጊዜው ግን በፕላንና ልማት ሚኒስቴር በኩል የአጭር ጊዜ እና የረጅም ጊዜ መፍትሄዎችን ለመስጠት እየተሰራ እንደሚገኝ፣
- የፕሮጀቶችን አጠቃላይ መረጃ ማለትም ከፅንሰ ሀሳብ ጀምሮ እስከ አገልግሎት መስጠት ድረስ ያለውን ሁነቶች ለመከታተል የሚያስችል አሰራር ለመዘርጋት ከገንዘብ ሚኒሰቴር እና አለም ባንክ ጋር በጋራ የልማት ፕሮጀክቶች ኢንቨስትመንት አስተዳደር ኢንፎርሜሽን ሲስትም ልሞቶ ከተጠናቀቀ በኋላ ከኢፊሚስ ጋር አንድ ሞጁል ሆና የሚገናኝ ሲሆን ማንኛውንም መረጃ የሚይዝ በመሆኑ መንግስት ፕሮጀቶች ላይ የሚወስድው ውሳኔ በመረጃ ላይ የተደገፈ እንዲሆን የሚያስችል እንደሚሆን፣ ነገር ግን ይህ እርዓት ከሚፈልገው ከፍተኛ ፋይናንስ አቅም አንፃር በቀጣይ በሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ታይቶ እና ሀገሪቱ ይህንን የመረጃ ስርዓት መዝርጋት የሚያስችላት አቅም መኖሩ ሲረጋገጥ ወደ ትግበራ የሚገባ ይሆናል፣

በማለት ገልጸዋል፡፡

76. በመሆኑም የመንግስት የልማት ፕሮጀክቶች መረጃዎች ከጽንሰ ሀሳብ ጀምሮ እስከ ሚጠናቀቅበት ጊዜ ያሉ መረጃዎች ወጥ በሆነ መልኩ በዘመናዊ የመረጃ አያያዝ ዘዴ ተደራጅተው አለመያዛቸው የፕሮጄክቶቹን ሁኔታ ያለባቸውን ሁኔታ እንዳይታወቅና አፋጣኝ ግብረ መልስና ክትትል ማድረግን አዳጋች አድረጎታል፡፡

የመንግስት ፕሮጀክቶችንና ፕሮግራሞችን የሚመለከታቸውን ባለድርሻ አካላትን በማቀናጀትና በማሳተፍ በጋራ ሊገመግምና ግብረመልስ መሰጠቱን በተመለከተ

77. የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ የመንግስት ፕሮጀክቶችንና ፕሮግራሞችን የሚመለከታቸውን ባለድርሻ አካላትን በማቀናጀትና በማሳተፍ በጋራ ሊገመግምና ግብረመልስ ሊሰጥ ይገባል፡፡

78. ይሁን እንጂ በኦዲቱ ወቅት የመንግስት ፕሮጀክቶችን በተመለከተ የሚመለከታቸውን ባለድርሻ አካላትን በማቀናጀትና በማሳተፍ በጋራ በመገምገም ግብረ መልስ እንዲሰጥ የፌደራል መንግስት አስፈጻሚ አካላትን ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ 1263/2014 ዓ.ም አንቀጽ 18 ንኡስ አንቀጽ 1(ቀ) እና -የፌደራል መንግስት አስፈጻሚ አካላት አዋጅ ቁጥር 1263/2014 ገጽ 13792//አገራዊ የእድገትና ትራንስፎርሜሽን

እቅድ የሚኒስተሮች ምክርቤት የአፈጻጸም ክትትልና ግምገማ መመሪያ ጥር 9.2018 ገጽ 29 የሚያዝ ቢሆንም በኦዲቱ ወቅት በናሙና በታዩ የመንግስት ፕሮጀክቶችን በሚያስፈጽሙ ተቋማት ለአብነት ያህል፡- በዋቻሞ፣ በወላይታ ሶዶ፣ በሀዋሳ፣ በድሬዳዋ ፣ በሃሮማያ ዩንቨርስቲዎች፣ የመጠጥ ውሃ ግንባታ ፕሮጀክቶች፣የግብርና ፕሮጀክቶች፣የጤና ተቋማት ፕሮጀክቶች፣ የመንገድ ፕሮጀክቶችን ከባለድርሻ አካላት ጋር በመቀናጀት በጋራ በመገምገም ግብረመልስ ያልተሰጠ መሆኑን በኦዲቱ ወቅት ከተከለሱ ማስረጃዎች፣ የአካል ምልከታዎች እና ከቀረቡ ቃለ-መጠይቆች ለማወቅ ተችሏል፡፡

79. ስለሁኔታው የሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ ሀላፊዎች በማጠቃለያ ጥያቄ፣ በነባራዊ ሁኔታ መግለጫ እና ለረቂቅ ሪፖርቱ በጽሑፍ እና በመውጫ ስብሰባ በሰጡት ምላሽ

- የልማት ፕሮጀክቶችን አቀናጅቶ ከመምራት አንፃር እንደ ፕላንና ልማት ሚነሲቴር በተለያዩ ጊዜያት ባለድርሻ አካትን በማሳተፍ ክትትል በተለይም በመስክ ክትትል በሚደረግበት ወቅት የሚመለከታቸውን አካላት በማሳተፍ ግምገማ ያካሂዱ መሆኑን፣ የንፁህ ውሀ መጠጥ ፕሮጀክቶች በተመለከተ፦ በየሩብ አመት ያላቸውን አፈፃፀም በዴስክ ሪቪው ክትትል የሚያደርጉ መሆኑን በተለይ ሁሉም አስፈፃሚ አካላት ወጥ በሆነ መንገድ የፕሮጅቶች አፈፃፀም ሪፖርት ማቅረብ እንዲችሉ ወጥ የሆነ ፎርማት በማዘጋጀት እንዲልኩ የማድረግ ስራዎች መሰራታቸውን፣
- መንገድ ፕሮጅቶችም እንዲሁ የደረሱበት አፈፃፀም በየሩብ አመቶ የሚልኩበት ሁኔታ ያለ መሆኑን
- በመስክ ተገኘቶ ከመገምገምም አንፃር የፕላንና ልማት ሚነሲቴር በአዋጅ 1210/2012 በተሰጠው ስልጣንና ተግባር መሰረት ስትራቴጂክ የሆኑ ፕሮጀክቶችን ከሚመለከታቸው አካት ጋር በመሆን ግምገማ በማድረግ የመንግስት ከፍተኛ አመራሮች በተገኙበት የሪፖርትን ውጤት የማቅረብ ስራዎችን መሰራቱን፣ ለአብነት በ2016 ዓ.ም ከተለያዩ ፌደራል መስሪያ ቤቶች የተዉጣጡ አካላት በመንገድ ፕሮጀክቶች፣በውሀ ፕሮጀክቶች ፣በሀይል ፕሮጀክቶች ፣በመስኖ ፕሮጀክቶች ላይ በዴስክና በመስክ በመገኘት ፕሮጀክቶቸን እንዲገመግሙ በማድረግ ለከፍተኛ አመራሩ እንዲቀርብ እና አቅጣጫ እንዲሰጥባቸው መደረጉን፣
- አሁንም የፕላንና ልማት ሚነሲቴር የሀገሪቱ ፕሮጀክቶች ከመነሻ ጀምሮ እስከ አገልግሎት ወይም ምርት እስኪሰጡ ባለው ሂደት ውስጥ ውጤታማነታቸውን ለማሻሻል የሚያስችል አሰራር ስርዓትን መዘርጋት ላይ አተኩሮ እንደሚሰራ፣

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

- ነገር ግን በገነባነው ስርዓት ልክ ፕሮጀክቶች እየተተገበሩ መሆኑን ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመሆን አስፈላጊውን የእርምት እርምጃ እንዲወሰዱ ለማድረግ ተገቢ መሆኑን፣

80. የሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ የፕሮጀክቱ ኃላፊዎች ይህንን ቢሉም በኦዲቱ ወቅት በናሙና ባየናቸው በመስኖ፣ በመንገድ ግንባታ ፕሮጀክቶች፣በዋቻሞ ፣በድሬዳዋ ፣በሀረር፣ በወላይታ ሶዶ እና በሀዋሳ ዩንቨርሲቲ እና በክልሉ ልማትና ፕላን ኮሚሽን የግንባታ ፕሮጀክቶች በተደረገ ዶክመንት ክለሳ እና ቃለመጠይቅ በተገኙ መረጃዎች ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በጋራ በመሆን ፕሮጀክቶች ያሉበትን ደረጃ በየሩብ አመቱ የማይገመገም መሆኑ፣ በ2016 ዓ.ም ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በጋራ በመሆን በቅንጅት ክትትል የተደረገበት መረጃ ያልቀረበ በመሆኑ የሰጠውን ምላሽ ለመቀበል ያዳግታል፡፡

81. የኦዲት ቡድኑ በኦዲቱ ወቅት ለችግሩ ምክንያት ነው በማለት የተረዳው የልማት ፕሮጀክቶችን ከሚያስፈጽሙ ተቋማት ጋር በጋራ በመሆን በቅንጅት በየእሩብ አመቱ ያሉበትን ደረጃ በመገምገም አፈጻጸማቸውን በመለየት ለያንዳንዱ ተቋማት በጋራም ሆነ በተናጥል ግብረመልስ የሚሰጥበት እቅድ በማቀድ ተግባራዊ ያልተደረገ በመሆኑ ችግሩ ሊከሰት ችሏል፡፤

82. ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ጋር በቅንጅት ባለመሰራቱ አስፈጻሚ አካላት ያለባቸውን ችግር በመለየት የመፍትሄ ሀሳብ እዳያቀርቡ አድርጓል፣ የመንግስት የልማት ፕሮጀክቶች በታቀደለት ግዜና በጀት በጥራት ተጠናቀው ለህብረተሰቡ አገልግሎት እዳይሰጡ ተጽእኖ አድርጓል፣ የባለድርሻ አካላት የመንግስት የልማት ፕሮጀክቶች ለታለመላቸው አላማ ለማዋል እንዲቻል ችግሮቻቸው ምን እደሆነ ከተለያዩ ባለሞያዎች ጋር በመቀናጀት የመፍትሄ ሀሳብ እንዳይሰጡ አድርጓል፡፡

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

ክፍል ሶስት

መደምደሚያ ሀሳብ

83. የመንግስት ፕሮጀክቶች ዝግጅት፣ ክትትልና ቁጥጥር ሥርዓት አፈጻጸም ዙሪያ የተስተዋሉ የአሠራር ክፍተቶችን መሰረት በማድረግ የሚከተሉት መደምደሚያ ሃሳቦች ላይ ተደርሷል፡-

- የፕላንና ልማት ሚኒስቴር የፕሮጀክቶችን አፈጻጸም የሚመለከቱ ተግባራትን በአዋጅ ቁጥር 1263/2064 እና አዋጅ ቁጥር 2010/2012 ወደ እርሱ ሲተላለፍ ከገንዘብ ሚኒስቴር ፕሮጀክትን የሚመለከቱ ሰነዶችን ርክክብ አላደረገም፣
- ለሚያከናውናቸው የግንባታ ፕሮጀክቶች የአዋጭነት ጥናት ያላከናወኑ አስፈጻሚ ተቋማት አሉ፡፡
- የፕሮጄቶክቹ አዋጭነት ለፕላን ሚኒስቴር ቀርቦ ይሁንታ አግኝተው በጀት እንዲመደብላቸው ለገንዘብ ሚኒስቴር ስለመተላለፋቸው ማሰረጃ ያልቀረበላቸው ፕሮጄክቶች ተገኝተዋል፣
- ከፕላን ሚኒስቴር ይሁንታ ሳያገኝ እና ቅደም ተከተል ውስጥ ሳይገቡ ነገር ግን ከገንዘብ ሚኒስቴር በጀት ተመድቦላቸው ወደ ትግበራ የገቡ ፕሮጄክቶች ተገኝተዋል፣
- ለእያንዳንዱ ፕሮጀክት ተግባራዊ ከመደረጉ በፊት በአስፈጻሚ ተቋማት የአካባቢና የማህበራዊ ተጽዕኖ ግምገማ ሳይከናወን እና የተከናወኑትም መደረጉን በሚመለከተው ባለሥልጣን ተቀባይነት ማግኘቱ የማይረጋገጥ መሆኑ፡፡
- አዋጭነታቸው ተረጋግጦ፣ ተመርጠው እና ቅደም ተከተል ተይዞላቸው በበጀት ላይ እንዲካተቱ የተመረጡ ፕሮጀክቶች በበጀት ከመካተታቸው በፊት የፊዚካልና ፋይናንሺያል እቅድ በፕሮጀክት አስፈጻሚ አካል የተዘጋጀ መርሀ ግብር የፕሮጄክት አስፈጻሚዎች የማዘጋጁ እና መዘጋጀታቸውንም የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ የማያረጋግጥ መሆኑ፣
- በታቀደላቸው ግዜ የማይጠናቀቁ እና ከአንድ አመት እስከ 7 አመት የዘገዩ የመንግስት ፕሮጀክቶች መኖራቸው፣

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

- የመንግስት ፕሮጀክቶች በታቀደላቸው ወጭ(በጀት) የማይጠናቀቁ እና እስከ 200% ተጨማሪ በጀት የጠየቁ የኤሌክተሪክ ኃይል፣ የዩኒቨርሲቲዎች፣ የመስኖ እና የመንገድ ፕሮጀክቶች መኖራቸው፣
- ተጠናቀው ሥራ ለጀመሩ ፕሮጀክቶች በጀት የሚመድብና የሚለቀቅላቸው እንዲሁም በጀት ተመድቦና ተለቆላቸው የማይከናወኑ የዩኒቨርሲቲ ፕሮጀክቶች መገኘታቸው፣
- ሚኒስቴር መ/ቤቱ አዋጅ ቁጥር 1210/2012 ተግባራዊ ለማድረግ የሚያግዝ ረቂቅ ደንብ ተዘጋጅቶ ለሚኒስትሮች ምክር ቤት ያልቀረበ መሆኑ፣
- ሚኒስቴር መ/ቤቱ ፕሮጄክቶች በአዋጁ መሰረት ከፍተኛ፣ መካከለኛ እና ዝቅተኛ ተብለው የሚለዩበት መስፈርት አለመውጣቱ፣
- የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ የመንግስት ፕሮጀክትና ፕሮግራሞችን በአስፈጻሚ አካላት ዝቅተኛ አፈጻጸም ያላቸውን በመገምገም ግብረመልስ መሰጠቱን ክትትልና ቁጥጥር የማያደርግ መሆኑ
- በአገሪቱ ውስጥ የሚከናወኑ የፌዴራል መንግስት ፕሮጀክቶች ከጽንሰ ሀሳብ ጀምሮ እስከ ትግበራ ድረስ የሚያሳይ ዝርዝር መረጃ የሚይዝበት ዘመናዊ መረጃ ሥርዓትና ቋት (database) የለም፣
- የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ የመንግስት ፕሮጀክቶችንና ፕሮግራሞችን የሚመለከታቸውን ባለድርሻ አካላትን በማቀናጀትና በማሳተፍ በጋራ የሚገመገምበትና ግብረመልስ የሚሰጥበት የአሰራር ስርአት ያልዘረጋ መሆኑ፡፡

ታውቋል፡፡

84. በመሆኑም በኦዲቱ ወቅት የተገኙትን ድክመቶች እና ችግሮች ለማስወገድ ወይንም ለማቃለል አስተዋጽኦ ያደርጋሉ ብለን ያመንባቸውን የማሻሻያ ሃሳቦች በሚቀጥለው የሪፖርቱ ክፍል አቅርበናል፡፡

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

የማሻሻያ ሀሳብ

85. የመንግስት ፕሮጀክቶች ዝግጅት፣ ክትትልና ቁጥጥር ሥርዓት አፈጻጸም ዙሪያ ጋር በተያያዘ ከላይ የተጠቀሱ የአሰራር ክፍተቶችን ያሻሽላሉ ብለን ያመንባቸውን የሚከተሉትን የማሻሻያ ሀሳቦች አቅርበናል፡፡

- የፕላንና ልማት ሚኒስቴር አዋጅ ቁጥር 1210/2012 እና አዋጅ ቁጥር 1263 ከመውጣታቸው በፊት የተጀመሩ ፕሮጀክቶችን የሚመለከቱ መረጃዎችን ከገንዘብ ሚኒስቴር ሊረከብና አደራጅቶ በመያዝ ተገቢውን የክትትልና የቁጥጥር ተግባር ማከናወን ይጠበቅበታል፡፡ በተጨማሪም ወደፊት የታቀዱ የመንግስት ፕሮጀክቶች የአዋጭነት ጥናት እና የአካባቢ ተጽዕኖ ግምገማ በአስፈጻሚ ተቋማት መከናወናቸውን በማረጋገጥ የቀረበውን ጥናት በዝርዝር በመገምገም ውሳኔ ሊሰጥ ይገባል፡፡ በተጨማሪም እንዲተገበሩም የተመረጡ ፕሮጀክቶች የፊዚካል እና የፋይናንሻል የትግበራ መርሃ ግብር ማዘጋጀታቸውን ሊያረጋግጥ እና በመርሃ ግብሩ መሰረት እየተገበረ መሆኑን ሊከታተል ይገባል፡፡ በተጨማሪም የፕሮጀክት አስፈጻሚ ተቋማት በህግ በተቀመጠው መሰረት ለማከናወን ለሚፈልጓቸው ፕሮጀክቶች ከጽንሰ ሃሳብ ጀምሮ የአዋጭነት ጥናት ሊያዘጋጁ፣ ለፕላንና ልማት ሚኒስቴር በማቅረብ ሊያስገመግሙ እና የሚኒስቴር ይሁንታን ሲያገኙና በሚያስቀምጠው ቅደም ተከተል መሰረት ለገንዘብ ሚኒስቴር እየቀረበ በጀት ሊያዝላቸው ይገባል፡፡ የገንዘብ ሚኒስቴርም የፕላንና ልማት ሚኒስቴር ይሁንታና ቅደም ተከተልን መሰረት በማድረግ ብቻ ለአዳዲስ ፕሮጀክቶች በጀት ሊፈቅድ ይገባል፡፡
- ሚኒስቴር መ/ቤቱ አሁን በመከናወን ላይ ያሉ የመንግስት ፕሮጀክቶች ሆኑ ወደፊት የሚጀመሩ ፕሮጀክቶች በታቀደላቸው ጊዜ እና በጀት መሰረት መከናወናቸውንና መጠናቀቃቸውን ክትትልና ቁጥጥር በመደረግ ጠንካራ ፊሲካል ዲሲፕሊን የሚሰፍንበትን አሠራር ተግባራዊ ሊያደርግ ይገባል፡፡ በተለያየ ምክንያት የዘገዩ እና ተጨማሪ ወጪ የጠየቁ ፕሮጀክቶችንም ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ጋር በመሆን ችግራቸው ተፈቶ የሚጠናቀቁበትንና ወደ ትግበራ የሚገቡበትን ስልት በመቀየስ ሊተገበር ይገባል፡፡

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

- ሚኒስቴር መ/ቤቱ ከገንዘብ ሚኒስቴር እና ከዘርፍ መ/ቤቶች ጋር በመሆን የፕሮጀክቶች ክትትልና ቁጥጥር ግምገማን በማጠናከር ፕሮጀክቶች ያሉበትን ወቅታዊ ደረጃ የሚታወቅበትን ሥርዓት ሊዘረጋ፣ በየዓመቱ በጀት የሚመደብላቸው ፕሮጀክቶች በእርግጥ በሥራ ላይ መኖራቸውን ሊረጋገጥና የተመደበውም ገንዘብ ለፕሮጀክቶቹ መዋላቸውን ለያረጋግጥ ይገባል፡፡ ከዚህ በተጨማሪም ለፕሮጀክቶች የተመደበ በጀትን ለሌላ ተግባር የሚያውሉት ላይ ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ጋር በመሆን የተጠያቂነት ሥርዓት በመዘርጋት ተግባራዊ ሊያደርግ ይገባል፡፡
- የፕላንና ልማት ሚኒስቴር ከፍተኛ፣ መካከለኛ እና ዝቅተኛ ፕሮጀክቶች ተብለው የሚመደቡበትን መስፈርት ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ጋር በመሆን መስፈርት ሊያወጣ እና በእያንዳንዱ ደረጃ የተመደቡ ፕሮጀክቶችን ማን እንዴት መከታተል እንዳለበት ረቂቅ ደንብ በማዘጋጀትና በማጸደቅ ወደ ተግባር ሊገባ ይገባል፡፡ የመንግስት ፕሮጀክትና ፕሮግራሞችን ከዘርፍ መ/ቤቶችና ከገንዘብ ሚኒስቴር ጋር በመሆን በፕሮጀክት አስፈጻሚ አካላት ዝቅተኛ አፈጻጸም ያላቸውን ፕሮጀክቶችን በጋራ በመገምግምና ግብረመልስ በመስጠት አፈጻጸማቸው የሚሻሻልበትን ሁኔታ ማመቻቸት ይጠበቅበታል፡፡
- ሚኒስቴር መ/ቤቱ በአዋጅ ቁጥር 1210/2012 በኋላ ለሚኒስቴር መ/ቤቱ የቀረቡ ፕሮጀክቶችን እንዲሁም ከአዋጁ በፊት በገንዘብ ሚኒስቴር በኩል የተጀመሩ ማንኛውም ፕሮጀክት የሚመለከቱ ከጽንሰ ሀሳብ ጀምሮ እስከ ትግበራ ድረስ የሚያሳይ ዝርዝር መረጃ የሚይዝበት ዘመናዊ መረጃ አያያዝና ልውውጥ ሥርዓት በመዘርጋት ተግባረዊ ሊያደርግና መረጃዎቹ የሚያዝበት ቋት (database) ማቋቋም ይጠበቅበታል፡፡
- የመንግስት ፕሮጀክቶችንና ፕሮግራሞችን የሚመለከታቸውን ባለድርሻ አካላትን በማቀናጀትና በማሳተፍ በጋራ የሚገመግሙበትንና ግብረመልስ የሚሰጥበት የአሰራር ስርአት በመዘርጋት ተግባራዊ ማድረግ አለበት፡፡

በመጨረሻም በኦዲቱ ወቅት የፕላንና የልማት ሚኒስቴር የበላይ ሥራ ኃላፊዎች እና ሠራተኞች እንዲሁም መረጃ የሰበሰብንባቸው የሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት የስራ ኃላፊዎችና ሠራተኞች ለኦዲቱ ሥራ መሳካት ላደረጉልን የሥራ ትብብር እናመሰግናለን፡፡

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

አባሪ አንድ፡ የመስሪያ ቤቱ ድርጅታዊ መዋቅር

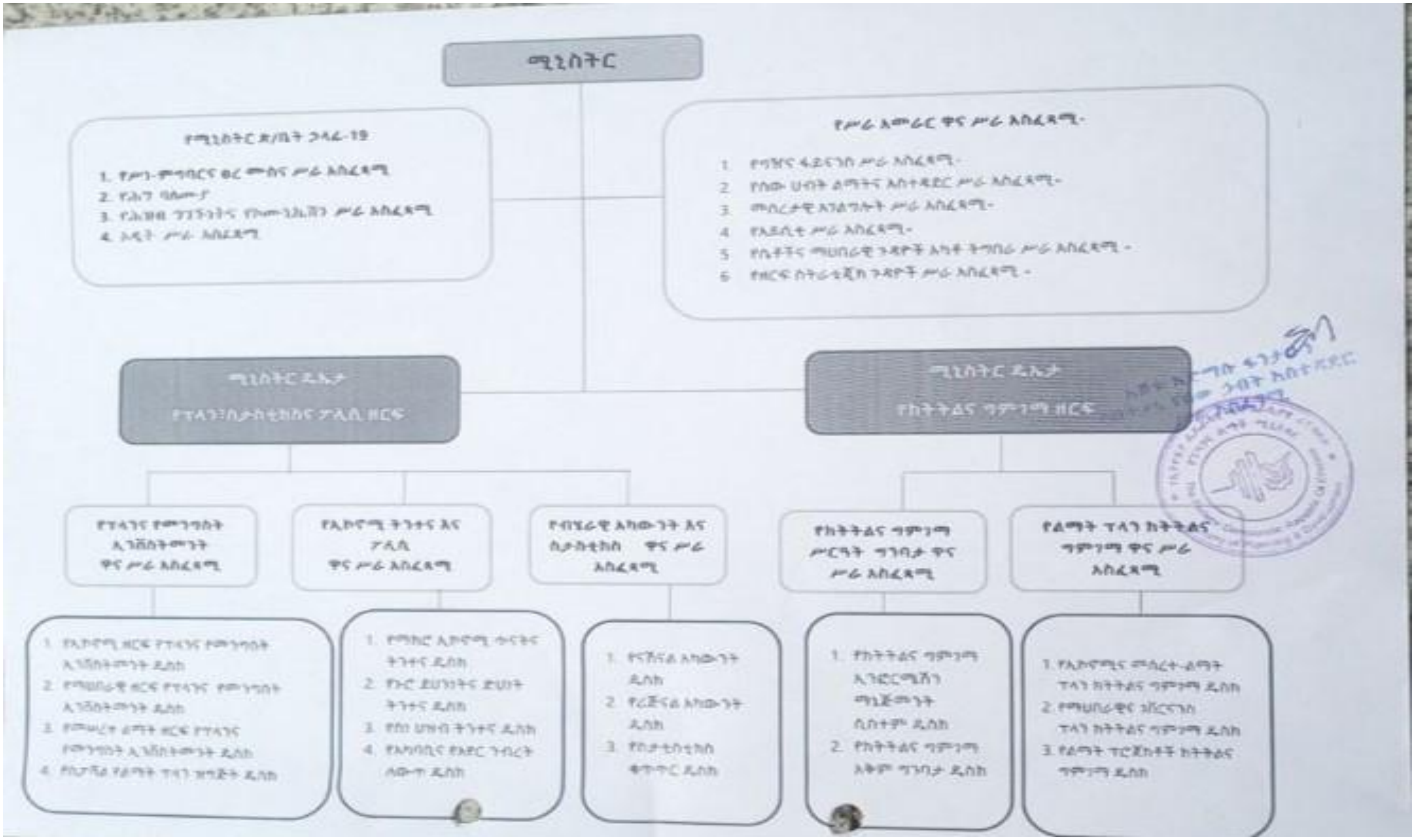

አባሪ ሁለት፡ የመመዘኛ መስፈርቶች (Evaluative Criteria)

ተ.ቁ	የኦዲት ትኩረት አቅጣጫዎች (Audit issues)	የመመዘኛ መስፈርት (Evaluating criteria)
1	ሚኒስቴር መ/ቤቱ የመንግስት ፕሮጀክቶችና ፕሮግራሞች ወደ ትግበራ ከመግባታቸው በፊት የቅድመ አዋጭነት ጥናት እና አዋጭነት ጥናት ፣ በገለልተኛ አካል እንዲጠና እና ፕሮጀክቶች በቅደም ተከተላቸው መሰረት በጀት የተለቀቀላቸው መሆኑን ማረጋገጥ የሚያስችል የአሰራር ስርአት የዘረጋ እና ተግባራዊ ያደረገ መሆኑን መገምገም፡፡	1.1.የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ በጀት ተመድቦላቸው እንዲተገበሩ ጥያቄ የሚቀርብላቸው የመንግስት ፕሮጀክቶች የፍላጎት፣ ለአገር እና ለተጠቃሚዎች የሚያስገኘው ዝርዝር ፋይዳን የሚያሳይ ዝርዝር የአዋጭነት ጥናት እና ግምገማ ሊከናወን ይገባል **ምንጭ:-የፌደራል መንግስት ፕሮጀክቶች አስተዳደር እና አመራር ስርአት አዋጅ** 1210/2012 **ገፅ** 12713 (16)
		1.2. ለእያንዳንዱ ፕሮጀክት ተግባራዊ ከመደረጉ በፊት የአካባቢና የማህበራዊ ተጽዕኖ ግምገማ መከናወኑ ሊረጋገጥ ይገባል፡፡ ምንጭ:-የፌደራል መንግስት ፕሮጀክቶች አስተዳደር እና አመራር ስርአት አዋጅ 1210/2012 ገፅ 12713(16)
		1.3.የፕላንና ልማት ሚኒስቴር መ/ቤቱ የመንግስት ፕሮጀክቶች በውል ግዜያቸው መሰረት ተጠናቀው ርክክብ ያልተደረጉ ከሆነ የዘገየበትን በውሉ መሰረት ቅጣት መቀጣቱን እና ለመንግስት ገቢ መሆኑን ክትትል ሊያደርግ ይገባል፡፡ **ምንጭ:-የመንግስት ፕሮጀክቶች የውል ስምምነት ሰነድ**
		1.5.የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ አዋጭነታቸው የተረጋገጠ አዳዲስ የመንግስት ፕሮጀክቶች ከዓመታዊ በጀት ፍላጎትና አቅርቦት አንፃር ቅድሚያ የሚያገኘውን ለመምረጥ እና ለማጽደቅ የሚያስችል መስፈርት ተዘጋጅቶ ተግባራዊ ሊደረግ ይገባል፡፡ **ምንጭ፡ - የፌደራል መንግስት ፕሮጀክቶች አስተዳደር እና አመራር ስርአት አዋጅ** 1210/2012 **ገፅ** 12707
		1.6 .የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ አዋጭነታቸው ተረጋግጦ፣ ተመርጠው እና ቅደም ተከተል ተይዞላቸው በበጀት ላይ እንዲካተቱ የተመረጡ ፕሮጀክቶች በበጀት ከመካተታቸው በፊት የፊዚካልና ፋይናንሺያል እቅድ በፕሮጀክት አስፈጻሚ አካል የተዘጋጀ መርሀ ግብር ያላቸው ስለመሆኑ ሊያረጋግጥ ይገባል፡፡ **ምንጭ:-የፌደራል መንግስት ፕሮጀክቶች አስተዳደር እና አመራር ስርአት አዋጅ** 1210/2012 **ገፅ** 12710/**የፕላንና ልማት ሚኒስቴር ስልጣንና ተግባር የፌደራል መንግስት አስፈፃሚ አካላት መወሰኛ አዋጅ** 1263/2014 **ገጽ** 13792
		1.7.የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ የፕሮጀክቶች የሚያቀርቡት ዋጋ ክለሳ ከተፈቀደው የገንዘብ መጠን በመቶኛ በላይ የዋጋ ጭማሪ የሚያስፈልገው ከሆነ በድጋሚ የአዋጭነት ግምገማ ሊዘጋጅላቸው እና ለውሳኔ ሰጪ አካል ቀርቦ እንዲጸድቅ ሊያደርግ ይገባል፡፡ **ምንጭ:- የፌደራል መንግስት ፕሮጀክቶች አስተዳደር እና አመራር ስርአት አዋጅ** 1210/2012 **ገፅ** 12714
2	የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ በመንግስት	2.1 የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ የመንግስት ፕሮጀክቶች በታቀደላቸው ግዜ መጠናቀቃቸውን ክትትልና ቁጥጥር ሊያደርግ

ተ.ቁ	የኦዲት ትኩረት አቅጣጫዎች (Audit issues)	የመመዘኛ መስፈርት (Evaluating criteria)
	ፕጀሮጀክቶች የታቀዱ ተግባራት በታቀደው ግዜ ፣ ወጭ፣ መጠን መከናወናቸውን ለማረጋገጥ ወቅታዊ ወይም ተከታታይ የትግበራ አፈፃፀም ክትትል የሚደረግበት የአሰራር ስርዓት መዘርጋቱን እና ተግባራዊ መደረጉን መግምገም	ይገባል፡፡ **ምንጭ:- የፌደራል መንግስት አስፈጻሚ አካላት አዋጅ ቁጥር 1263/2014 ገጽ 13792/አገራዊ የእድገትና ትራንስፎርሜሽን እቅድ የሚኒስተሮች ምክርቤት የአፈጻጸም ክትትልና ግምገማ መመሪያ ጥር 9.2018 ገጽ 11**
		2.2. የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ የመንግስት ፕሮጀክቶች በታቀደላቸው ወጭ(በጀት) መጠናቀቃቸውን ክትትልና ቁጥጥር ሊያደረግ ይገባል ፡፡ **ምንጭ:-የፌደራል መንግስት አስፈጻሚ አካላት አዋጅ ቁጥር 1263/2014 ገጽ 13792//አገራዊ የእድገትና ትራንስፎርሜሽን እቅድ የሚኒስተሮች ምክርቤት የአፈጻጸም ክትትልና ግምገማ መመሪያ ጥር 9.2018 ገጽ 11**
		2.3. የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ የመንግስት ፕሮጀክቶች እና ፕሮግራሞችን በመከታተል እና በመገምገም ቢያንስ በየሦስት ወሩ የአፈጻጸም ሪፖርቶች በማዘጋጀት ለሚመለከተው አካል ሊቀርብ ይገባል፡፡ ***ምንጭ:-የፌደራል መንግስት አስፈጻሚ አካላትን ስልጣንና ተግባር መወሰኛ አዋጅ 1263/2014 ገጽ 13793***
		2.4. .የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ የመንግስት ፕሮጀክቶች ከተጠናቀቁ በኋላ የድህረ ትግበራ ግምገማ ሊደረግባቸውና ለሚመለከታቸው አካላት ሪፖርት መቅረቡን ክትትልና ቁጥጥር ሊያደርግ ይገባል ፡፡ ምንጭ:- **የፌደራል መንግስት ፕሮጀክቶች አስተዳደር እና አመራር ስርአትን ለመደንገግ የወጣ አዋጅ ቁጥር 1210/2012 ገጽ 12714**
		2.6. የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ የፕሮጀክቶች ክትትልና ግምገማ መመሪያ ሊዘጋጅና በሚመለከታቸው አካላት ሁሉ ተግባራዊ ሊደረግ ይገባል፡፡ **ምንጭ:- የፌደራል መንግስት ፕሮጀክቶች አስተዳደር እና አመራር ስርአትን ለመደንገግ የወጣ አዋጅ ቁጥር 1210/2012 ገፅ 12713**
		2.7.የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ የፕሮጀክቶች አዋጭነት ጥናት መመሪያ ሊዘጋጅና በሚመለከታቸው አካላት ሁሉ ተግባራዊ መደረጉን ክትትልና ቁጥጥር ሊያደረግ ይገባል፡፡ ምንጭ:- **የፌደራል መንግስት ፕሮጀክቶች አስተዳደር እና አመራር ስርአትን ለመደንገግ የወጣ አዋጅ ቁጥር 1210/2012 ገፅ 12713**
		2.8.የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ የፕሮጀክቶች የትግበራ ዕቅድ፣ ክለሳና ድህረ ትግበራ መመሪያ በማውጣት በፈጻሚ ተቋማት ተግባራዊ መደረጉን ክትትልና ቁጥጥር ሊያደርግ ይገባል፡፡ ምንጭ:- **የፌደራል መንግስት ፕሮጀክቶች አስተዳደር እና አመራር ስርአትን ለመደንገግ የወጣ አዋጅ ቁጥር 1210/2012 ገፅ 12713**
		2.9.የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ የመንግስት ፕሮጀክትና ፕሮግራሞችን በአስፈጻሚ አካላት ዝቅተኛ አፈጻጸም ያላቸውን በመገምግም ግብረመልስ ሊሰጣቸው ይገባል፡፡ *ምንጭ:-* **የእድገትና ትራንስፎርሜሽን እቅድ የሚኒስተሮች ምክርቤት የአፈጻጸም ክትትልና ግምገማ መመሪያ ጥር 9.2018**

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

ተ.ቁ	የኦዲት ትኩረት አቅጣጫዎች (Audit issues)	የመመዘኛ መስፈርት (Evaluating criteria)
		ገጽ 27
		2.10. ፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ ለአስፈጻሚ ተቋማት በየደረጃቸው የአቅም ግንባታ እና የቴክኒክ ድጋፍ ሊያደርግላቸው ይገባል፡፡ **ምንጭ፡- የፌደራል መንግስት አስፈጻሚ አካላት አዋጅ ቁጥር** 1263/2014 **ገጽ** 13792
	3. የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ የመንግስት ፕሮጀክቶችና ፕሮግራሞች መረጃዎችን በቴክኖሎጂ የታገዘ የመረጃ አያያዝ ስርዓት ከባለድርሻ አካላት (አስፈፃሚ አካላት) ጀምሮ ወጥ የሆነ የመረጃ አያያዝ እና ስርዓት ቀልጣፋና ውጤታማ አፈፃፀም እንዲኖራቸው ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ጋር ተቀናጅተው ለመስራት የሚያስችል የአሰራር ስርዓት መዘርጋቱን እና ተግባራዊ መደረጉን መገምገም	3.1 የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ ማንኛውም ፕሮጀክት አስፈፃሚ አካልት የሚተላለፈውን ፕሮጀክት ከጽንሰ ሀሳብ ጅምሮ እስከ ትግበራ ድረስ የሚያሳይ ዝርዝር መረጃ የሚይዝበት ዘመናዊ መረጃ ቋት ውስጥ መያዛቸውን ሊያረጋግጥ ይገባል፡፡ ምንጭ፡- **የፌደራል መንግስት ፕሮጀክቶች አስተዳደር እና አመራር ስርአትን ለመደንገግ የወጣ አዋጅ ቁጥር** 1210/2012 **ገፅ** 12714
		3.2.የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ አስፈጻሚ ተቋማት የመንግስት ፕሮጀክቶችና ፕሮግራሞችን የሚመለከቱ መረጃዎች በየጊዜው በተለያዩ የመገናኛ ብዙሀንና ድረገጽን በመጠቀም ለህብረተሰቡ ተደራሽ ሊደረግ ይገባል፡፡ ምንጭ፡- **የፌደራል መንግስት ፕሮጀክቶች አስተዳደር እና አመራር ስርአትን ለመደንገግ የወጣ አዋጅ ቁጥር** 1210/2012 **ገፅ** 12714
		3.4. የፕላንና ልማት ሚኒስተር መ/ቤቱ የመንግስት ፕሮጀክቶችንና ፕሮግራሞችን የሚመለከታቸውን ባለድርሻ አካላትን በማቀናጀትና በማሳተፍ በጋራ ሊገመግምና ግብረመልስ ሊሰጥ ይገባል፡፡ *ምንጭ፡- **የፌደራል መንግስት አስፈጻሚ አካላት አዋጅ ቁጥር** 1263/2014 **ገጽ** 13792//**አገራዊ የእድገትና ትራንስፎርሜሽን እቅድ የሚኒስተሮች ምክርቤት የአፈጻጸም ክትትልና ግምገማ መመሪያ ጥር** 9.2018 **ገጽ** 29.*

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

አባሪ 3 ፡ የኤሌክትሪክ ኃይል ማመንጫ ፕሮጀክት ከእቅድ በላይ የተከለሰ

ተ.ቁ	የፕሮጀክቱ ስም	የሚገኝበት ቦታ (ክልል፣ ዞን እና ልዩ ቦታ)	ፕሮጀክቱ የተጀመረበት ጊዜ	ፕሮጀክቱ የሚጠናቀቅበት ጊዜ	መጀመሪያ ለፕሮጀክቱ የተመደበ ገንዘብ (በቢሊየን ብር)	ከተከለሰ በኋላ አጠቃለይ የተመደበ ገንዘብ (በቢሊየን ብር)	ከውል በላይ የተከለሰ የብር መጠን በቢሊየን ብር	ከውል በላይ የተከለሰ የብር መጠን በፐርሰንት
1.	ታለቁ ህዳሴ የውሃ ኃ/ማ/ፕሮጀክት	ቤንሻንጉል ጉምዝ	12/30/2010	9/8/2025	78.27	235	156.7	200
2.	ኮይሻ የውሃ ኃ/ማ/ፕሮጀክት	ደቡብ (ኮይሻ ኮንታ)	3/28/2016	5/18/2028	59.43	143.9	84.47	151
3.	አይሻ-2 የንፋስ ኃ/ማ/ፕሮጀክት	ሱማሌ (አይሻ)	2/25/2016	9/27/2025	5.54	10.32	4.78	86
4.	አሉቶ የእንፋሎት ኃ/ማ/ፕሮጀክት	ኦርሚያ አዳሚቱ	10/1/2014	9/30/2024	2.39	5.91	3.52	147
5.	አሰላ የንፋስ ኃይል ማመንጫ	ኦሮሚያ ኢተያ	12/17/2020	1/13/2025	5.5	8.08	2.58	47
6.	በቆጂ እና ደብረታቦር 230 ኪ.ቮ. የማከፋፈያ እና የማስተላለፊያ ፕሮጀክት	ኦሮሚያና አማራ	3/3/2023	7/7/2024	1.55	1.94	0.39	25.2
7.	የጫካ ፓርክ የኃይል አቅርቦት ፕሮጀክት	አዲስ አበባ	7/4/2023	6/30/2024	0.2	0.38	0.18	90
8.	የኮተቤ ግቢ ፕሮጀክት	አዲስ አበባ	10/5/2022	11/16/2024	0.65	0.74	0.09	14
9.	የባህርዳር- ወልዲያ ኮምቦልቻ የኃይል ማከፋፈያ እና ማስተላለፊያ ፕሮጀክት	አማራ ክልል	8/30/2019	12/31/2024	5.25	13.47	8.22	157
10.	ቡታጀራ ወራቤ 132 ኪ.ቮ የኃይል ማስተላለፊያ ፕሮጀክት	ማዕከላዊ ኢትዮጵያ (ቡታጅራ ወራቤ)	6/20/2022	12/30/2023	0.52	0.64	0.12	23
11.	አዘዞ ጭልጋ፣ መቱ ማሻ፣ ፊንጫ ሻንቡ	ደቡብ፣ አማራ እና ኦሮሚያ ክልሎች	2/25/2016	8/31/2024	1.14	2.97	1.83	160
12.	የአዋሽ - ወልድያ ባቡር መስመር ኤሌክትሪክ ኃይል አቅርቦት ፕሮጀክት	አፋር እና አማራ	4/28/2021	6/30/2024	1.08	1.32	0.24	22

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

13.	ደብረማርቆስ-ቡሬ 230 ኪ.ቮ አግሮ ኢንዱስትሪ የኃይል አቅርቦት ፕሮጀክት	አማራ	4/15/2021	12/20/2023	1.66	1.83	0.17	10
14.	ገንዳርባ አግሮ ኢንዱስትሪ ኤሌክትሪክ ኃይል አቅርቦት ፕሮጀክት	ኦሮሚያ	4/17/2021	3/1/2025	0.4	1.08	0.68	170
15.	ወይናንታ አግሮ ኢንዱስትሪ ኤሌክትሪክ ኃይል አቅርቦት ፕሮጀክት	ሲዳማ (ይርጋለም)	4/17/2021	3/1/2025	0.32	0.49	0.17	53
16.	ደጀን-ደብረማርቆስ-አሸጎዳ-ደሴ-ሆርማት የኃይል ማስተላለፊያ ፕሮጀክት	አማራ፣ ትግራይ እና ኦሮሚያ (አምቦ)	4/15/2021	12/20/2023	0.92	1.04	0.12	13
17.	መቀሌ - ዳሎል 230 ኪሎ ቮልት የ.ኃ.ማ.ፕ	ትግራይ እና አፋር	11/30/2018	12/20/2023	0.78	2	1.22	156
18.	ቱሉ-ካፒ የ.ኃ.ማ.ፕ	ኦሮሚያ	10/27/2020	2/1/2025	0.11	0.29	0.18	163
19.	የማሰልጠኛ ኢንስቲትዩት እና አቅም ግንባታ ፕሮጀክት	ሐረሪ	11/1/2023	7/31/2028	1.53	2.37	0.84	55

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

አባሪ 4፡ ከመጀመሪያው ውል በላይ ተጨማሪ በጀት የተመደበላቸው መስኖ ፕሮጀክቶች

ተ.ቁ.	የመስኖ መሰረተ ልማት ግንባታ ፕሮጀክቶች ስም እና ዝርዝር ተግባራት	ፕሮጀክቱ የሚገኝበት ቦታ	የፕሮጀክቱ ጠቅላላ ወጪ		ከውል በላይ የተከለሰ የብር መጠን	ከውል በላይ የተከለሰ የብር መጠን በፐርሰንት
			በመጀመሪያው ዕቅድ/Original Plan/	በተከለሰው ዕቅድ/Revised Plan/		
1	የመገጭ ግድብ ግንባታ ፕሮጀክት	አማራ	2,451,953,780.00	6,434,127,429.82	3,982,173,649.82	162
2	የጊዳቦ ግድብና መስኖ ግንባታ ፕሮጀት		መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	0.00	0
3	ጊዳቦ የተጨማሪ ዋና መስኖ ቦይ እና ማህበራዊ ተቋማት ግንባታ (ሎት-2)	ኦሮሚያ እና ሲዳማ	273,380,250.00	807,601,282.13	534,221,032.13	195.4
4	የጊዳቦ የመስኖ መሬት ዝግጅት(ሁለተኛ እና ሦስተኛ ቦይ) አዲስ	ኦሮሚያ እና ሲዳማ	3,600,000,000.00	መረጃ አልቀረበም0	3,600,000,000.00	0
5	አርጆ-ዴዴሳ ግደብ ግንባታ እና መስኖ ልማት ፕሮጀክት	ኦሮሚያ	755,461,980.84	6,500,929,958.97	5,745,467,978.13	760
6	አርጆ ዴዴሳ ግድብ እና ተያያዥ ግንባታ	ኦሮሚያ	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	0.00	0
7	ለአርጆ ዴዴሳ ለሠፋሪዎች የመሠረተ ልማት ግንባታ	ኦሮሚያ	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	0.00	0
8	አርጆ-ዴዴሳ የመስኖ መሬት ዝግጅት	ኦሮሚያ	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	0.00	0
9	አርጆ ዲዴሳ የውሃ ማስተንፈሻ ውቅር ግንባታ		መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	0.00	0
10	የዛሬማ ሜይዴይ ግድብ ግንባታ	ትግራይ	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	0.00	0
11	የኢትዮጵያ ናይል መስኖና ድሬይኔጅ የመስኖ አውታሮች ግንባታ ፕሮጀክት		መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	0.00	0
12	የታችኛው ርብ መስኖና ድሬይኔጅ አውታር ግንባታ	አማራ	1,236,634,703.45	1,236,634,703.45	0.00	0
13	የወልመል የመስኖ ልማት ፕሮጀክት		መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	0.00	0
14	የወልመል የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-1)	ኦሮሚያ	1,440,785,901.10	1,722,099,316.82	281,313,415.72	20
15	የወልመል የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-2)	ኦሮሚያ	መረጃ አልቀረበም0	1,882,436,901.11	0.00	0
16	የጨልጨል የመስኖ ልማት ፕሮጀክት		መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	0.00	0
17	የጨልጨል የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-1)	ኦሮሚያ	1,640,032,348.00	3,941,164,145.05	2,301,131,797.05	141
18	የጨልጨል የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-2)	ኦሮሚያ	1,117,290,701.38	1,124,845,884.71	7,555,183.33	0.7
19	የላይኛው ጉደር የመስኖ ልማት ፕሮጀክት		መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	0.00	0
20	የላይኛው ጉደር የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-1)	ኦሮሚያ	935,636,792.53	1,100,414,741.91	164,777,949.38	18
21	የላይኛው ጉደር የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-2)	ኦሮሚያ	2,354,915,199.96	2,801,536,555.07	446,621,355.11	19

22	የላይኛው ርብ የመስኖ ልማት ፕሮጀክት	አማራ	2,132,888,738.37	2,498,800,875.13	365,912,136.76	18
23	የካዛ መስኖ ልማት ፕሮጀክት		4,257,204,608.61	መረጃ አልቀረበም	4,257,204,608.61	0
24	የካዛ መስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-1)	ትግራይ	1,769,362,465.75	መረጃ አልቀረበም	1,769,362,465.75	0
25	የካዛ መስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-2)	ትግራይ	2,487,842,142.86	መረጃ አልቀረበም	2,487,842,142.86	0
26	የካሌድ ጂጆ መስኖ ልማት ፕሮጀክት	ደቡብ	1,195,278,795.76	1,490,308,983.64	295,030,187.88	25
27	የአጂማ ጫጫ የመስኖ ልማት ፕሮጀክት		መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	0.00	0
28	የአጂማ ጫጫ የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-1)	አማራ	1,265,010,979.67	1,265,010,979.67	0.00	0
29	የአጂማ ጫጫ የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-2)	አማራ	2,567,128,054.29	2,567,128,054.29	0.00	0
30	የአጂማ ጫጫ ግድብ እና ተያያዥ ግንባታ ሥራዎች ፕሮጀክት (Lot-3)	አማራ	1,480,395,150.21	1,466,632,864.27	-13,762,285.94	0
31	አንገር የመስኖ ልማት ፕሮጀክት		መረጃ አልቀረበም	10 ቢሊዮን	0.00	0
32	አንገር የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-1)	ኦሮሚያ	5,990,684,893.42	መረጃ አልቀረበም	-5,990,684,893.42	0
33	አንገር የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-2)	ኦሮሚያ	3,997,293,805.54	መረጃ አልቀረበም	3,997,293,805.54	0
34	ኬጦ መስኖ ልማት ፕሮጀክት	ኦሮሚያ	915,701,573.72	መረጃ አልቀረበም	-915,701,573.72	0
35	የመገጭ መስኖ ልማት (የመሬት ዝግጅት) ፕሮጀክት	አማራ	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	0.00	0
36	የወይቦ መስኖ ልማት ፕሮጀክት		መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	0.00	0
37	የወይቦ የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-1)	ደቡብ	1,404,113,759.02	መረጃ አልቀረበም0	1,404,113,759.02	0
38	የወይቦ የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-2)	ደቡብ	1,031,374,587.03	መረጃ አልቀረበም0	1,031,374,587.03	0
39	የጎዴ መስኖ አውታር መልሶ ግንባታ		መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	0.00	0
40	የጎዴ መስኖ አውታር መልሶ ግንባታ phase-1 (2000 ሄክታር)	ሶማሊ	2,233,982,503	መረጃ አልቀረበም0	-2,233,982,503.00	0
41	የጎዴ መስኖ አውታር መልሶ ግንባታ phase-2 (4000ሄክታር)	ሶማሊ	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	0.00	0
42	የበለስ መስኖ ልማት ማጠናቀቂያ ፕሮጀክት	አማራ	1,706,733,787.92	መረጃ አልቀረበም0	1,706,733,787.92	0
43	የኦሞ-ኩራዝ መ/ል/ማጠናቀቂያ ፕሮጀክት	ደቡብ ብ/ብ/ሕ እና ደቡብ ምዕራብ	1,300,464,524.71	1,490,500,452.07	190,035,927.36	15
44	የከሰም መስኖ ልማት ማጠናቀቂያ ፕሮጀክት	አፋር	1,524,289,376.22	1,524,289,376.22	0.00	0
45	የተንዳሆ መስኖ ልማት ማጠናቀቂያ ፕሮጀክት		መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	0.00	0

አባሪ 5 ፡ በናሙና በታዩ ከመጀመሪያው ውል በላይ ተጨማሪ በጀት የተመደበላቸው የመንገድ ፕሮጀክቶች ከእቅድ በላይ የተከፈለ

	የፕሮጀክቱ ስም	በመጀመሪያው ዕቅድ በሚሊየን ብር	በተከለሰ ዕቅድ በሚሊን ብር	ከእቅድ በላይ የተከለሰ ብር በሚሊየን	ጭማሪ የታቀደ ብር በፐርሰንት
1	ሳንሱሲ - ታጠቅ ኬላ	736.91	825.07	88.16	12%
2	የነባር መንገዶች ደረጃ ማሻሻል	168,239.81	169,775.40	1,535.59	1%
3	ፓዊ መገንጠያ - ፈንዲቃ - አይማ	1,337.72	1,543.65	205.93	16%
4	ጩኮ - ይርጋጨፌ	889	894.04	5.04	0.6%
5	ይርጋጨፌ - ሀገረማሪያም	995	1,079	84.00	8.4%
6	ድሬዳዋ - ደወሌ	4,584.27	5,226.80	642.53	14%
7	ቦንጋ - ፈለገሰላም	843	904	61.00	7%
8	ጋሸና - ቢልቢላ	1,602.59	1,722.78	120.19	7.5%
9	ደጀን/ጢ.ቅ/ - ፈለገብርሃን	528	562	34.00	6.4
10	ፈለገብርሃን - ዜማወንዝ ድልድይ	1,131	1,214	83.00	7.3%
11	ባህርዳር - ዜማ ወንዝ	1,237	1,333	96.00	7.8
12	አምቦ - ወሊሶ	1,264.91	1,282.45	17.54	1.2
13	እንጂባራ - ቻግኒ - ፓዊ መገንጠያ	49.64	90	40.36	81.3
14	ሙከጡሪ - ኮከብ መስክ (ሎት 1)	768.62	812.34	43.72	5.7
15	ኮንሶ - ያቤሎ	1,192.53	1,221.10	28.57	2.4
16	ፈለገሰላም - ጭዳ	834.55	902.64	68.09	8.2
17	ዱርጊ - ጊቤ ወንዝ (ሎት 2)	474.66	522.76	48.10	10.2
18	ጅንካ - መንድር	1,214.21	1,373.27	159.06	13.2
20	መንድር - ሐና (ሎት 2)	1,665	1,669	4.00	0.2
21	ቱሉ ቦሎ - ኬላ	1,309.80	1,317.69	7.89	1
22	ኢቱያ - ሮቤ	1,324.23	1,413.53	89.30	7
23	የሆሳዕና ከተማ መንገድ	304.85	380.9	76.05	25.4
24	የወልድያ ከተማ መንገድ	304.85	380.9	76.05	25.4
25	ጊንጪ- ሽኩቴ-ጩሉጤ (ሎት1፡ጊንጪ-ሽኩቴ)	898.27	1,028.30	130.03	15
26	ድንቁ - ሳውላ	1,020.18	1,037.90	17.72	2
27	ማዞሪያ - ሐዴሮ	288.25	400.45	112.20	39.5
28	ባህርዳር - ጢስእሳት	767.05	957.93	190.88	25
29	የአዲስ መንገዶች ግንባታ	415,247.47	417,349.84	2,102.37	0.6
30	ዝዋይ - አርሲ ነገሌ	3,182.98	3,308.24	125.26	4
31	አርሲ ነገሌ - ሀዋሳ	4,857.36	5,149.06	291.70	6
32	የአባይ ድልድይ መዳረሻ መንገድ እና የአባይ ድልድይ (ሎት1፡ የአባይ ድልድይ ግንባታ)	1,437.00	1,439.45	2.45	1
33	አቢአዲ - ሐውዜን - ፍሬወይኒ	874.32	968.43	94.11	11

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

34	ቧሂት - ድልይብዛ	947.92	958.55	10.63	2
35	አቡስ - አለም ከተማ	915.29	1,277.81	362.52	40
36	አርባምንጭ - በልታ*	562.95	581.63	18.68	3.4
37	በልታ - ኦቶሎ	511.76	689.36	177.60	35
38	ሳዉላ - ላስካ	697.73	1,079.14	381.41	54.8
39	ላስካ - ሳላይሽ	690	692	2.00	
40	አንኮበር - ዱላቻ	858.76	893.61	34.85	4
41	በጎንዲ - ወንበራ	400.6	1,578.42	1,177.82	294.5
42	አዳባ - አንገቶ	1,249.68	1,261.85	12.17	
43	አርበረከቲ - ገለምሶ	1,012.10	1,037.53	25.43	3
44	ቆቃ - አዱላላ - ደ/ዘይት	613.17	712.51	99.34	16
45	ሶዶ - ተርጫ (ሎት 1)	1,338	1,383.40	1,382.07	103
46	ገለምሶ - ሚጨታ	972.76	998.04	25.28	2.5
47	መነቤኛ - ፊንጫ - ሻምቡ	999.35	1,038.00	38.65	2.7
48	ዳዬ - ጭሪ - ናንሴቦ	1,682.28	1,771.34	89.06	5.3
49	ዶጎሎ - ከለላ	1,299.85	1,523.81	223.96	17.5
50	አሶሳ - ዳለቲ (ሎት 2)	731.58	782.77	51.19	7.1
51	አቦቦ ሚጢ ሎት(2) ኪ.ሜ76 ሜጢ - ኩቢቶ ማዞሪያ	1,298.03	1,321.51	23.48	2
52	ባቢሌ - ፊቅ (ሎት1፡ ባቢሌ ከተማ - ኪ.ሜ 36)	408.48	432.48	24.00	5.8
53	ባቢሌ - ፊቅ (ሎት2፡ ኪ.ሜ 36 - ኪ.ሜ 66)	451.21	461.42	10.21	2.1
54	ባቢሌ - ፊቅ (ሎት4፡ ኪ.ሜ 93 - ፊቅ ከተማ)	447.94	463.05	15.11	3.5
55	ፊቅ - ሐመሮ - ኢሚ (ሎት1፡ ፊቅ - ኪ.ሜ 81)	819.13	849.05	29.92	3.7
56	መካነሰላም ከተማ አስፋልት መንገድ	49.85	76.1	26.25	52.7
57	አሳይታ - አፋምቦ - ጅቡቲ ድንበር	1,518.68	1,660.42	141.74	9.4
58	ቢሾፍቱ - ጨፌ ዶንሳ - ሰንዳፋ	942	978	36.00	3.8
59	ሞጆ - መቂ	3,669.60	4,225.01	555.41	15.2
60	መቂ - ዝዋይ	2,009.63	2,132.55	122.92	6.15
61	ደብረብርሃን - አንኮበር	1,083.57	1,623.19	539.62	49.6
62	ዱለቻ - አዋሽአርባ	693.52	729.17	35.65	5.2
63	ሚዛን - ዲማ	1,031.24	1,304.44	273.20	26.5
64	ደሴ - ኩታበር - ተንታ መገንጠያ	1,545.56	1,691.79	146.23	9.5
65	ፓዌ መገንጠያ - ኪ.ሜ.69 (ሎት 1)	887.76	993.38	105.62	12
66	ሶዶ - ተርጫ (ሎት 2)	1,674.38	1,806.50	132.12	9
67	ጎንደር - ሁመራ	60	130	70.00	116.7
68	ወረታ - ፈላቂት	80	140	60.00	75
69	ጎህጽዮን - ደጀን	60	160	100.00	166.7
70	ጎባ - ዶሎመና	20	46.35	26.35	131.75
	መቅላላ ድምር(በሚሊየን ብር)	655,639.39	667,570.10	13,267.38	27%

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

አባሪ 6፡ ከመጀመሪያው ውል በላይ ተጨማሪ በጀት የተመደበላቸው አዲስ አበባ ዩንቨርስቲ የግንባታ ፕሮጀክት

	የፕሮጀክቱ ስም	የኮትራክተሩ ስም	የአማካሪ ስም	ዋና ውል	ጠቅላላ ውል	ክለሳ የተደረገበት የብር መጠን	
1	የያሬድ ሙዚቃ ትምህርት ቤት ቀሪ የግንባታ ስራ	ኤል ኬ ኤም ኮንስትራክሽን		29,001,464.00	29,011,464.00	10,000.00	
2	የአራት ኪሎ እና የኤፍቢአ. ካፍቴርያ እድሳት	ኤል ኬ ኤም ኮንስትራክሽን		2,220,875.91	2,637,351.56	416,475.65	18.8
3	በአዲስ አበባ 2B+G+12የተማሪዎች ማደርያ	ዮቴክ ኮንስትራክሽን	ቦንቮዬጅ	607,996,936.13	744,798,973.85	136,802,037.72	22.5
4	የጂኦፊዚክስ ቢሮ ግንባታ	ከኤፍኢ. ኮንስትራክሽን	የኢትዮጲያ እንጅነሪንግ ኮርፖሬሽን	217,068,248.14	325,698,152.86	108,629,904.72	50
5	ወክአፕ የመምህራን ማደርያ ግንባታ	ቦክራ	ቦንቮዬጅ	174,453,720.45	375,766,378.07	201,312,657.62	115
6	የጥቁር አንበሳ የድገተኛ የግንባታ ፣የኤሌክትሪክ፣ የሳንቴሪ እና የመካኒካል ማጠቃለያ ስራ	ሆማ	በረከት ተስፋ	279,619,946.58	334,454,822.18	54,834,875.60	20
7	አካዳሚክ ኮፕሌክስ ግንባታ	ዮቴክ	በረከት ተስፋዬ	849,092,788.63	1,559,363,318.26	710,270,529.63	83.7
10	ቆሻሻ ውሃ ማስወገጃ	ኢ.ልናፍ		33,850,000.00	45,195,220.87	11,345,220.87	33.5
11	አምስት ኪሎ ጂ+8 የቢሮ እና ላብራቶሪ ግንባታ	ጋድ	ቢ.ይቦኔ	53,367,054.63	166,038,680.05	112,671,625.42	211
12	የጋዜጠኝነትና ማስ-ኮሚኒኬሽን ህንጻ ግንባታ	ሳቲኮን	የኢትዮጲያ እንጅነሪንግ ኮርፖሬሽን	813,827,805.95	908,191,188.05	94,363,382.10	11.6
	ጠቅላላ ድምር			3,060,498,840.42	4,491,155,549.75	1,430,656,709.33	47

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

አባሪ 7፡ ሳይከናወኑ ነገር ግን በጀት የተያዘላቸው የአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ የግንባታ ፕሮጀክቶች ዝርዝር

	ከ2014-2015ዓ.ም ለአዲስ አበባ ዩንሲቲ የተመደበ የብር መጠን			
		2015	2014	ጠቅላላ ደመር
1	የጂኦፊዚክስ ፣ የጠፈር ሳይንስ እና አስትሮኖሚ ቢሮ እና የምርምር ማዕከል ግንባታ	15,000,000.00	10,000,000.00	25,000,000.00
2	ኤአይቲ ህንጻ ለመማሪያ ክፍሎች ፣ ላቦራቶሪዎች እና የቢሮ ግንባታ	15,000,000.00	8,000,000.00	23,000,000.00
3	ለስፖርት ሳይንስ የጂምናዚየም ግንባታ	30,000,000.00	30,000,000.00	60,000,000.00
4	የጥቁር አንበሳ ሆስፒታል የድህረ ምረቃ ዶርሚቶሪ ግንባታ	40,000,000.00	50,000,000.00	90,000,000.00
5	በሳሚት ውስጥ የመኖሪያ ቤት ግንባታ	10,000,000.00	50,000,000.00	60,000,000.00
6	በዋና ካምፓስ ውስጥ የሙከራ ማእከል ግንባታ	20,000,000.00	40,000,000.00	60,000,000.00
7	የድህረ ምረቃ እና የምርምር ግንባታ ግንባታ	30,000,000.00	15,000,000.00	45,000,000.00
8	የጥርስ ህክምና ትምህርት ቤት ግንባታ	10,000,000.00	5,000,000.00	15,000,000.00
9	የንግድ እና ኢኮኖሚክስ ፋኩልቲ አጥር ሥራ	3,000,000.00	4,250,000.00	7,250,000.00
10	የንግድ ኮሌጅ አጥር ሥራ	3,000,000.00	2,500,000.00	5,500,000.00
11	ዋና ካምፓስ የውሃ መስመር እና የመሬት ቅየሳ ስራ	4,000,000.00	3,000,000.00	7,000,000.00
12	ህንፃ ለላብስ ግንባታ	15,000,000.00	5,000,000.00	20,000,000.00
13	ቢሮ ግንባታ	15,000,000.00	5,000,000.00	20,000,000.00
	ድምር	210,000,000.00	227,750,000.00	437,750,000.00

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

አባሪ 8

የድሬዳዋ ዩንቨርስቲ ከ2014-2016 ዓ.ም ያልተከናወኑ ነገር ግን በጀት የተመደበላቸው የግንባታ ፕሮጀክቶች ብዛት

	የፕሮጀክት ስም	2016	2015	2014	ጠቅላላ
1	ዋናው ግቢ አስተዳደር ሕንፃ ግንባታ	30,180,830.00	64,670,000.00	5,000,000.00	99,850,830.00
2	ዋና ካምፓስ ክፍል ግንባታ	10,000,000.00	28,500,000.00	45,000,000.00	83,500,000.00
3	ዋና ካምፓስ ወርክሾፕ ግንባታ	4,999,999.00	4,500,000.00	19,015,000.00	28,514,999.00
4	የገላን ማሰልጠኛ ማእከል ግንባታ	5,000,000.00	4,000,000.00	11,000,000.00	20,000,000.00
5	ዋና ካምፓስ ዶርሚቶሪ ግንባታ	15,000,000.00	7,000,000.00	14,000,000.00	36,000,000.00
6	ዋና ግቢ የእንግዳ ክፍል ግንባታ	8,100,000.00	6,000,000.00	11,000,000.00	25,100,000.00
7	ዋና ግቢ የስብሰባ አዳራሽ ግንባታ	50,790,000.00	50,790,000.00	50,000,000.00	151,580,000.00
8	የአጥር ግንባታ	5,000,000.00	5,000,000.00	11,450,000.00	21,450,000.00
9	ዋና ካምፓስ ማሳያ ማዕከል	3,000,000.00	3,000,000.00	15,900,000.00	21,900,000.00
10	የድህረ ምረቃ ህንፃ ግንባታ (አዲስ)	25,500,000.00	25,500,000.00		51,000,000.00
11	ዋና ካምፓስ ክፍል ግንባታ	45,000,000.00			45,000,000.00
12	ዋና ካምፓስ ወርክሾፕ ግንባታ	19,015,000.00			19,015,000.00
	ጠቅላላ	221,585,829.00	198,960,000.00	182,365,000.00	602,910,829.00

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

አባሪ 9

ከ2013-2016 ዓ.ም ከተጠናቀቁ ከአንድ አመት እስከ ሶስት አመት ለሆናቸው በጀት በየአመቱ የሚያዝላቸው የዋቻሞ ዩንቨርስቲ የግንባታ ፕሮጀክቶች ዝርዝር

ተ.ቁ	የፕሮጀክቶች ስም	2013	2014	2015	2016	ጠቅላላ ድምር
1.	002 - Construction of Residential Buildings Started in 2007	75,680,000.00	110,680,000.00			186,360,000.00
2.	003 - Classroom and Seminar Hall Construction Started in 2007	30,930,000.00	36,819,900.00			67,749,900.00
3.	004 - Workshop, Laboratory and Library Construction Started in 2007	40,720,000.00	6,720,000.00			47,440,000.00
4.	005 - Administration and Office Building Started in 2007	35,750,000.00	15,750,000.00	42,300,000.00		93,800,000.00
5.	007 - Durame Campus Building	105,930,000.00				105,930,000.00
6.	011 - Seminar Hall Construction Started in 2007		15,000,000.00			15,000,000.00
7.	012 - Laboratory Construction Started in 2007		7,000,000.00			7,000,000.00
8.	013 - Library Construction Started in 2007		7,000,000.00			7,000,000.00
9.	014 - Office Building Started in 2007		15,000,000.00			15,000,000.00
10.	015 - Durame Campus Construction of Dormitory		10,000,000.00			10,000,000.00
11.	016 - Durame Campus Construction of Loundery		10,000,000.00			10,000,000.00
12.	017 - Durame Campus Construction of Classrooms		10,000,000.00			10,000,000.00
13.	018 - Durame Campus Construction of Labratory		10,000,000.00			10,000,000.00
14.	019 - Durame Campus Construction of Dining Hall		5,000,000.00			5,000,000.00
15.	020 - Durame Campus Construction of Kichen		5,000,000.00			5,000,000.00
16.	021 - Durame Campus Construction of Administration Building		10,000,000.00			10,000,000.00
17.	022 - Durame Campus Construction of Lounge		15,000,000.00	542,260.00		15,542,260.00
18.	023 - Durame Campus Construction of Seminar Hall		10,000,000.00			10,000,000.00
19.	024 - Durame Campus Construction of Commercial Building		10,000,000.00			10,000,000.00
20.	025 - Durame Campus Construction of General Store		5,000,000.00			5,000,000.00
21.	026 - Durame Campus Construction of Auditorium		5,000,000.00			5,000,000.00

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

22.	027 - Consraction od Dormitories in Main Campus		100,000,000.00			100,000,000.00
23.	028 - Main Campus Construction of Seminar Hall		10,000,000.00			10,000,000.00
24.	030 - Main Campus Construction Student Lounge		5,000,000.00			5,000,000.00
25.	031 - Main Campus Construction Teachers Lounge		5,000,000.00			5,000,000.00
26.	035 - Main Campus Construction Loundery		3,000,000.00			3,000,000.00
27.	036 - Main Campus Construction Lecture Hall		5,000,000.00			5,000,000.00
28.	038 - Main Campus Construction of Administration Building		11,000,000.00			11,000,000.00
29.	010 - Treatment Plant Construction			11,773,380.00	10,380,000.00	22,153,380.00
30.	011 - Fountain & Land Scape Works			45,380,620.00		45,380,620.00
31.	012 - Batana River Bridge Work			2,043,710.00	1,710,000.00	3,753,710.00
32.	015 - Durame Campus Student Bedroom Drainage and Septic Tank			8,568,680.00	4,940,000.00	13,508,680.00
33.	016 - Construction of Durham Campus Stadium and Volleyball Stadium			400,000.00		400,000.00
34.	027 - Consraction od Dormitories in Main Campus			1,900,000.00	4,940,000.00	6,840,000.00
35.	032 - Main Campus Construction Auditurium			18,940,000.00	2,940,000.00	21,880,000.00
36.	034 - Main Campus Construction General Store			18,940,000.00		18,940,000.00
37.	035 - Construction of G + 2 building and hospital site work			5,940,000.00		5,940,000.00
38.	036 - Kitchen, toilet and water tank for doctors on duty in Health Science			6,660,000.00	1,110,000.00	7,770,000.00
39.	037 - Construction of Agricultural Research Station in the main compound			4,000,000.00	1,050,000.00	5,050,000.00
40.	038 - Main Campus Construction of Administration Building			4,100,000.00	6,130,000.00	10,230,000.00
41.	039 - Construction of a student dormitory building at Durham Campus			16,940,000.00		16,940,000.00
42.	046 - Construction of a teachers' quarters in Hosanna (new)			13,650,000.00	6,620,000.00	20,270,000.00
43.	047 - Construction of dining hall and kitchen in the main campus (new)			15,620,000.00	2,760,000.00	18,380,000.00
44.	048 - Emergency and Outpatient Building Construction (New)			23,760,000.00	20,940,000.00	44,700,000.00
45.	050 - Construction of a dormitory building on the main campus (new)			15,000,000.00	9,440,000.00	24,440,000.00
46.	038 - Main Campus Construction of Administration Building				8,000,000.00	8,000,000.00

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

አባሪ 10

ከ2013-2016 ዓ.ም ከተጠናቀቁ ከአንድ አመት እስከ ሶስት አመት ለሆናቸው በጀት በየአመቱ የሚያዝላቸው የወላይታ ሶዶ ዩንቨርስቲ የግንባታ ፕሮጀክቶች ዝርዝር

ተ.ቁ	ወላይታ ሶዶ ዩንቨርስቲ የፕሮጀክቱ ስም	2013	2014	2015	2016	ጠቅላላ ድምር
1.	035 - Main Campus Teachers and Student Cafiteria		10,000,000.00			10,000,000.00
2.	015 - Construction of Otona Campuse Administration Building	10,300,000.00				10,300,000.00
3.	028 - Main Campus Student Recreation Center Construction		3,000,000.00	5,000,000.00	5,000,000.00	13,000,000.00
4.	016 - Otona Campus Clinic Construction	13,220,000.00				13,220,000.00
5.	027 - Sloughter House Construction For Teaching Purpose		5,794,373.50		10,000,000.00	15,794,373.50
6.	029 - Main Campus Presidents Residence Construction		4,058,300.00	15,000,000.00		19,058,300.00
7.	017 - Main Campus Fuel Station Construction			10,000,000.00	10,000,000.00	20,000,000.00
8.	020 - Main Campus Road Construction		21,275,000.00	11,500,000.00	7,108,289.28	39,883,289.28
9.	019 - Bodity Research Center Clss room Construction		19,994,200.00	20,000,000.00	10,000,000.00	49,994,200.00
10.	002 - Otona Campus Research Laboratory Construction		51,840,090.01			51,840,090.01
11.	013 - Main Campuse Dining Hall	44,975,820.00	8,000,000.00			52,975,820.00
12.	016 - Construction of Teachers Resident inOtona Campuses			33,000,000.00	20,000,000.00	53,000,000.00
13.	002 - Main Campus Laboratory Construction	55,896,891.50				55,896,891.50
14.	012 - Tercha Campus Construction	88,211,520.57				88,211,520.57
15.	002 - Otona Campus Research Laboratory Construction		51,840,090.01	30,000,000.00	10,000,000.00	91,840,090.01
16.	014 - Research Centers in Abela	31,400,000.00	46,227,561.38	39,000,000.00	15,000,000.00	131,627,561.38
17.	007 - Main Campus Class Rooms and Library Construction	62,142,033.18	35,730,800.00	35,000,000.00	32,283,913.56	165,156,746.74
18.	009 - Construction of Teachers Resident in Main and Otona Campuses	113,625,828.95	67,245,131.00	34,905,165.08	34,905,165.08	250,681,290.11
19.	008 - Main Campus Dormitory and Student and Teacher Lounge Construction	47,400,000.00	87,987,200.00	45,000,000.00	105,787,308.56	286,174,508.56
20.		802,812,094.20	980,668,145.90	637863815.1	480227986.3	2,901,572,041.50

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

አባሪ 11፡ መጠናቀቅ ከሚገባቸው ግዜ በላይ ከ 1 እስከ 7 አመት የፈጁ የመንገድ ፕሮጀክቶች

	Project Name	Implementation egion(specific area)	Started month and year	End month and year	de
1	shashemene-bishanguracha - hawassa	oromia/sidama	november,2017	march,2020	5
2	sansusi-tatek-kella	oromia	november,2017	april,2022	3
3	jimma-agaro-dedesa river	oromia	january,2019	july,2023	2
4	addis-sebeta-holetta	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
5	addis-chancho-fiche	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
6	**Upgrading existing roads**				
7	shashemene-halaba	oromia/snnp	february,2021	february,2024	1
8	aseb Corridor (Meldon Intersection - Manda - Bure)	afar	october,2020	june,2024	1
9	ginir-gode(lote-1;ginir-boqol)	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
10	alemgena-botajjira-sodo(lote-1;alemgena-botajjira)	oromia/snnp	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
11	alemgena-botajjira-sodo(lote-2;botajjira-areka-sodo)	SNNP	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
12	arbaminch-wozeka-konsso-jinka(lote-1;arbaminch-konsso)	SNNP	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
13	arbaminch-wozeka-konsso-jinka(lote-2;konsso-jinka)	SNNP	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
14	robe-goro-sofumer-ginir intersection	oromia	january,2023	january,2024	0
15	meqenejo-nejjo-mendi-assosa(lote-1;meqenejo-mendi)	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
16	ginir-godie(lote-2:bokole-qerude)	oromia/somalia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
17	meqenejo-nejjo-mendi-assosa(lote-2;mendi-assosa)	oromia/benishang ul	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
18	ginir-gode(lote-3:qerude-godie	oromia/somalia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
19	Gedo — Menebegna	oromia	october,2019	december,2023	0
20	mintamir-metehbila-metehara	amhara/oromia	october,2017	may,2023	2
21	bedele-metu(lote-1)	oromia	september,2017	september,2024	1
22	durgi-gibie river(lote-1)	SNNP	may,2021	may,2023	2
23	ambo-woliso	oromia	november,2019	february,2023	1
24	aefeson-mehalmeda	amhara			
25	muketuri-kokobe mesk(lote-1)	oromia/amhara	april,2017	june,2023	2
26	konsso-yabelo	oromia/snnp	january,2015	on renewale	
27	melkasa-sodere-nurahera-metehara intersection	oromia	june ,2018	november,2024	1
28	bilbila-sekota	amhara	june,2015	december,2021	4
29	durgi-gibie river(lote-2)	SNNP	august,2017	december,2022	3
30	jinka-mender	SNNP	january,2016	april,2023	3
31	Nekempte - Bure (Lot 1)	oromia	december,2020	december,2023	2

Office of the Federal Auditor General

32	Nekempte - Bure (Lot 3)	oromia/amhara	december,2020	july,2024	1
33	diredawa-melkajebdu	dire dawa			0
34	tulubolo-kela	oromia/snnp	october,2017	october,2023	2
35	Hamusit — Estie	amhara	february,2020	march,2024	1
36	eteya-robe-seru(lote-1:eteya-robe)	oromia	november,2017	june,2023	2
37	robe-gasera-ginir;(lote-1:robe-gasera)	oromia	november,2017	on renewale	0
38	hossaina town road	SNNP	january,2023	august,2024	1
39	woldiya town road	amhara	fabruary,2017	may,2024	
40	Gore - Masha — Tepi	oromia/snnp	january,2019	march,2024	1
41	tepi-mizan	southwest	january,2018	june,2023	2
42	drie-masha(lote-1:gimbo-k.m62)	SNNP			0
43	ginchie-shekute	oromia	april,2017	may,2022	3
44	Sodo — Dinke	SNNP	may,2018	march,2023	2
45	**Jimma - Chida**	oromia	march,2021	march,2025	2
46	azezo gonder	amhara	october,2017	february,2023	2
47	kokob mesk-alemketema	amhara	august,2019	september,2023	2
48	mekaneyesus/este-smada	amhara	february,2019	february,2023	2
49	shekute-chulutie(lote-2)	oromia	december,2019	september,2022	3
50	dembi dolo-mugi-gambela (lote-1)	oromia	june,2021	may,2024	1
51	robe-gassera-ginir(lote-2:gassera-ginir)	oromia			0
52	harar-kombolcha-aejersa goro-fugnanbira-bombas	dire dawa	january,2019	february,2022	3
53	merewa-somodo-seka and somodo limu intersection spur	oromia	september,2019	september,2023	3
54	adele-girawa	oromia	february,2020	february,2023	3
55	tercha-woldehana-werebo(lote-1)	southwest	june,2021	september,2023	2
56	tercha-weldehana-omonada intersection(lote-2:werebo-gona-omonada)	oromia/snnp	february,2020	february,2024	1
57	diredawa-shnlie and Dredawa city alternative road	dire dawa/somalia	october,2020	october,2023	2
58	bahirdar-tis esat	amhara	december,2019	september,2024	
59	Gonji-Kolella/Tore-adisalem	amhara	april,2020	december,2022	2
60	Diri Masha (Lot 2: KM 62-Masha)	SNNP	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	
61	Negele Borena-Doloodo - Melka Suftu(Lot 1:Negele Borena -KM 60)	oromia/somalia	march,2021	march,2024	1
62	Saka - Atnago - Alge - Seyo - Shenen - Guder (Lot 2: Seyo - Shenen - Guder)	oromia	december,2020	december,2023	2
63	Nejo-Jarso-Begi - Yayo / South Sudan border (Lot 1: Nejo- 70 km)	oromia	december,2020	december,2024	1
64	kombolcha-mekaneselam	amhara	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
65	Mekaneselam-Abay River Bridge-Gindwein	amhara	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	1

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

66	Saka - Atnago - Alge-Syo - Shenen - Guder (Lot 1: Saka - Atnago - Syo)	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	
67	Nejo-Jarso-Begi-Yayo/South Sudan border (Lot 2: 70 km - Yayo/South Sudan border)	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
68	Negele Borena-Doloodo - Melka Suftu (Lot 2: Higle - Filtu)	somalia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
69	Negele Borena-Doloodo - Melka Suftu (Lot 3: Filtu - Km. 93)	somalia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
70	Saka-Atnago-Alge-Syo-Shenen-Guder (Lot 3: Ambo City and Ambo-Guder City Road)	oromia	march,2021	marche,2024	1
71	Agaro-gera-medabo	oromia	february,2021	february,2025	1
72	Wacha-Maji (Lot 1: Wacha-Jemu)	SNNP	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
73	gilgel beles-dibate-wombera	amhara	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
74	Goba-Dolomena-Ngele Borena/Biteta/ (Lot 1: Goba-km.-130)	oromia	january,2023	january,2027	0
75	Goba-Dolomena-Ngele Borena/Biteta/ (Lot 2: Km. 130 - Km. 200)	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
76	**New Road Construction and Expressways**				
77	Zeway-Arsi- Negelle-10035290	oromia	february,2018	october,2024	1
78	Arsi-Negelle-Hawassa-10035291	oromia	february,2018	march,2023	2
79	Abay-Briedge-Distenation-AbayBridge.Lot.1-10035437	amhara	july,2019	23-Jun	2
80	Adama -Awash-Express way Lot.2	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
81	Awash-Meiso-10035531	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
82	Meiso-Dire-Dawa	oromia/diredawa	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
83	Awash-Arba-Semera-Express way	afar	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
84	Con.1: Awash forty-km118))				
85	Semera-Elidar-Belho Expressway (con. 1: Semera-km90)	afar	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
86	Abay-Briedge-Distenation-AbayBridge.Lot.2	amhara	september, 2022	march, 2024	1
87	Adura-Akobo and Adura-Burbe	gambela	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
88	Sawla-kako (con 2)	SNNP	april ,2022	march, 2024	1
89	Dabat-Ajre-Karaqar-Mutalangus (con. 1 Dabat-Ajre)	amhara	september, 2017	november, 2023	6
90	Debark-Buhit	amhara	may, 2021	january,2023	2
91	Salaish — Omo	SNNP	october, 2021	october, 2023	2
92	Omo/Sai-Maji	southwest	february, 2017	february,2023	2
93	Bojaber-Werabe	SNNP	september,2020	september,2023	2
94	Ankober — Dulecha	amhara	february,2016	april,2019	2
95	Isid-Kong/kuba -Begondi	benshangul	june,2020		2

Office of the Federal Auditor General

96	Debrebirhan — Ankober	amhara	september,2019	december,2023	6
97	Shebele — Emi	somali	july,2021	on contract extension	0
98	Asphalting-Roads-That-Passes-Towns	all regions	october,2013	to be continued	0
99	Gambela - Abebo -KM-100	gambela	october,2018	january,2023	6
100	Dulecha-Awash-Arba	amhara/afar	augest,2016	may,2023	5
101	Assosa - Daleti- Cont.1	benshangul	december,2017	april,2020	4
102	Adaba-Angeto	oromia	november,2014	november,2023	5
103	Arberekti - Gelemso	oromia	may,2015	እየታደሰ ነው	2
104	Omo - Turmi	SNNP	augest,2017	augest,2020	5
105	Sodo Tercha Lot.1	SNNP	may,2015	november,2018	7
106	Gelemso-Micheta	oromia	november,2016	እየታደሰ ነው	0
107	Belese-River-Mekanebirhan	amhara	may,2016	እየታደሰ ነው	0
108	Sodo-Tercha Lot.2/OmoRiver-Tercha /	southwest	may,2015	እየታደሰ ነው	0
109	Menebegna - Finca — Shamb	oromia	june,2017	december,2023	2
110	Quiha — Maymekden	tigray		december,2020	
111	Alem-Ketema — Degolo	amhara	march,2017	december,2024	5
112	Degolo — Kelela	amhara	march,2017	april,2023	4
113	Asosa - Daleti- Cont.2	benishangul	july,2017	march,2022	4
114	Abobo-Mite lot.2 Km.76 Mite Kubito-Junction	southwest	october,2019	february,2025	2
115	Abomsa - Asko - Dibu Rive	oromia	august,2022	may,2025	1
116	Afdera - Erbeti- Junction-Km.48 Con.1	afar	may,2017	february,2023	4
117	KM.48-Ertale- Junction-Ahemedela Con.2	afar	may,2017	december,2022	3
118	warder-qebridehar	somali	may,2019	june,2023	2
119	Kunzela Junction - Flora-Zega-Holticuture	amahara	january,2018	january,2025	3
120	Bole -Abomsa-Junction - Wterdino-Horticulture	oromia	october,2017	እየታደሰ ነው	0
121	Debat-Ajiry-Keraker-Ketema-ngus-Con.2	amhara	september,2018	february,2023	4
122	Aikel - Zufan- Angereb-Km-69-Con.2	amhara	june,2017	october,2020	5
123	Metema-Abirahajira	amhara	october,2017	april,2021	4
124	Gngnang - Gikawo- Lare	gambela	may,2019	may,2023	2
125	Mekaneselam -Town- By Pass-Road	amhara	october,2016	june,2024	1
126	Hayq - Bitsema — Chifra	amhara/afar	december,2019	march,2024	1
127	Kelela — Aqista	amhara	january,2019	january,2021	4
128	Debre Markos-Elias — Kuch	amhara	september,2019	may,2023	2
129	Dermi — Shakiso	oromia	october,2019	october,2023	2
130	Edo - Surafeta — Warka	oromia	january,2021	december,2022	3
131	Bilalo - Qersa - Arisi-Negele	oromia	august,2021	may,2023	2
132	Shishinda — Tepi	southwest	october,2018	february,2024	2

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

133	Hawela - Tula - Welerares-Yayo-Werachc	sidama/oromia	october,2020	april,2024	1
134	Koshe - Mito - Werabe -Tere-Bilalo-Lot.1	SNNP	october,2020	october,2023	2
135	Fisaha-Genet-Kele-Soyama-Segen-Gebel-Beno-Lot.2	SNNP	may,2020	may,2023	2
136	Yabelo-Town- ByPass-Road	oromia	december,2019	march,2022	3
137	Itang - Wankey — Mera	gambela			0
138	Jijiga-Fefen-Gelalesh-Deghemed-Km.55-165+220-Lot.2	somali	september,2020	march,2024	1
139	Gode - Hargele -Km.100-Lot.1	somali	april,2017	october,2024	1
140	Assayita-Afambo-Djibouti-Border	afar	august,2019	may,2023	1
141	Tarmaber - Mehalmeda-Sup.-Different.2	amhara	november,2018	february,2023	1
142	Gihur-Zemero-Degolo- Were Eilu-Guguftu-Lot.2	amhara	august,2018	january,2023	2
143	Gimba — Tenta	amhara	september,2020	september,2023	2
144	Morka - Girka — Chencha	SNNP	march,2019	september,2023	2
145	Kemir Dengay-Guna	amhara	october,2020	january,2023	2
146	Gishen-Junction - Km.14	amhara	may,2020	february,2023	2
147	Bishoftu - Chefe Donsa-Senedafa	oromia	november,2019	may,2023	2
148	Jigjiga - Tuli — Lowanja	somali	october,2018	january,2023	2
149	Musel - Koru - Teru-Lot.1	afar	february,2019	december,2022	3
150	Omorate - Omo- Kangaken	SNNP	january,2019	february,2023	2
151	Addis Alem-Mygeba-Mytemen	tigray			0
152	Gamebela-Abobo-Gog-Dima-Km.72-Km.100-Lot.2	gambela	july,2020	july,2023	2
153	Fik-Segeg-Gerbo-Denen-Lot.3	somali	july,2020	january,2024	1
154	Fik-Hamero-Imi-Km.81-Imi-Lot.2	somali	october,2018	january,2023	2
155	Gode - Qelafo-Lot.1	somali	march,2020	september,2023	2
156	Tenta-Junction -Wegelten-Kurba	amhara	february,2019		2
157	Dengoro - Kingi — Mekebel	oromia	january,2019	november,2022	3
158	Deberberhan -Deneba-Lami	amhara/oromia	october,2020	november,2023	2
159	jigiga-fafen-gelalshe-Degehamedo-Segeg-Con.4	somali	july,2019	december,2023	2
160	Cherti-Hagera-Mkore-Kundi-Goredamole-Lot.3	somali	january,2022	january,2024	1
161	Nekemt-Soge-Kamashi-Konco-Km.105-160-Lot.2	oromia/benishang ul	march,2021	march,2024	1
162	Pawe Junction-Hidasse Gideb (Lot 2፡ k.m 69-Hidasse Gideb	benishangul	december,2020	december,2023	2
163	Gode - Hargele -Km.100-Lot.1	somali			0
164	Holti- Culture-Dev’t- Junction- Road	oromia/snnp/amh ara	noveember,2020	november,2023	2
165	Musel-Kuru-Turu-Lot.2	afar	february,2019	march,2023	2

166	Debremarkos-Degutzion-Mota (Lot 1 Debremarkos-km60)	amhara	january,2023		0
167	Arsi-Robe- Agarfa Ali Lot.2	oromia	sebtember,2021	september,2025	0
168	Omo-Maji -Omo-Sayi-Lot.2	SNNP	december,2020	december,2023	0
169	Yaso-Galaso-Dibate-Cageni-Km.100-Lot.2	benishangul/amhara	november,2020	november,2024	0
170	Nekmet-Soge-Kamash-Concho (Lot 1 Nekmet-km105)	oromia	november,2020	february,2025	1
171	Tenta-Gashena (lot2፡-Kurba Junction-Chegoma-gashena)	amhara	december,2020	october,2024	1
172	Debremarkos-De/Elias-Temcha-kuch-Ayehu-Zegem-Chagni (lot3፡-Kuch - Ayehu-Ambela	amhara	may,2021	may,2024	1
173	Hamosha- Hedase- Gedebe-Lot.1	benishangul	july,2021	january,2025	1
174	Shke-Husen-Jara-delo-sebro	oromia	october,2021	march,2025	1
175	Guliso-Chalia-Dila-Khandila-Begi (Lot 1: Guliso - 70 km)	oromia	february,2021	february,2025	1
176	Wolde- Hana-Durgi	SNNP	january,2023		0
177	Kobo-Kulmusk-Lalibela(Lot 2: Lalibela-Muja)	amhara	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
178	Dembcha-Fresbet-Adet-Lot.1	amhara	january,2021	october,2023	2
179	Desi City Alternate Road	amhara			0
180	Metu-Town-Altervative-Road	oromia	february,2021	february,2023	2
181	Mehalmeda-Gasherabiel-Mekoy-Milamile-Km.64-Lot.1	amhara	july,2021	july,2024	1
182	Durbete-Kunzela-Gelago-Metma-Km.85-Lot.1	amhara	august,2021	february,2025	1
183	Durbete-Kunzela-Gelago-Metma-Km.170-Lot.3	amhara	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
184	Durbete-Kunzela-Gelago-Metma (lot 3፡ Gelago genda wha)	amhara	july,2021	january,2025	1
185	Dangela — Jawi	amhara	june,2021	december,2024	1
186	Banasha- Achamo	SNNP	april,2021	may,2023	2
187	Dima-Bero-Kibish/km 90/-F4F6 road junction/ (Lot1: Dima-Bero-Kibish/km 90)	sidama	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
188	Daye-Gircha-Melka Desta and Meleya-Mojo	sidama	december,2020	december,2023	2
189	Alaba Angecha Wato	SNNP	december,2020	december,2023	2
190	Tewodros City-Galego-Guba (Lot 1: Galego-km60)	amhara	march,2021	march,2024	1
191	Jega-Kuarite-Arebe-Gebya-Gesh-Abaye-Tilili-Lot.2	amhara	november,2020	november,2023	2
192	Tongo-asosa	benishangul	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0

ፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

193	Bulehora-Shakiso-Shakiso (Lot 1: Shakiso-Km 70)	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
194	Jigjiga-City- ByPass-Road	somali	may,2021	may,2023	2
195	Jhur-Zemero-Degolo-Wareilu-Guguftu (Lot 1:- Jhur-Zemero-Degolo)	amhara	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
196	Metema-Abirahajira-Masero-Dembi-Sanja-Lot.2	amhara	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
197	Durgi-Gibe River-Omo Nada (Lot 3:- Gibe River-Omo Nada)	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
198	Teodoros City-Gelago-Guba (Lot 2: Teodoros City-Gelago-100 km)	amhara	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
199	Fik-Segeg-Gerbo-Denan-Lot.1	somali	may,2021	october,2024	1
200	Fik-Segeg-Gerbo-Denan-Lot.2	somali	june,2021	december,2024	1
201	Dubti-Arisa-Adigala-Biyoqobob-Con.2	afar/somali	may,2021	may,2024	1
202	Dubti-Arisa-Adigala-Biokbob Con.3	afar			0
203	Dembi Dolo- Gambella Lot 2	oromia/gambele	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
204	Zalambesa-Alitena and Marwa-Edegahamus (Lot 2: Marwa-Edegahamus)	tigray	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
205	Dembecha-Feresbet-Adet-Lot.2	amhara	july,2021	july,2024	1
206	Mahalmeda-Gasherabel-Mekoi-Milamile (Lot 2: Tor mesria/Km 64-Milamile)	amhara	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
207	Dima-Bero-Kibish/Km 90-F4F6 Road Intersection/ (Lot 2: Kibish/Km 90-F4F6 Road Intersection	SNNP	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
208	Fisehagenet-Kele-Soyama-Segen-Gebelbeno-Lot.3	SNNP	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
209	Dila-Bule-Harwecho-Shakiso (Lot 2: Harwecho-Shakiso)	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
210	Homosha - Hadase Dam - Guba/Mankush City (Lot 2: 70 km - Hadase Dam - Guba/Mankush City)	benishangul	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
211	Guliso - Chalia - Dila - Kandila - Begi (Lot 2)	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
212	Alamata-Chelena-Merewa-Tsetre-Dela (Lot 2: 65 km--Tsetre-Dela)	amhara/tigray	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
213	Gimbi - Gui - Alge - Mettu (Lot 2: KM 70-Metu)	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
214	Gog - Jor - Akobo (Lot 2)	gambela	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
215	Bulehora - Shakiso - Bulehora (Lot 2: km 72/Bule Kero-Bulehora)	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
216	Sodo Tercha Lot.3	SNNP	january,2023	january,2024	1
217	Morka - Gircha - Xencha-Kano (Lot 2: Xencha-Kano and Girchi - Izo Spur Road)	SNNP	january,2023	january,2024	1
218	Hamusit — Este	amhara	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0

Office of the Federal Auditor General

19	Hagaio-Sigmo-Sylem-Leka-Becho-Metu (Lot 1: Hagayo-Sigmo-Sylem)	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
220	Halaba-Siraro-Shamana-Irba intersection	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
221	Gerhusenai-Ahrom/Siro	tigray	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
222	Sekota-Amdework-Tekeze-Ebnat-Addis Era (Lot 1: Ebnat-Addis Era-72)	amhara	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
223	Bati-Medina-Harawa-Bora-Kemise	amhara	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
224	Kasa-Treasury-Azena-Ambla	amhara	november,2021	december,2024	1
225	Hawasa-Loke-Hantacho-Chkoko	SNNP	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
226	Aleta Wondo- Feferi Kela-Dila	SNNP	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
227	Hosanna- Jajura-Gimbchu-Jacho	SNNP	january,2023	january,2024	1
228	Filtu-moyale	somali	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
229	Ibantu/Hindi/-Ayana-Galila-Haro Limu-Yasso	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
230	Phnom Penh-Giko-Dobrar-Rek	gambela	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
231	Tolta-Galilea-Lasca and Excursion-Wubhamer Sp	SNNP	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
232	Adola-Melka Sadata- Harenfama	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
233	Gendesheno-Ejere-Gundomesres-Woleka-Kaydshini (Lot 1: Gendesheno-Ejere-Gundomesres)	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
234	Maksenet-Balsa-Kola Hamusit-Shaha-Abadi Intersection (Lot 1: Maksenet-Balsa-Kola Hamusit)	amhara	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
235	Chobera-Chherchera-Gudumu (Lot1)	southwest	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
236	Bure-Gomer Road Project and Bure Industrial Park Access Road	amhara	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
237	Hodja Dure-Goro-Kenate	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
238	Kofele-Kore- Bokoji and RC Negele-Karsa junction	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
239	Deghamedo-Deghabur	somali	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
240	Adigudem-Dengolat-Geget-Yechla	tigray	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
241	Birki-Haikmashaal-Astbi Megdeni	tigray	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
242	Nyngang-Too/Ongonge/	gambela	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
243	Semera-Yalo-Mhoni-Daghsagh (Lot 1: Semera-Yalo - KM 172)	afar	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
244	Chobera-Churchura-Gudumu-Bale-Waka (Lot 2: Bale-Waka)	SNNP	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
245	Gog-Jor-Akobo (Lot 3: Angela-Janka-Akobo)	gambela	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
246	Maksenet-Balsa-Kola Hamusit-Shahe-Abadi Intersection (Lot 2: Kola Hamusit-Km 180)	amhara	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0

Office of the Federal Auditor General

247	Sekota-Amdework-Tekeze-Ebnat-Addis Mezma (Lot 2: km 72-Tekeze-km 140)	amhara	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
248	Entoto Observatory Center	oromia/a.a	22-Dec	december,2024	0
249	**New**				
250	Ethio-Sudan Road Corridor Development		መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
251					
252	(Phase 1: Construction of Paloch-Matang-Mayut-Pagak Road)				
253	Asgori-Dondi				0
254	**Heavy maintenance of roads**				
255	Gibe — Jimma	oromia/snnp	october,2018		0
256	Debremarkos-Bahardar (Lot 1: Debremarkos-Fnote Selam)	amhara	july,2022	july,2024	1
257	Meqi-shashemene	oromia/snnp	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
258	Modernization of road signs (standardization in important places and road safety works)	all regions	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
259	qore - Gibe River (Lot 3)	oromia/snnp	august,2021	august,2024	1
260	Woldya — felaqit	amhara	november,2019	january,2024	1
261	Awash-qulbi-Diredewa (Km 00-Km 69) (Lot 1)	diredawa	april,2021	april,2024	1
262	Awash-qulbi-Diredewa (Km 139-Km 222) (Lot 3)	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
263	Dedesa Bridge 1-Yembero-Bedele	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
264	Gedo-Nekmet-Meqenejo	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
265	Tongo-gidami	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
266	Mile-galafi	afar	january,2020	january,2024	1
267	Kombolcha town alternate road	amhara	june,2021	december,2023	2
268	Dodola-sebsbe -washa-robe	oromia	june,2020	april,2023	2
269	Aposto-Agresalam	sidama		መረጃው አልቀረበም	0
270	Bonga-Bure-Gambela-Itang-Jikao	gambela	july,2021	መረጃው አልቀረበም	0
271	Metu - Bure — Bonga	oromia/snnp		መረጃው አልቀረበም	0
272	Reconstruction of the destroyed road near the towns of yetnora and Wojel	amhara	july,2022	july,2024	1
273	Addis-qore/Sebeta-qore/qon 2	oromia	august,2021	august,2024	1
274	Awash-qulbi-Diredewa (Km 69-Km 139) (Lot 2)	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
275	Awash-qulbi-Harar-Diredewa (Kkm 222-M 290) (Lot 4)	oromia/diredawa	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
276	Gohetsion-Dejen	oromia/amhara	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
277	Wacha —mizan	southwest	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
278	Debremarkos-Bahardar (Lot 2: Fnote Salam-Dangla)	amhara	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0

Office of the Federal Auditor General

279	Debremarkos-Baherdar (Lot 3: Dangla-Baherdar)	amhara	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
280	aweragodana —bole	oromia	december,2021	december,2022	3
281	Dessie-Waja (LOT 1 Dessie-Hayek -Wechale)	amhara			0
282	Butajira-Zeway	snnp/oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
283	Mendi-Dalati	oromia/benishangul	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
284	Meno-Fejej	snnp	september,2022	september,2024	1
285	Wukro-Adigrat-Zalambasa	tigray	2022		0
286	Hagemariam — Yabelo	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
287	**New**		መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	
288	Dese-Waja (Lot 2: Wuchale-Waja)	amhara	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
289	Asosa-Kurmuk	oromia/benishangul	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
290	Gidami — Mugi	oromia	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
291	Gojeb River — Bonga	southwest	መረጃው አልቀረበም	መረጃው አልቀረበም	0
292	**Building and strengthening bridges**				
293	Qubi Bridge	somali	april,2022	april,2023	
294	Dawa Bridge	somali	2021	መረጃው አልቀረበም	0
295	Tekeze River Bridge/Humera/	tigray	2021	መረጃው አልቀረበም	0
296	Mreb River Bridge / Adiabun - Mreb /	tigray	2021	መረጃው አልቀረበም	0

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

አባሪ 12፡ የመስኖ ፕሮጀክት መጠናቀቅ ከሚገባቸው ግዜ በላይ የፈጁ እና መረጃ ያልቀረበ ፕሮጀክቶች ዝርዝር መረጃ

ተ.ቁ.	የመስኖ መሰረተ ልማት ግንባታ ፕሮጀክቶች ስም እና ዝርዝር ተግባራት	ፕሮጀክቱ የሚገኝበት ቦታ	የተጀመረበት ጊዜ/የመነሻ ውል ጊዜ	የሚጠናቀቅበት ጊዜ (መጨረሻ በፀደቀ የውል ማራዘሚያ ጊዜ)	መጠናቀቅ በሚገባው ግዜ ሳይጠናቀቅ የቆየበት ግዜ በአመት
1	የመገጭ ግድብ ግንባታ ፕሮጀክት	አማራ	መጋቢት 2005 ዓ.ም	ህዳር 2018 ዓ.ም.	መረጃ አልቀረበም
2	የጊዳቦ ግድብና መስኖ ግንባታ ፕሮጀት		የካቲት 2011 ዓ.ም	ታህሳስ 2015 ዓ.ም.	2
3	ጊዳቦ የተጨማሪ ዋና መስኖ ቦይ እና ማህበራዊ ተቋማት ግንባታ (ሎት-2)	ኦሮሚያ እና ሲዳማ	የካቲት 2011 ዓ.ም	ታህሳስ 2015 ዓ.ም.	2
4	የጊዳቦ የመስኖ መሬት ዝግጅት(ሁለተኛ እና ሦስተኛ ቦይ) አዲስ	ኦሮሚያ እና ሲዳማ	ታህሳስ 2023 (2016 E.C)	ታህሳስ 2025 ዓ.ም. (2018 E.C)	መረጃ አልቀረበም
5	አርጆ-ዴዴሳ ግደብ ግንባታ እና መስኖ ልማት ፕሮጀክት	ኦሮሚያ	የካቲት 2003 ዓ.ም.	ሰኔ 2017 ዓ.ም.	1
6	አርጆ ዴዴሳ ግድብ እና ተያያዥ ግንባታ	ኦሮሚያ	የካቲት 2003 ዓ.ም.	ሰኔ 2017 ዓ.ም.	1
7	ለአርጆ ዴዴሳ ለሠፋሪዎች የመሠረተ ልማት ግንባታ	ኦሮሚያ	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም
8	አርጆ-ዴዴሳ የመስኖ መሬት ዝግጅት	ኦሮሚያ	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም
9	አርጆ ዲዴሳ የውሃ ማስተንፈሻ ውቅር ግንባታ		መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም
10	የዛሬማ ሜይዴይ ግድብ ግንባታ	ትግራይ	ጥቅምት 2004ዓ.ም.	ሚያዝያ 2017 ዓ.ም.	1
11	የኢትዮጵያ ናይል መስኖና ድሬይኔጅ የመስኖ አውታሮች ግንባታ ፕሮጀክት		መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም
12	የታችኛው ርብ መስኖና ድሬይኔጅ አውታር ግንባታ	አማራ	ጥቅምት 2008 ዓ.ም	ሰኔ 2016 ዓ.ም.	2
13	የወልመል የመስኖ ልማት ፕሮጀክት		መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም
14	የወልመል የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-1)	ኦሮሚያ	መስከረም 2012 ዓ.ም.	ሰኔ 2015 ዓ.ም.	2

15	የወልመል የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-2)	ኦሮሚያ	መስከረም 2012 ዓ.ም.	ሰኔ 2015 ዓ.ም.	2
16	የጨልጨል የመስኖ ልማት ፕሮጀክት		መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም
17	የጨልጨል የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-1)	ኦሮሚያ	መስከረም 2012 ዓ.ም.	ሰኔ 2017 ዓ.ም.	1
18	የጨልጨል የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-2)	ኦሮሚያ	መስከረም 2012 ዓ.ም.	መስከረም 2016 ዓ.ም.	1
19	የላይኛው ጉደር የመስኖ ልማት ፕሮጀክት		መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም
20	የላይኛው ጉደር የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-1)	ኦሮሚያ	መስከረም 2012 ዓ.ም.	ሰኔ 2016 ዓ.ም.	1
21	የላይኛው ጉደር የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-2)	ኦሮሚያ	መስከረም 2012 ዓ.ም.	ሰኔ 2016 ዓ.ም.	1
22	የላይኛው ርብ የመስኖ ልማት ፕሮጀክት	አማራ	መስከረም 2012ዓ.ም.	ሰኔ 2017 ዓ.ም.	1
23	የካዛ መስኖ ልማት ፕሮጀክት		ግንቦት 2020/2012	to be determined	መረጃ አልቀረበም
24	የካዛ መስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-1)	ትግራይ	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም
25	የካዛ መስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-2)	ትግራይ	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም
26	የካሌድ ጂጆ መስኖ ልማት ፕሮጀክት	ደቡብ	ጥቅምት 2013 ዓ.ም.	ሰኔ 2016 ዓ.ም.	1
27	የአጂማ ጫጫ የመስኖ ልማት ፕሮጀክት		መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም
28	የአጂማ ጫጫ የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-1)	አማራ	ህዳር 2014 ዓ.ም.	ህዳር 2017 ዓ.ም.	1
29	የአጂማ ጫጫ የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-2)	አማራ	ሚያዚያ 2014 ዓ.ም.	ሰኔ 2016 ዓ.ም.	1
30	የአጂማ ጫጫ ግድብ እና ተያያዥ ግንባታ ሥራዎች ፕሮጀክት (Lot-3)	አማራ	ጥቅምት 2013 ዓ.ም.	ሰኔ 2016 ዓ.ም.	1
31	አንገር የመስኖ ልማት ፕሮጀክት		መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	
32	አንገር የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-1)	ኦሮሚያ	ህዳር 2015 ዓ.ም.	ሰኔ 2017 ዓ.ም.	1
33	አንገር የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-2)	ኦሮሚያ	ህዳር 2015 ዓ.ም.	ሰኔ 2017 ዓ.ም.	1
34	ኬጦ መስኖ ልማት ፕሮጀክት	ኦሮሚያ	ጥቅምት 2014 ዓ.ም.	ሰኔ 2016 ዓ.ም.	2
35	የመገጭ መስኖ ልማት (የመሬት ዝግጅት) ፕሮጀክት	አማራ	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም
36	የወይቦ መስኖ ልማት ፕሮጀክት		መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም

37	ወይቦ የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-1)	ደቡብ	ጥቅምት 2014 ዓ.ም.	ሰኔ 2017 ዓ.ም.	1
38	የወይቦ የመስኖ ልማት ፕሮጀክት (ሎት-2)	ደቡብ	ጥቅምት 2014 ዓ.ም.	ሰኔ 2016 ዓ.ም.	2
39	የጎዴ መስኖ አውታር መልሶ ግንባታ		መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም
40	የጎዴ መስኖ አውታር መልሶ ግንባታ phase-1 (2000 ሄክታር)	ሶማሊ	ህዳር 2014 ዓ.ም.	ህዳር 2016 ዓ.ም.	2
41	የጎዴ መስኖ አውታር መልሶ ግንባታ phase-2 (4000ሄክታር)	ሶማሊ	ህዳር 2014 ዓ.ም.	ህዳር 2016 ዓ.ም.	2
42	የበለስ መስኖ ልማት ማጠናቀቂያ ፕሮጀክት	አማራ	ሚያዚያ 2014 ዓ.ም.	ታህሳስ 2017 ዓ.ም.	1
43	የኦሞ-ኩራዝ መ/ል/ማጠናቀቂያ ፕሮጀክት	ደቡብ ብ/ብ/ሕ እና ደቡብ ምዕራብ	ሚያዚያ 2014 ዓ.ም.	ሰኔ 2017 ዓ.ም.	1
44	የከሰም መስኖ ልማት ማጠናቀቂያ ፕሮጀክት	አፋር	ግንቦት 2014 ዓ.ም.	ሰኔ 2016 ዓ.ም.	2
45	የተንዳሆ መስኖ ልማት ማጠናቀቂያ ፕሮጀክት		መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም
46	የተንዳሆ መስኖ ልማት ማጠናቀቂያ ፕሮጀክት	አፋር	ሰኔ 2015 ዓ.ም.	ሰኔ 2017 ዓ.ም.	መረጃ አልቀረበም
47	ዱብቲ ዳይክና የመስኖ አውታር ጥገና	አፋር	ነሐሴ 2012 ዓ.ም.	ሰኔ 2016 ዓ.ም.	2
48	የሎጊያ ግድብና መስኖ ልማት ፕሮጀክት	አፋር	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም	መረጃ አልቀረበም

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

አባሪ አስራ ሦስት የአሰራር ሥርዓት መግለጫ /Process Description/

ለዘመናዊ የክትትልና ግምገማ መረጃ አያያዝና አስተዳደር ስርዓት ለመዘርጋት የሚያስፈልጉ መረጃዎችን ይሰበስባል፡፡

↓

የመረጃ አጠቃቀም ፕሮቶኮል ዝግጅት ላይ ይሳተፋል፡፡

↓

በተጠቃሚዎች ፍላጎት መሰረት የመረጃ ክፍተት በሚታይባቸው መስኮች መረጃዎችን ይሰበስባል፡፡

↓

መረጃ የሚያቀርቡ መ/ቤቶች ወቅቱንና ጥራቱን የጠበቀ መረጃ ማቅረባቸውን ለማረጋገጥ የመረጃ ማቅረቢያ ቅጾችና የአሞላል መመሪያ ዝግጅት ላይ ይሳተፋል፡፡

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General

↓

ለአገራዊ የልማት ዕቅድ ክትትልና ግምገማ የሚያግዙ መረጃዎች ወደ መረጃ ቋት ኮድ በማድረግ ያስገባል፡፡

↓

የግል ዘርፉን ለመከታተል የሚያስችሉ መረጃዎችን ይሰበስባል፡፡

↓

በክትትልና ግምገማ ዙሪያ የተጠኑ ጥናቶችን ይሰበስባል፡፡

የሌሎች አገሮች የክትትልና ግምገማ የመረጃ ምንጭና አጠቃቀም እንዲሁም የመረጃ አያያዝ ልምዳቸውን ተግባራዊ ለማድረግ መረጃዎችን ይሰበስባል፡፡

ተቀምረው በተተገበሩ መልካም ተሞክሮዎች መረጃ አያያዝና አስተዳደር ስርአቱ መሻሻሉን ለመረጋገጥ የሚረዱ መረጃዎችን ይሰበስባል፡፡

በሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ እና በልማት ፕሮጀክቶች አስፈፃሚ መስሪያ ቤቶች የልማት ፕሮጀክቶችን የክትትልና ግምገማ መረጃዎችን ይሰበስባል፡፡

የመንግስት ፕሮጀክቶችን ክትትል እና ቁጥጥር ያደርጋል

በልማት ፕሮጀክቶች ክትትልና ግምገማ ዙሪያ የተጠኑ ጥናቶችን ይሰበስባል፡፡

Office of the Federal Auditor General

አባሪ 14፡ የተከለሱ ዶክመንቶች

- የ3 አመት የመስሪያ ቤቱ እቅድ ክንውን ሪፖርት
- መስሪያ ቤቱ የተቋቋመበት ስልጣንና ተግባር
- ከገንዘብ ሚኒስቴር፣ከመንገዶች አስተዳደር፣ከመስኖና ቆላማ ሚኒስቴር፣ በናሙና ከተወሰዱ አራት ዩንቨርስቲዎች ያሉ የፕሮጄክት ሰነዶችን
- በተወካዮች ምክር ቤት የወጡ የፕሮጀክቶች ክትትልና ቁጥጥር መመሪያ
- የመንግሰት የልማት ፕሮጀክቶችን ለመከታተልና ለመቆጣጠር የወጡ አዋጆችን
- በተለያዩ ሀገራት ፕሮጀክቶችን ለመቆጣጠርና ለመከታተል የሚጠቀሙትን ልምድ ተሞክሮ በመዳሰስ ወ.ዘተ

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት
Office of the Federal Auditor General